

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЗВІТ

**ректора Маріупольського державного університету
кандидата політичних наук, професора
Миколи Трофименка
за 2021 рік**

2022 рік

ЗМІСТ

ВСТУП	3
I. КАДРОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ І НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ УНІВЕРСИТЕТУ.....	6
1.1. Кадровий склад кафедр	6
1.2. Підготовка науково-педагогічних кадрів у МДУ	17
II. РЕЗУЛЬТАТИ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА НАУКОВО-МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ І ЯКІСТЬ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ	20
2.1. Формування номенклатури спеціальностей університету	20
2.2. Формування контингенту здобувачів вищої освіти	28
2.3. Організація навчально-методичного забезпечення освітнього процесу та якість підготовки фахівців	38
III. ОРГАНІЗАЦІЯ ТА РЕЗУЛЬТАТИ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ	68
3.1. Аналіз основних результатів наукових досліджень і проведення науково- практичних конференцій.....	68
3.2. Науково-дослідна робота здобувачів вищої освіти.....	95
3.3. Розвиток наукової бібліотеки	102
IV. ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗАЦІЯ ТА МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО	110
4.1. Співробітництво з міжнародними організаціями, установами, університетами	110
4.2. Міжнародні наукові проєкти	115
4.3. Міжнародні центри МДУ	118
4.4. Міжнародні стажування викладачів і здобувачів вищої освіти.....	123
4.5. Підготовка іноземних громадян у Маріупольському державному університеті....	126
V. ІНФОРМАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ МДУ, ПРОЗОРИСТЬ ТА ПУБЛІЧНІСТЬ	129
VI. ВИХОВНА РОБОТА ТА ФОРМУВАННЯ СПРИЯТЛИВОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА. РОЗВИТОК СТУДЕНТСЬКОГО САМОВРЯДУВАННЯ	134
VII. МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТА ФІНАНСОВА СТАБІЛЬНІСТЬ. СОЦІАЛЬНИЙ РОЗВИТОК.....	143
VIII. РОБОТА, СПРЯМОВАНА НА ЗАПОБІГАННЯ ТА ВИЯВЛЕННЯ КОРУПЦІЇ..	150
IX. РЕЗУЛЬТАТИ ВИКОНАННЯ ЦІЛЬОВИХ ПОКАЗНИКІВ ДІЯЛЬНОСТІ МАРІУПОЛЬСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ	153
X. БІОГРАФІЧНА ДОВІДКА.....	156
XI. ВИСНОВКИ ТА ЗАВДАННЯ КОЛЕКТИВУ МАРІУПОЛЬСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ	159

ВСТУП

У звітному періоді в МДУ було затверджено та введено в дію Стратегічний план розвитку Маріупольського державного університету на 2021-2025 роки (Стратегія «МДУ-2025»), який відображає перспективні зміни в системі управління, у структурі, змісті та технологіях навчання. Відповідно, у 2021 році Маріупольський державний університет реалізував визначені у Стратегії завдання за усіма напрямками своєї діяльності, зокрема у сфері забезпечення освітнього процесу, реалізації кадрової політики, здійснення науково-дослідної й інноваційної діяльності структурних підрозділів, міжнародної співпраці, соціально-гуманітарної (виховної) роботи і студентського самоврядування, розвитку й удосконалення інфраструктури, фінансового забезпечення, соціального захисту, інформаційного забезпечення діяльності.

Звітний рік відзначився суттєвим оновленням установчих нормативних документів, що регламентують діяльність Університету: прийнято оновлену редакцію Статуту Маріупольського державного університету та оновлений Колективний договір між адміністрацією і трудовим колективом Маріупольського державного університету на 2021-2025 рр. Вперше розроблено та затверджено Брендінгову стратегію Університету.

У 2021 році оновлено склад Наглядової ради МДУ (наказ МОН №782 від 07.07.2021 р.) та у грудні проведено перше урочисте засідання Наглядової ради, учасники якого заслухали звіт ректора Миколи Трофименка про результати діяльності Маріупольського державного університету у 2021 році та обговорили пріоритетні напрямки роботи та перспективи реалізації Стратегічного плану розвитку МДУ на 2021-2025 рр.

У консолідованому рейтингу закладів вищої освіти МДУ посів 150-151 місце (у 2020 році – 158 місце).

Консолідований рейтинг ЗВО України 2021*

рік	Місце у загальному рейтингу	ТОП-200 Україна	Scopus	Підсумковий бал
2020	158	111	153	415
2021	150-151	112	152	410

* <http://osvita.ua/vnz/rating/51741/>

У 2021 році Маріупольський державний університет відзначив 30-ту річницю заснування і приймав привітання від Президента України Володимира Зеленського, Президента Республіки Кіпр Нікоса Анастасіадіса, Президента

Грецької Республіки Катерини Сакелларопулу, а також від Міністра освіти і науки України Сергія Шкарлета, голови Донецької обласної державної адміністрації, керівника обласної військово-цивільної адміністрації Павла Кириленка, заступника міністра закордонних справ Грецької Республіки Андреаса Кацаньотіса, Генерального секретаря у справах греків зарубіжжя та публічної дипломатії Іоанніса Хрісулакиса, директора Фонду Левендіса Хараламбоса Бакірджиса і багатьох інших вітчизняних і зарубіжних друзів і партнерів.

Трудовий колектив МДУ було нагороджено Почесними грамотами Кабінету Міністрів України, Національної академії педагогічних наук України, Донецької обласної державної адміністрації, Маріупольської міської ради, Грамотою Маріупольської районної ради та Маріупольської районної державної адміністрації, а також близько 90 працівників університету було відзначено за високі досягнення в освітній діяльності державними нагородами та нагородами Комітету Верховної Ради України, Національної академії педагогічних наук України, Донецької обласної державної адміністрації, Маріупольської міської ради та іншими відзнаками.

Протягом звітного року МДУ відвідували заступник Міністра закордонних справ Грецької Республіки з питань грецької діаспори Константинос Власіс, Надзвичайний та Повноважний посол Грецької Республіки в Україні Василіос Борновас, в.о. консула Грецької Республіки в Маріуполі Георгіос Зоніос, Посол Ісламської Республіки Пакистан в Україні Ноель Ізраель Хохар, Генеральний консул Республіки Польща у Харкові Пьотр Стаханчик і Віцеконсул Генерального консульства Барбарою Качмарчик, грузинська делегація експертів у складі Гіа Абуладзе та Ваджи Діасамідзе. У жовтні МДУ відвідала Генеральний консул Федеративної Республіки Німеччина у Донецьку (офіс у Дніпрі) пані Таня Байєр в рамках її офіційного візиту до м. Маріуполь.

У липні до Маріупольського державного університету з робочим візитом вперше завітав Міністр освіти і науки України Сергій Шкарлет, який провів зустрічі із професорсько-викладацьким складом університету, освітянами міста, зі вступниками з невідконтрольних територій.

У 2021 році на базі університету за участю вчених МДУ було проведено низку наукових та науково-практичних заходів різного рівня – міжнародних, всеукраїнських, регіональних конференцій, семінарів, круглих столів.

У свою 30-ту річницю МДУ узяв курс на досягнення нових перспектив, до яких відноситься і реорганізація існуючих факультетів на більш вузькопрофільні. Це дозволить відкривати нові спеціальності та освітні програми, створювати умови для якісної підготовки фахівців. 1 вересня розпочав роботу психолого-педагогічний факультет. Він утворився із чотирьох кафедр, які спеціалізуються на підготовці вихователів дошкільних закладів, вчителів і керівників шкіл, фахівців із фізичної

культури та практичних психологів. Наказом Міністерства освіти і науки України від 01.10.2021 № 1052 «Про реорганізацію Донецького державного університету управління» в результаті приєднання до Маріупольського державного університету у структурі МДУ створено навчально-науковий інститут управління. На належному рівні забезпечено процедуру реорганізації Донецького державного університету управління, зокрема, переведення контингенту здобувачів вищої освіти, ліцензій, міжнародних проєктів тощо.

У 2021 році вперше в МДУ була затверджена система ключових показників ефективності та здійснено їх експериментальне впровадження у контрактах проректорів, деканів факультетів, завідувачів кафедр.

Впроваджено в експлуатацію систему електронного документообігу Маріупольського державного університету «IDoc» (СЕД МДУ «IDoc»). Система забезпечує автоматизацію процесів діловодства та управлінського документообігу, організацію колективної роботи над документами з використанням безпаперових технологій та підвищує ефективність та якість роботи університету за рахунок прозорості руху документів і контролю за їх виконанням, оптимізації процесів, пов'язаних з документообігом

Університет суттєво оновив матеріально-технічну і, зокрема, лабораторну базу: створено лабораторію Нової української школи та Лабораторію інклюзивної освіти дітей та підлітків кафедри дошкільної освіти (субвенція Маріупольської міської ради); реалізовано перший етап проєкту зі створення науково-освітнього простору «Музей науки» МДУ за співфінансування ДФРР та Маріупольської міської ради, розроблено проєктно-кошторисну документацію на наступні етапи (субвенція Маріупольської міської ради). Студентську раду МДУ забезпечено комфортним відремонтованим приміщенням, термомодернізовано будівлю гуртожитку МДУ.

В університеті було забезпечено дотримання норм законодавства України щодо провадження усіх видів діяльності, використання коштів державного бюджету, охорони праці, укладення господарських і цивільних договорів тощо. Цілеспрямовано та планово проводилась робота щодо запобігання та виявлення корупції.

Протягом року ректор та проректори систематично проводили робочі зустрічі із колективами факультетів, студентством та студентським активом, забезпечуючи публічність та прозорість у прийнятті усіх управлінських рішень.

І. КАДРОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ І НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ УНІВЕРСИТЕТУ

1.1. Кадровий склад кафедр

Кадрове забезпечення в Маріупольському державному університеті у 2021 році здійснювалось відповідно до основної мети, зазначеної в Стратегічному плані розвитку Маріупольського державного університету на 2021-2025 роки, а саме із дотриманням вимоги щодо високого рівня якісного кадрового забезпечення для реалізації завдань освітньої та наукової діяльності Університету.

Всього на кінець 2021 року (дані наведені станом на 31.12.2021р.) персонал МДУ нараховував **542** особи, з них – 493 штатних (у 2020 р. – 476 осіб) та 49 сумісників й тих, хто працював на умовах погодинної оплати (у 2020 р. – 36 осіб) (Таблиця 1.1). У 2021 році загальна чисельність науково-педагогічних працівників Університету збільшилась на 11 осіб. Аналіз кадрового складу науково-педагогічних працівників МДУ показав, що освітній процес забезпечувався 257 викладачами (у 2020 р. – 246) на 22 кафедрах 6 факультетів: 203 штатних, 7 за внутрішнім сумісництвом, 47 працювали за зовнішнім сумісництвом та на умовах погодинної оплати (основне місце роботи – інші організації, заклади вищої освіти тощо).

До кадрового потенціалу Університету також входять 17 штатних педагогічних та 7 наукових працівників за внутрішнім сумісництвом, які залучені для роботи над науково-дослідною темою «Повернення та переосвоєння тимчасово окупованих територій у Донецькій та Луганській областях: сучасний стан та перспективи» (номер державної реєстрації 0119U001312), що фінансується за рахунок коштів державного бюджету.

Таблиця 1.1

Кадровий склад науково-педагогічного персоналу Маріупольського державного університету (кількість осіб)

Категорія персоналу	2019	2020	2021
Усього працівників в МДУ, з них:	498	512	542
на умовах сумісництва та на умовах погодинної оплати	31	36	49
штатні	467	476	493
науково-педагогічні працівники (штат, внутрішні та зовнішні сумісники, на умовах погодинної оплати), з них:	232	246	257
к.н., доцент	127	139	129
д.н., професор	39	40	52
без наукових ступенів та вчених звань	66	67	76

Науковий ступінь доктора наук мають 52 науково-педагогічних працівника, кандидата наук – 129. Серед штатних НПП (203 особи): 42 доктори наук та 113 кандидатів наук, що складає близько 77% від загальної кількості викладачів університету. Шість кафедр, що складає близько 30% від загальної кількості (22 кафедри) мають 100 % рівень викладачів з науковим ступенем. Кількісний та якісний аналіз НПП у розрізі структурних підрозділів наведено у Таблиці 1.2.

Таблиця 1.2

Кількісний та якісний аналіз НПП кафедр МДУ (штат)

факультет	кафедра	всього штатних НПП	доктор наук	кандидат наук	% НПП з наук. ступенем
1	2	3	4	5	6
Історичний факультет	кафедра історії та археології	8	1	7	100 %
	кафедра культурології	5	1	4	100 %
	кафедра міжнародних відносин та зовнішньої політики	12	3	8	91,6 %
	кафедра філософії та соціології	7	3	4	100 %
		32	8	23	96,8%
Економіко-правовий факультет	кафедра економіки та міжнародних економічних відносин	7	2	5	100 %
	кафедра системного аналізу та інформаційної діяльності	6	3	2	83,3 %
	кафедра менеджменту	11	3	6	81,8 %
	кафедра права та публічного адміністрування	22	7	12	86,3 %
	кафедра раціонального природокористування та охорони навколишнього середовища	7	1	4	71,4 %
		53	16	29	84,9 %
Психолого-педагогічний факультет	кафедра дошкільної освіти	11	2	6	72,7 %
	кафедра педагогіки та освіти	7	2	4	85,7 %
	кафедра практичної психології	9	1	4	55,5 %
	кафедра фізичного виховання, спорту та здоров'я людини	9	2	3	55,5 %
		36	7	17	66,6%

Продовження таблиці 1.2

1	2	3	4	5	6
Факультет грецької філології та перекладу	кафедра грецької філології та перекладу	7	-	3	42,8 %
	кафедра слов'янської філології та перекладу	9	1	4	55,5 %
	кафедра теорії та практики перекладу	7	-	4	57,1 %
		23	1	11	52,1 %
Факультет іноземних мов	кафедра англійської філології	13	2	6	61,5 %
	кафедра німецької та французької філології	8	-	5	62,5 %
	кафедра італійської філології	6	-	3	50 %
		27	2	14	59,2 %
Факультет філології та масових комунікацій	кафедра інформаційної діяльності	5	-	5	100%
	кафедра соціальних комунікацій	6	2	3	83,3 %
	кафедра української філології	7	-	7	100 %
		18	2	15	94,4%
Декани		6	4	2	100 %
Інші (ректорат, адміністрація тощо)		8	2	2	50%
Всього		203	42	113	76,4 %

У 2021 році загальна кількість викладачів (з урахуванням як штатних, так і тих, що працюють за сумісництвом та на умовах погодинної оплати), які мають науковий ступінь та/або вчене звання, дорівнювалась 76,4%. Значно зросла чисельність докторів наук – з 40 осіб до 52 осіб (більше, ніж на 25%) (Рис.1.1). Загальна чисельність кандидатів наук складає 129 осіб (113 штатних та 14 сумісників за зовнішнім сумісництвом та/або тих, що працюють на умовах погодинної оплати).

Стабільною залишилася кількість викладачів-чоловіків (з 203 штатних викладачів – 49 чоловіки, що складає близько 25%), як і у 2020 році. Незмінним залишився показник середнього віку науково-педагогічних працівників, він складає 46,5 років. У 2021 році зменшилась чисельність молодих викладачів до 35 років – 33 особи (16,2%), у 2020 році вона складала 37 осіб (18%).

Протягом 2021 року відбувались активні зміни в організаційній структурі МДУ. З метою забезпечення належного стану організаційної, економічної та освітньо-наукової діяльності університету, удосконалення структури, форм і методів

функціонування комплексної системи управління, відповідно до наказу МДУ від 16.01.2021 №18, було проведено внутрішній аудит структурних підрозділів університету, за результатами якого було заслухано звіт на засіданні Вченої ради МДУ (протокол засідання від 24.02.2021 № 8). З метою раціоналізації робочих місць та інтенсифікації праці у червні 2021 року господарський відділ реорганізовано в експлуатаційно-технічний відділ і створено відділ з охорони праці.

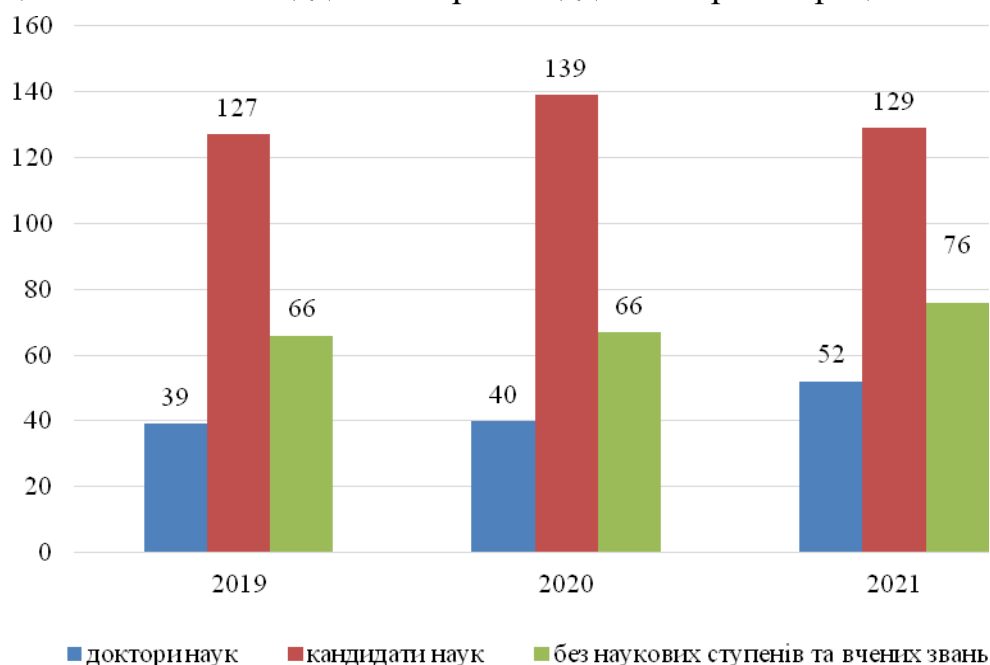

Рис.1.1. Динаміка розвитку кадрового потенціалу МДУ

Керуючись пп.1, 6 п.2 ст. 36 Закону України «Про вищу освіту», Статутом Маріупольського державного університету, відповідно до рішення Вченої ради МДУ від 31.03.2021 (протокол №9) у серпні 2021 року було створено психолого-педагогічний факультет для здійснення підготовки фахівців за наступними спеціальностями:

- 012 Дошкільна освіта (перший та другий рівні);
- 013 Початкова освіта (перший рівень);
- 014 Середня освіта. Фізична культура (перший рівень);
- 017 Фізична культура і спорт (другий рівень);
- 053 Психологія (перший та другий рівні);
- 073 Менеджмент (освітня програма «Менеджмент. Управління закладом загальної середньої освіти» – другий рівень).

У структурі факультету філології та масових комунікацій створено кафедру інформаційної діяльності.

З метою підвищення ефективності роботи Маріупольського державного університету, з урахуванням наявного кадрового складу, а також цілей проекту Стратегії «Маріуполь – 2030» та Стратегічного плану розвитку Університету,

відповідно до рішення Вченої ради МДУ від 31.08.2021 (протокол №1) у листопаді 2021 року реорганізовано відділ міжнародних зв'язків шляхом перетворення у Центр міжнародної освіти МДУ (у його складі створено відділ міжнародної мобільності та проектної діяльності, відділ по роботі з іноземними студентами); реорганізовано Центр довузівської підготовки та роботи з іноземними студентами й Центр підвищення кваліфікації та післядипломної освіти шляхом злиття й утворення Центру розвитку людського потенціалу МДУ; реорганізовано Молодіжний центр шляхом перетворення у Центр соціально-виховної роботи.

Відповідно до наказу МОН від 01.10.2021р. № 1052 «Про реорганізацію Донецького державного університету управління» у жовтні 2021 року розпочато процедуру реорганізації Донецького державного університету управління шляхом його приєднання до Маріупольського державного університету, Вугледарського фахового коледжу Донецького державного університету управління шляхом його приєднання до Маріупольського державного університету з утворенням на його базі відокремленого структурного підрозділу «Вугледарський фаховий коледж Маріупольського державного університету», Торезького коледжу Донецького державного університету управління шляхом його приєднання до Маріупольського державного університету з утворенням на його базі відокремленого структурного підрозділу «Торезький фаховий коледж Маріупольського державного університету», Ясинуватського коледжу Донецького державного університету управління шляхом його приєднання до Маріупольського державного університету з утворенням на його базі відокремленого структурного підрозділу «Ясинуватський фаховий коледж Маріупольського державного університету».

Відповідно до рішення Вченої ради МДУ від 13.2021 (протокол №4), наказу МДУ від 13.10.2021 року №311 «Про реорганізацію Донецького державного університету управління, створення навчально-наукового інституту управління, відокремлених структурних підрозділів університету та затвердження структури МДУ», створено навчально-науковий інститут управління Маріупольського державного університету з такими кафедрами у його структурі:

- Кафедра загального менеджменту.
- Кафедра галузевого менеджменту.
- Кафедра публічного управління та адміністрування.
- Кафедра маркетингу.
- Кафедра соціального управління.
- Кафедра управління персоналом та економіки підприємства.

З метою підвищення ефективності роботи Маріупольського державного університету створено навчально-методичний центр МДУ, на базі бухгалтерської

служби організовано сектор договірної роботи, з 01.12.2021 року затверджено оновлену структуру Маріупольського державного університету.

У 2021 н.р. в університеті відбулися кадрові зміни: призначено на посаду проректора з науково-педагогічної роботи (міжнародні зв'язки) Павленко О.Г., д.філол.н., професора; на посаду декана психолого-педагогічного факультету – Задорожну-Княгницьку Л.В., д.пед.н., професора; на посаду декана факультету іноземних мов – Трифонову Г.В., к.н. із соц.комунікацій, доцента; на посаду декана факультету грецької філології та перекладу – Жарікову Ю.В., к.філол.н., доцента з укладанням контракту строком на 5 років. Призначення на посаду деканів факультетів відбулось із урахуванням рішення Конференцій трудових колективів відповідних факультетів.

У квітні-червні 2021 року в МДУ було проведено **конкурс** на заміщення посад науково-педагогічних працівників (всього 96 посад):

– завідувачів кафедр історії та археології, кафедри італійської філології, кафедри економіки та міжнародних економічних відносин, кафедри практичної психології, кафедри філософії та соціології, кафедри інформаційної діяльності (усього 6 посад);

– професорів, доцентів, старших викладачів (усього 90 посад: професорів – 24, доцентів – 58, старших викладачів – 8 посад).

Під час заміщення вакантних посад науково-педагогічних працівників, обов'язковою була вимога щодо конкурсного заміщення вищевказаних посад (стаття 55 Закону України «Про вищу освіту»). Конкурсні заходи в МДУ проводяться відповідно до розробленого та затвердженого рішенням Вченої ради МДУ, введеного в дію наказом МДУ Положення про проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад науково-педагогічних працівників, обрання за конкурсом та укладання з ними трудових договорів (контрактів) у Маріупольському державному університеті».

Конкурсною комісією були вивчені матеріали конкурсної справи кожного претендента, на посади завідувачів кафедр додатково розглянуто рекомендації Вчених рад і Конференцій трудових колективів факультетів. Були обрані на посади та укладені контракти строком на 5 років з претендентами на заміщення посад завідувачів кафедр: історії та археології, економіки та міжнародних економічних відносин, інформаційної діяльності. Загалом 72 претенденти за рішенням конкурсної комісії та Вченої ради університету обрані на посади науково-педагогічних працівників.

З метою оптимізації формування та реалізації управлінських рішень, створення мотиваційного механізму ефективної реалізації Стратегічного плану розвитку МДУ на 2021-2025 рр., на виконання рішення Вченої ради МДУ від 30.09.2021 (протокол № 2), наказу ректора від 30.09.2021 №386 «Про

впровадження ключових показників ефективності в МДУ» в університеті вперше було розроблено та запроваджено ключові показники ефективності, із урахуванням яких було укладено контракти з першим проректором, проректором з науково-педагогічної роботи, проректором з науково-педагогічної роботи (міжнародні зв'язки), проректором з економічних питань-головним бухгалтером), деканами факультетів, завідувачами кафедр. Розробці ключових показників ефективності сприяла участь представників університету у Програмі підтримки переміщених ЗВО, який реалізує Програма ім. Фулбрайта в Україні.

З метою забезпечення якісної реалізації освітніх та наукових програм університету, впровадження інноваційних наукових досліджень та розробок, науково-педагогічні працівники університету протягом року постійно підвищували свій професійний рівень шляхом проходження стажування, курсів підвищення кваліфікації, беручи участь у різноманітних наукових та освітніх заходах (семінарах, тренінгах, форумах тощо).

Координує роботу з організації підвищення кваліфікації Центр розвитку людського потенціалу Маріупольського державного університету, який функціонує з 2014 року (до 01.11.2021 – Центр підвищення кваліфікації та післядипломної освіти). Підвищення кваліфікації викладачів відбувалось відповідно до розробленого, затвердженого рішенням Вченої ради МДУ від 23.12.2020 (протокол № 7) і введеного в дію наказом МДУ від 30.12.2020 №330 «Положення про підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників Маріупольського державного університету» та плану-графіку підвищення кваліфікації/стажування науково-педагогічних та педагогічних працівників Маріупольського державного університету, який складається щорічно. Так, відповідно до затвердженого плану-графіку на 2021 рік, 40 педагогічних та науково-педагогічних працівників пройшли курси підвищення кваліфікації, що складає 90% запланованої кількості. Поряд з цим, поза планом закінчив навчання на курсах підвищення кваліфікації 51 працівник, з них 42 педагогічних та науково-педагогічних працівника та 9 працівників структурних підрозділів МДУ.

Всього протягом 2021 року 91 працівник МДУ підвищив свій професійний рівень у різних закладах вищої освіти, 32 науково-педагогічних та педагогічних працівника пройшли курси підвищення кваліфікації за двома або трьома напрямками. За довгостроковими програмами від 120 годин (4 кредити ЄКТС) пройшли навчання 30 викладачів, з них 21 – на базі МДУ за темою «Розвиток професійної компетенції викладачів ЗВО», 9 викладачів – в інших ЗВО України. Навчання відбувалося на базі закладів вищої освіти як в Україні, так і за її межами: Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана, Університет

менеджменту освіти, Харківський університет імені В.Н.Каразіна, Сумський державний університет, Запорізький національний університет, Бердянський державний педагогічний університет, Донецький національний технічний університет, Донбаський державний педагогічний університет, Луганський обласний інститут післядипломної освіти. З цими ЗВО укладені договори про співпрацю. За межами України: Університет імені Масарика (Чеська республіка), Відкритий університет Кіпру (Міжнародний тиждень Erasmus+), Фракійський університет ім.Демокрита, Пармський університет. Стажування в форматі онлайн пройшло 8 викладачів МДУ: Куявський університет у Влоцлавеку (Польща), Вища школа міжнародних відносин і соціальних комунікацій у м.Хелмі (Польща), Асоціація Католицького Апостольства (Польща), Республіканський інститут вищої школи (Білорусь).

Суб'єктами надання освітніх послуг з підвищення кваліфікації виступали наукові установи й бізнес-центри: Інститут економіки та промисловості Національної академії наук України, Донецький обласний лабораторний центр МОЗ України (м.Маріуполь), Центр розвитку стартапів Mariupol (м.Маріуполь), громадські організації: ГО «ЕдКемп Україна», ГО «Платформа ОСВІТА», ТОВ «Академія цифрового розвитку», онлайн-курси Edera та Prometheus.

В межах проєкту «Кібербезпека критично важливої інфраструктури України» за підтримки USAID (Незалежне агентство федерального уряду США) пройшли курси підвищення кваліфікації 4 науково-педагогічних працівника кафедри системного аналізу та інформаційних технологій.

У 2021 році викладачі університету продовжували брати участь у Програмі імені Фулбрайта (за фінансової підтримки посольства США в Україні), програмах академічної мобільності ЕРАЗМУС+ (виїзних заходах, тренінгах, установчих зборах, конференціях), які проходили у провідних європейських та українських закладах вищої освіти.

Навчання за програмами підвищення кваліфікації пройшли співробітники різних структурних підрозділів МДУ (9 осіб), серед них проректор з економічних питань-головний бухгалтер, 3 провідних фахівця відділу кадрів, 4 працівника бухгалтерської служби, помічник проректора з науково-педагогічної роботи (міжнародні зв'язки).

Науково-педагогічні і педагогічні працівники протягом року активно проходили короткострокові курси підвищення кваліфікації (від 4 годин) у формі тренінгів, вебінарів та семінарів-практикумів.

Протягом 2021 р. вченими університету були успішно захищені 4 докторські дисертації (Кривенко С.В., Романцова Н.І., Цибулько О.С., Янковський С.В.). 9 викладачам Університету були присвоєні вчені звання, з них «професор» – Павленко О.Г., Шабельник Т.В., «доцент» – Гайдук Н.А.,

Горбашевська М.О., Моргунова О.О., Осипенко К.В., Ротаньова Н.Ю., Тимофєєва І.Б., Яблоков С.В.

З метою визначення професійного рівня та ефективності роботи науково-педагогічних працівників, кафедр і факультетів у Маріупольському державному університеті здійснюється щорічне підведення підсумків їх діяльності за рейтинговою системою оцінювання, відповідно до розробленого та затвердженого рішенням Вченої ради МДУ від 21.05.2021 (протокол №10), введеного в дію наказом від 21.05.2021 №163 Положення про щорічне рейтингове оцінювання науково-педагогічних працівників, кафедр і факультетів Маріупольського державного університету. У грудні 2021 року відбулось засідання рейтингової комісії, на якому були розглянуті матеріали, надані за підсумками 2020-2021 навчального року науково-педагогічними працівниками 21 кафедри 5 факультетів МДУ. Результати рейтингового оцінювання НПП оприлюднені на офіційному сайті університету після затвердження Вченою радою МДУ від 23.12.2021 (протокол №7).

Стратегія «МДУ-2025» передбачає забезпечення функціонування ефективної комплексної системи стимулювання всіх працівників університету відповідно до професійної діяльності, якісної праці, орієнтованої на реалізацію конкретних завдань з оцінюванням за кінцевим результатом. З метою стимулювання розвитку наукових досліджень, підготовки науково-педагогічних кадрів, відзначення особистого внеску окремих науково-педагогічних, педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти Маріупольського державного університету у забезпечення високого рівня наукової діяльності МДУ, а також стимулювання до підвищення рівня наукових досліджень та оприлюднення їх результатів у виданнях, які індексуються міжнародними наукометричними базами даних Scopus та Web of Science Core Collection, в Університеті розроблено та введено в дію Положення про матеріальне заохочення науково-педагогічних, педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти Маріупольського державного університету за високий рівень результатів наукової роботи, яке встановлює порядок додаткового до визначеного іншими нормативними документами відповідного заохочення. Матеріальне заохочення претендентів здійснюється шляхом преміювання – на підставі наказів ректора – відповідно до критеріїв і у розмірах, наведених у Положенні.

З нагоди відзначення 30-ї річниці створення Маріупольського державного університету протягом 2021 року за клопотанням адміністрації університету було відзначено 197 працівників Університету (у 2020 році – 112 осіб). Указами Президента України високими державними нагородами було відзначено 3 працівників Університету: орденом княгині Ольги III ступеня – Булатову О.В., д.е.н., професора, «Заслуженого працівника освіти України», першого проректора

МДУ; орденом «За заслуги» I ступеня – Почепцова Г.Г., д.філол.н., професора, професора кафедри соціальних комунікацій, присвоєно почесне звання «Заслужений працівник освіти України» – Задорожній-Княгницькій Л.В., д.пед.н., доценту, декану психолого-педагогічного факультету. Почесною Грамотою Кабінету Міністрів України нагороджено Макогона Ю.В., д.е.н., професора, «Заслуженого діяча науки і техніки України». За видатні заслуги у сфері вищої освіти розпорядженням Кабінету Міністрів України призначено довічну стипендію професору Щербаковій К.Й., к.пед.н., професору кафедри дошкільної освіти.

Заохочувальними відзнаками Міністерства освіти і науки України були нагороджені 19 співробітників МДУ: нагрудний знак «За наукові та освітні досягнення» вручено 3 викладачам Університету: д.е.н., професору, в.о.завідувача кафедри менеджменту Омельченку В.Я., д.філол.н., професору, завідувачу кафедри соціальних комунікацій Івановій Т.В., доценту, «Заслуженому працівнику культури України», доценту кафедри культурології Нікольченку Ю.М. Нагрудний знак «Відмінник освіти» отримала Лисак В.Ф., д.і.н., професор, «Заслужений працівник освіти України», декан історичного факультету. Грамотами та Подяками МОН було нагороджено 15 осіб.

За визначну громадсько-політичну діяльність, здійснення заходів щодо забезпечення прав і свобод громадян заохочувальними відзнаками (Грамотами, Подяками та цінними подарунками) Комітету Верховної Ради України з питань прав людини, деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій у Донецькій, Луганській областях та Автономної Республіки Крим, міста Севастополя, національних меншин і міжнаціональних відносин нагороджено 6 працівників.

За особистий внесок у розвиток національної освіти Національна академія педагогічних наук України нагородила медаллю «Володимир Мономах» Балабанова К.В., радника ректора МДУ, д.політ.н., професора, «Заслуженого працівника освіти України», професора кафедри політології та міжнародних відносин. Почесними грамотами, Грамотами та Подяками НАПН були відзначені 13 осіб.

31 співробітник університету отримав нагороди та відзнаки Донецької обласної державної адміністрації, серед них – нагрудним знаком «Знак пошани» нагороджено Черніченка Г.О., д.е.н., професора, «Заслуженого працівника освіти України», професора кафедри раціонального природокористування та охорони навколишнього середовища. Почесні грамоти, Подяки були вручені 21 особі, Грамоти та Подяки Департаменту освіти і науки Донецької обласної державної адміністрації – 10 особам.

45 осіб отримали відзнаки місцевого рівня: почесна відзнака «За заслуги перед Маріуполем» – Чентуков Ю.І., д.е.н., професор, «Заслужений працівник промисловості України», Подяки Міського голови м. Маріуполя, Почесні грамоти, Грамоти та подяки Департаменту освіти Маріупольської міської ради, Грамоти та Подяки Маріупольської державної районної адміністрації та Маріупольської районної ради. 68 співробітникам МДУ було оголошено Подяку ректора МДУ. 8 осіб отримали Почесні грамоти та грамоти Донецької обласної організації профспілки працівників освіти і науки України.

З нагоди відзначення 30-ї річниці створення Маріупольського державного університету трудовий колектив МДУ нагороджено Почесними грамотами Кабінету Міністрів України, Національної академії педагогічних наук України, Донецької обласної державної адміністрації, Маріупольської міської ради, Грамотою Маріупольської державної районної адміністрації та Маріупольської районної ради.

На сьогоднішній момент в Університеті працює понад 200 працівників, які мають нагороди та відзнаки державного, відомчого, обласного, міського, університетського та інших рівнів, серед яких 141 науково-педагогічний працівник. Таким чином, станом на 31.12.2021 майже 70% від науково-педагогічного складу Університету були відзначені нагородами та заохочувальними відзнаками за значний особистий внесок у розвиток освіти і науки, плідну педагогічну, науково-педагогічну та наукову діяльність, сумлінну бездоганну працю та вклад у розвиток сфери вищої освіти: нагороди «Заслужений працівник освіти» мають 8 осіб, «Заслужений працівник промисловості» – 1 особа; «Заслужений юрист України» – 1 особа; «Заслужений діяч науки та техніки України» – 1 особа, «Заслужений працівник культури України» – 2 особи, «Заслужений журналіст України» – 1 особа. Також серед працівників університету є особи, відзначені високими державними медалями та орденами: повний кавалер ордена «За заслуги» – 2 особи, орден князя Ярослава Мудрого – 5 осіб, 4 ступеню – 1 особа; орден «За заслуги» III ступеня – 1 особа, орден княгині Ольги III ступеня – 2 особи. Заохочувальними відзнаками високого рівня нагороджено 12 осіб: Почесною грамотою Верховної Ради України – 5 осіб, Грамотою Президії Верховної Ради УРСР – 1 особа, Почесною грамотою Кабінету Міністрів України – 5 осіб, Подякою Прем'єр-міністра України – 2 особи. Відомчими нагородами відзначено: Нагрудні знаки «За наукові та освітні досягнення» – 5 осіб, медалю «Іван Франко» – 1 особа, Золотими медалями НАПН України «К.Д.Ушинського» – 4 особи, «Григорій Сковорода» – 2 особи, «Володимир Мономах» – 1 особа, нагрудний знак «Петро Могила» – 3 особи, «Софія Русова» – 1 особа, «Відмінник освіти» – 18 осіб (з яких 1 особа – двічі).

1.2. Підготовка науково-педагогічних кадрів у МДУ

У МДУ підготовку науково-педагогічних кадрів організовано на базі власної аспірантури, яка результативно розвивається з 2005 року.

В 2021 році успішно пройдено процедуру акредитації Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти за 3 освітньо-науковими програмами спеціальностей 032 Історія та археологія, 052 Політологія, 292 Міжнародні економічні відносини.

В аспірантурі університету продовжував навчання 1 аспірант (без відриву від виробництва, за рахунок державного бюджету) за науковою спеціальністю 23.00.04 – Політичні проблеми міжнародних систем та глобального розвитку (Переліку 2011 р.) та 35 аспірантів за 6 науковими спеціальностями (Переліку 2015 р.):

032 Історія та археологія ОНП «Історія та археологія»;

051 Економіка ОНП «Економіка»;

052 Політологія ОНП «Політологія»;

081 Право ОНП «Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право», ОНП «Кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність»;

281 Публічне управління та адміністрування ОНП «Публічне управління та адміністрування»;

292 Міжнародні економічні відносини ОНП «Міжнародні економічні відносини», з яких:

– денна форма: 16 аспірантів (14 аспірантів – за рахунок державного бюджету; 2 аспіранта – за рахунок фізичних та юридичних осіб);

– заочна форма: 20 аспірантів (20 аспірантів – за рахунок фізичних та юридичних осіб, з яких 1 аспірант-іноземець (рік вступу – 2019, Республіка Словенія).

У 2021 р. аспірантуру МДУ закінчив 1 аспірант:

– достроково захищена 1 дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії (Татай Е.О., спеціальність 052 Політологія),

– також захищена 1 дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії (Лубінець Д.В., спеціальність 052 Політологія, випуск 2020 р.).

Протягом 2021 року з аспірантури МДУ відраховано 4 аспірантів (2 аспіранта денної форми навчання за рахунок державного бюджету, 2 аспіранта заочної форми навчання за рахунок фізичних та юридичних осіб).

Показник ефективності аспірантури МДУ у 2021 році становить 100% (у 2020 році – 100%).

У 2021 році докторантом університету спеціальності 292 Міжнародні економічні відносини достроково захищена дисертація на здобуття ступеня

доктора наук (докторант Грибіненко (Гапеева) О.М., науковий консультант – д.е.н., професор Булатова О.В.).

Станом на 01.01.2022 р. у МДУ загальна кількість докторантів та аспірантів складає 43 особи, у тому числі аспіранти МДУ — 36 осіб (денної форми навчання – 16 аспірантів, з яких 14 аспірантів – за рахунок державного бюджету, 2 аспіранта – за рахунок коштів фізичних та юридичних осіб та заочної форми навчання – 20 аспірантів, з яких 1 аспірант – за рахунок державного бюджету, 19 аспірантів – за рахунок коштів фізичних та юридичних осіб), 2 докторанта МДУ, докторанти та аспіранти інших закладів вищої освіти – 5 осіб.

У 2021 році рішеннями Вченої ради було затверджено розширення переліку спеціальностей за рахунок ліцензованого обсягу на третьому освітньо-науковому рівні з метою підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії за спеціальностями 034 Культурологія, 035 Філологія.

Перспективним напрямком діяльності аспірантури та докторантури університету на майбутнє є розширення переліку наукових спеціальностей на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти за спеціальностями 011 Освітні, педагогічні науки, 054 Соціологія.

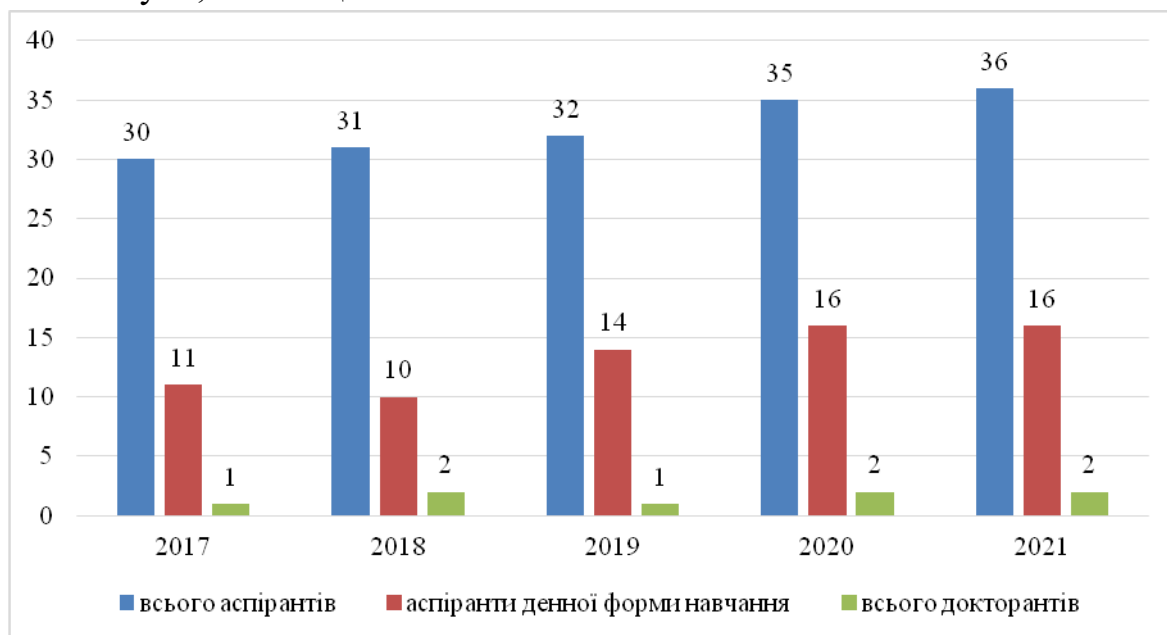

Рис. 1.2 Контингент аспірантів та докторантів МДУ

Протягом 2021 року в університеті продовжували роботу спеціалізовані вчені ради:

К 12.093.03 із захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.02 – Світове господарство і міжнародні економічні відносини;

К 12.093.02 із захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата політичних наук за спеціальністю 23.00.02 – Політичні інститути та процеси;

К 12.093.04 із захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата історичних наук за спеціальністю 07.00.01 – Історія України.

Протягом звітнього року у спеціалізованих вчених радах із захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата наук захищено 3 дисертації, у тому числі: 1 дисертація – випускником аспірантури 2015 р. Кушнарєнко О.П. (спеціальність 08.00.02 – Світове господарство і міжнародні економічні відносини); 1 дисертація – випускником аспірантури 2014 р. Янченко А.О. (спеціальність 23.00.02 – Політичні інститути та процеси), 1 дисертація – працівником іншого ЗВО за спеціальністю 07.00.01 – Історія України.

Також, у 2021 р. в університеті було проведено захист дисертації на здобуття ступеня доктора філософії працівником іншого ЗВО Бондаренко П.С. за спеціальністю 032 Історія та археологія (наказ Міністерства освіти і науки України від 01.04.2021 р. № 398 про утворення разової спеціалізованої вченої ради для присудження ступеня доктора філософії ДФ 12.093.003).

Завдання на 2022 рік:

- оптимізація використання кадрового потенціалу університету із урахуванням розвитку організаційної структури МДУ;
- комплектація штату університету досвідченими висококваліфікованими фахівцями за відповідними напрямками роботи;
- сприяння розвитку науково-педагогічного потенціалу кафедр та факультетів;
- сприяння розкриттю та реалізації інноваційного потенціалу особистості через професійний розвиток, підвищення кваліфікації, стажування, використання технологій дистанційного навчання, самонавчання тощо;
- посилення кадрового потенціалу Університету шляхом забезпечення підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників;
- забезпечення проведення об'єктивних та прозорих процедур конкурсного відбору для заміщення посад професорів, доцентів, старших викладачів та асистентів, завідувачів кафедр італійської філології, практичної психології, кафедри теорії та практики перекладу, кафедри філософії та соціології протягом 2021-2022 навчального року із забезпеченням виконання законодавчих, нормативно-правових актів;
- під час проходження конкурсного відбору забезпечення чіткого дотримання ліцензійних та акредитаційних умов провадження освітньої діяльності;
- забезпечення функціонування ефективної комплексної системи стимулювання всіх працівників університету відповідно до професійної діяльності, якісної праці, орієнтованої на реалізацію конкретних завдань з оцінюванням за кінцевим результатом.

II. РЕЗУЛЬТАТИ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА НАУКОВО-МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ І ЯКІСТЬ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ

2.1. Формування номенклатури спеціальностей університету

Відповідно до Стратегії «МДУ-2025» основною метою є забезпечення якості та конкурентоспроможності вищої освіти та освітньої діяльності МДУ, що відповідають міжнародним стандартам якості освіти, та подальше входження в світове освітнє середовище.

У звітний період здійснювалась системна робота щодо подальшого вдосконалення освітнього процесу за всіма напрямками для забезпечення якісної підготовки фахівців відповідно до вимог Закону України «Про вищу освіту», Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності», Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти», Наказу МОН України «Про затвердження Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти» та інших нормативних актів.

Адміністрацією університету основна увага приділялась формуванню належного кадрового, матеріально-технічного, інформаційного, навчально-методичного забезпечення для здійснення якісного освітнього процесу, створення сприятливого освітнього середовища, орієнтованого на задоволення потреб та інтересів здобувачів вищої освіти, студентоцентрованого підходу, зокрема надання можливостей для формування індивідуальної освітньої траєкторії, створення умов для формування у студентської молоді загальнокультурних та професійних компетентностей, формування інтелектуального потенціалу та всебічного розвитку особистості як найвищої цінності суспільства.

Освітню діяльність університет здійснював відповідно до відомостей на право здійснення освітньої діяльності на таких рівнях вищої освіти – перший (бакалаврський), другий (магістерський) та третій (освітньо-науковий). На виконання листа Міністерства освіти і науки України від 14.12.2020 №1/9-587 «Щодо переоформлення ліцензій у сфері вищої освіти» ліцензія була переоформлена за рівнями (наказ МОН від 22.02.2021 №19-л) та за освітніми програмами, що передбачають присвоєння професійних кваліфікацій з професій, для яких запроваджено додаткове регулювання (накази МОН від 22.02.2021 №19-л та від 04.03.2021 № 26-л). Усього ліцензований обсяг підготовки бакалаврів складає 1285 осіб; підготовки магістрів – 795 осіб; підготовки аспірантів – 21 особа.

Підготовка фахівців з вищою освітою протягом 2021 року здійснювалась за відповідними освітніми (освітньо-професійними та освітньо-науковими)

програмами, враховуючи попит і вимоги ринку праці щодо конкурентоспроможності фахівців: за 34 освітньо-професійними програмами (22 спеціальностями) на першому (бакалаврському) рівні, за 33 освітньо-професійними програмами (19 спеціальностями) на другому (магістерському) рівні, 7 освітньо-науковими (6 спеціальностями) на третьому (освітньо-науковому) рівні (Таблиця 2.1). Освітні програми у розрізі факультетів представлено на Рис.2.1.

Таблиця 2.1.

**Кількісні показники галузей знань та спеціальностей
Маріупольського державного університету
відповідно до Переліку 2015**

Освітній рівень	Кількість галузей знань та спеціальностей відповідно до Переліку – 2015		
	Кількість галузей знань	Кількість спеціальностей	Кількість ОПП
Перший (бакалаврський)	12	22	34
Другий (магістерський)		19	33
Третій (освітньо-науковий)	5	6	7

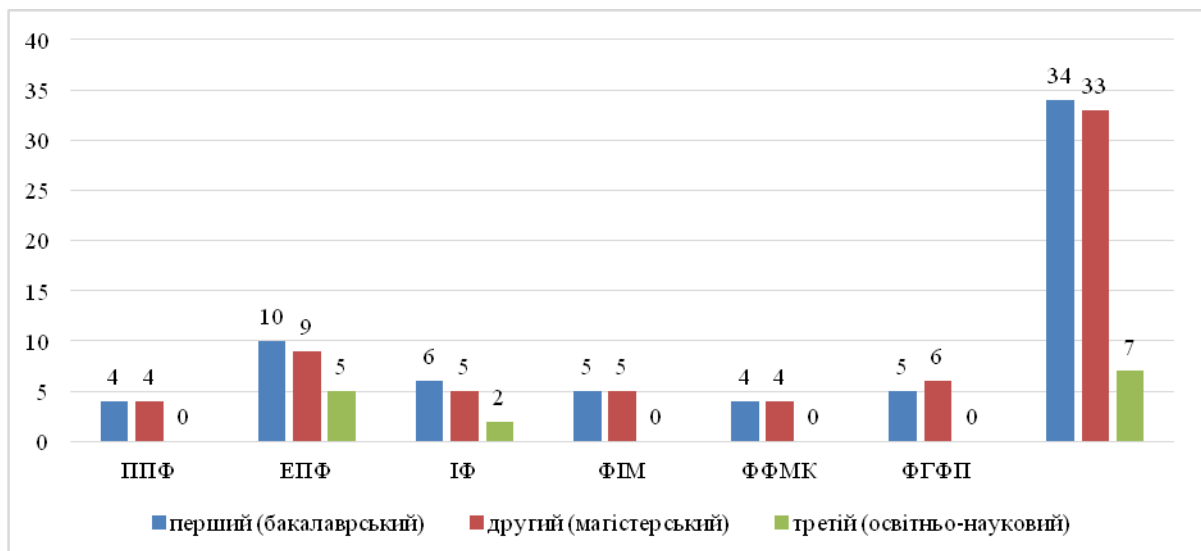

Рис.2.1. Освітні програми першого (бакалаврського), другого (магістерського) та третього (освітньо-наукового) рівнів у розрізі факультетів у 2021 р.

Таким чином, у 2021-2022 н. р. університет здійснює підготовку здобувачів вищої освіти за наступним переліком освітніх програм та ліцензованим обсягом (Таблиця 2.2.).

Таблиця 2.2.

**Перелік освітніх програм та ліцензовані обсяги
Маріупольського державного університету у 2021-2022 н.р.**

№ з/п	Шифр галузі знань	Назва галузі знань	Код спеціальності	Назва спеціальності	Ліцензований обсяг	
1	2	3	4	5	6	
№ з/п	Назва освітньої програми		Код спеціальності	Назва спеціальності	Ліцензований обсяг	
Перший (бакалаврський) рівень						
1		Дошкільна освіта	012	Дошкільна освіта	120	
2		Початкова освіта	013	Початкова освіта	50	
3		Середня освіта. Українська мова і література	014	Середня освіта	35	
4		Середня освіта. Англійська і німецька мови, зарубіжна література			50	
5		Середня освіта. Німецька і новогрецька мови, зарубіжна література			20	
6		Російська і англійська мови			20	
7		Середня освіта. Історія			25	
8		Середня освіта. Фізична культура			35	
9		Документознавство, керування документальними процесами	029		Інформаційна, бібліотечна та архівна справа	25
10		Історія	032		Історія та археологія	20
11		Культурологія, організація культурно-дозвілєвої діяльності	034		Культурологія	30
12		Філологія. Українська мова та література	035	Філологія	20	
13		Прикладна філологія (російська, англійська)			13	
14		Переклад, міжкультурна та ділова комунікація (російська, польська)			12	
15		Філологія (англійська, французька)			43	
16		Усний та письмовий переклад (англійська, німецька)			30	
17		Філологія (німецька, англійська)			15	
18		Переклад (італійська, англійська мови)			10	
19		Новогрецька мова та література, англійська мова, переклад			22	
20		Міжнародна економіка			051	Економіка
21		Політологія	052	Політологія	30	
22		Практична психологія	053	Психологія	100	
23		Соціологія	054	Соціологія	30	
24		Журналістика та соціальна комунікація	061	Журналістика	50	
25		Менеджмент	073	Менеджмент	30	
26		Право	081	Право	150	
27		Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування	101	Екологія	40	
28		Системний аналіз	124	Системний аналіз	20	
29		Кібербезпека	125	Кібербезпека	30	
30		Туризм	242	Туризм	30	

1	2	3	4	5
31	Публічне управління та адміністрування	281	Публічне управління та адміністрування	40
32	Міжнародні відносини	291	Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії	40
33	Міжнародний бізнес	292	Міжнародні економічні відносини	30
34	Міжнародне право	293	Міжнародне право	40
Усього				1295
Другий (магістерський) рівень				
1	Дошкільна освіта	012	Дошкільна освіта	70
2	Середня освіта. Українська мова і література	014	Середня освіта	25
3	Середня освіта. Мова і література (німецька)			10
4	Середня освіта. Мова і література (російська)			5
5	Середня освіта. Мова і література (англійська)			25
6	Середня освіта. Історія			10
7	Фізична культура	017	Фізична культура і спорт	20
8	Інформаційна, бібліотечна та архівна справа	029	Інформаційна, бібліотечна та архівна справа	20
9	Історія	032	Історія та археологія	10
10	Культурологія, культурне розмаїття та розвиток громади	034	Культурологія	10
11	Філологія. Українська мова та література	035	Філологія	10
12	Філологія. Мова та література (російська)			5
13	Філологія. Переклад (українська, російська, польська)			5
14	Філологія. Мова та література (англійська)			20
15	Філологія. Мова та література (німецька)			15
16	Філологія. Переклад (англійська)			10
17	Філологія. Переклад (італійська)			10
18	Філологія. Мова та література (новогрецька)			20
19	Філологія. Переклад (новогрецька)			10
20	Міжнародна економіка			051
21	Політологія. Політична аналітика та експертиза	052	Політологія	15
22	Практична психологія	053	Психологія	30
23	Журналістика. Медіакомунікації та зв'язки з громадськістю	061	Журналістика	30
24	Менеджмент організацій і адміністрування	073	Менеджмент	25
25	Менеджмент. Управління фінансово-економічною безпекою			30
26	Менеджмент. Управління закладом загальної середньої освіти			30
27	Право	081	Право	70
28	Екологія та охорона навколишнього середовища	101	Екологія	25

1	2	3	4	5
29	Системний аналіз	124	Системний аналіз	30
30	Туризм	242	Туризм	20
31	Публічне управління та адміністрування	281	Публічне управління та адміністрування	120
32	Міжнародні відносини	291	Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії	20
33	Міжнародний бізнес	292	Міжнародні економічні відносини	25
Усього				795
1	Історія та археологія	032	Історія та археологія	5
2	Економіка	051	Економіка	2
3	Політологія	052	Політологія	5
4	Адміністративне право; фінансове право; інформаційне право	081	Право	1
5	Кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність			1
6	Публічне управління та адміністрування	281	Публічне управління та адміністрування	2
7	Міжнародні економічні відносини	292	Міжнародні економічні відносини	5
Усього				21

Протягом звітнього 2021 року Університетом проведено 10 акредитаційних експертиз освітніх програм першого (бакалаврського), другого (магістерського) та третього (освітньо-наукового) рівнів вищої освіти (Таблиця 2.3).

Таблиця 2.3.

Процес проходження акредитації освітніх програм у 2021 році

№	Назва освітньої програми	Дати візитів Експертних груп	Засідання ГЕР (дата, рішення)	Засідання Національного агентства (дата, рішення)
1	2	3	4	5
<i>Перший (бакалаврський) рівень</i>				
1.	Початкова освіта	15.02-17.02.2021	Засідання 02.04.2021 Рішення про акредитацію ОП	Протокол № 7 (50) 27.04.2021 акредитація ОП
2.	Кібербезпека	18.02-22.02.2021	Засідання 05.04.2021 Рішення про умовну (відкладену) акредитацію ОП	Протокол № 7 (50) 27.04.2021 умовна (відкладена) акредитація ОП
3.	Практична психологія	22.02-24.02.2021	Засідання 06.04.2021 Рішення про акредитацію ОП	Протокол № 7 (50) 27.04.2021 Повернуто на повторний розгляд ГЕР
			Повторний розгляд 09.06.2021 Рішення про акредитацію ОП	Повторний розгляд Протокол № 11 (54) 29.06.2021 акредитація ОП
4.	Соціологія	22.03-24.03.2021	Засідання 05.05.2021 Рішення про акредитацію ОП	Протокол № 9 (52) 08.06.2021 акредитація ОП

5.	Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування	14.04-16.04.2021	Засідання 05.05.2021 Рішення про акредитацію ОП	Протокол № 10 (53) 22.06.2021 акредитація ОП
<i>Другий (магістерський) рівень</i>				
6.	Політологія. Політична аналітика та експертиза	20.09. – 22.09.2021	Засідання 10.11.2021 Рішення про акредитацію ОП	Протокол №19 (3) від 14.12.2021 Акредитація ОП
7.	Право	05.10 – 07.10.2021	Засідання 01.12.2021 Рішення про акредитацію ОП	Протокол №19 (3) від 14.12.2021 Повернуто на ГЕР
<i>Третій (освітньо-науковий) рівень</i>				
8.	Політологія	26.04-28.04.2021	Засідання 11.06.2021 Рішення про акредитацію ОП	Протокол № 13 (56) 27.07.2021 акредитація ОП
9.	Історія та археологія	13.05-15.05.2021	Засідання 30.06.2021 Рішення про акредитацію ОП	Протокол № 13 (56) 27.07.2021 акредитація ОП
10.	Міжнародні економічні відносини	12.05-14.05.2021	Засідання 02.07.2021 Рішення про акредитацію ОП	Протокол № 13 (56) 27.07.2021 акредитація ОП

Таким чином, починаючи з лютого 2021 року було успішно пройдено первинні акредитації освітньо-професійних програм та отримано сертифікати на 5 років за 4 освітніми програмами за першим (бакалаврським) рівнем: «Початкова освіта», «Практична психологія», «Соціологія», «Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування», освітньо-професійною програмою за другим (магістерським) рівнем «Політологія. Політична аналітика та експертиза», а також за 3 освітньо-науковими програмами: «Політологія», «Історія та археологія», «Міжнародні економічні відносини». На стадії розгляду Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти знаходиться освітньо-професійна програма за другим (магістерським) рівнем «Право».

На 2 семестр 2021-2022 навч. р. заплановано проходження процедури акредитації освітньо-професійної програми першого (бакалаврського) рівня «Кібербезпека» (дата подачі заяви та Відомостей про самооцінювання ОП запланована на 04.04.2022 р.).

Освіта дорослих

Освіта дорослих є складовою освіти впродовж життя, спрямована на реалізацію права кожної повнолітньої особи на безперервне навчання з урахуванням її особистісних потреб, пріоритетів суспільного розвитку та потреб економіки.

Маріупольський державний університет значну увагу приділяє освіті впродовж життя з метою задоволення потреб різних верств населення. Освіта дорослих в Університеті реалізується Центром розвитку людського потенціалу (ЦРЛП). Основними складовими освіти дорослих є:

- підготовчі курси за різними напрямками навчання;
- курси підвищення кваліфікації;
- післядипломна освіта;
- професійне навчання працівників підприємств і установ.

Керуючись принципом академічної свободи, згідно з Положенням про підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників, кожен викладач може самостійно обирати конкретні форми, види, напрями свого професійного розвитку на основі самоаналізу компетентностей і професійних потреб. В університеті створені умови для проходження курсів підвищення кваліфікації не тільки для педагогічних та науково-педагогічних працівників, але й для державних службовців та посадових осіб органів місцевого самоврядування, працівників підприємств та представників малого та середнього бізнесу.

Організація процесу з підвищення кваліфікації на базі ЦРЛП була спрямована на роботу з різними категоріями слухачів: педагогічними працівниками закладів дошкільної та загальної середньої освіти, науково-педагогічними працівниками закладів вищої освіти, державними службовцями (Рис.2.2.).

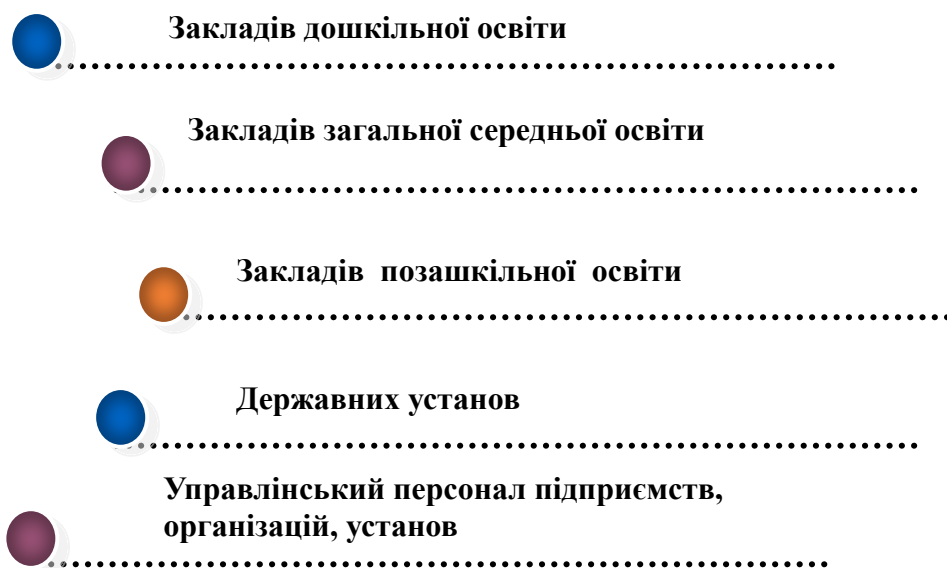

Рис.2.2. Навчання за програмами по категоріям слухачів.

Сьогодні ЦРЛП пропонує 61 програму для розвитку професійних компетентностей дорослих, а саме: для ЗЗСО – 29 програм на 30 годин (1 кредит ЄКТС), 12 тематичних програм на 10 годин (семінари-практикуми, майстер-класи, тренінги), для ЗДО – 4 програми на 120 годин (4 кредити ЄКТС) та 1 програма на 60 годин (2 кредити ЄКТС), для педагогічних та науково-педагогічних

працівників – 4 програми, для державних службовців – 11 програм, що майже вдвічі більше у порівнянні з 2020 роком (Рис.2.3).

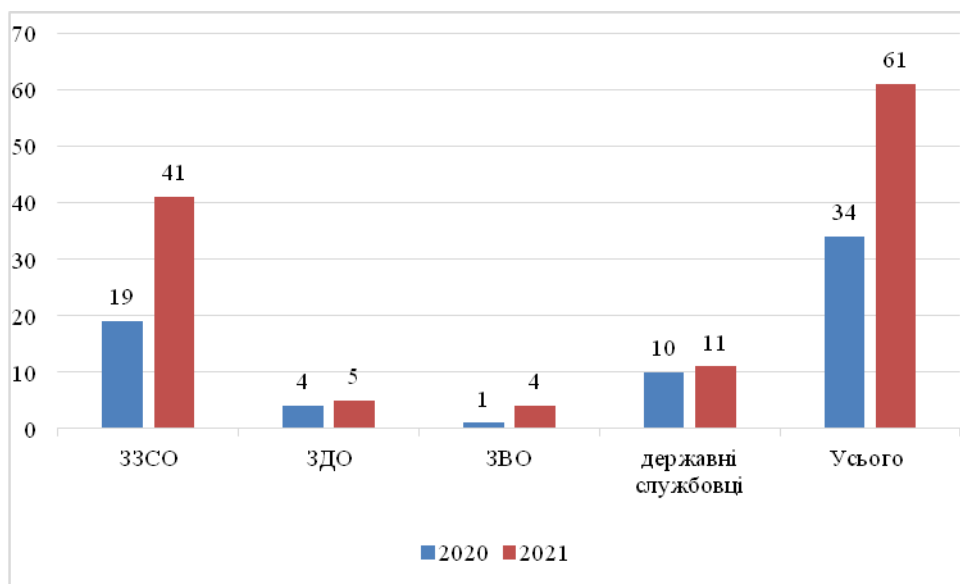

Рис. 2.3. Динаміка збільшення кількості програм підвищення кваліфікації МДУ (2020-2021 рр.)

Відповідно до вимог діючого законодавства щорічно Національне агентство України з питань державної служби (НАДС) проводить конкурсний відбір виконавців державного замовлення на проведення курсів підвищення кваліфікації для державних службовців. У звітному році участь у конкурсному відборі взяв Маріупольський державний університет. На конкурс було надано 8 короткострокових програм за різними напрямками. За результатами конкурсу наказом НАДС від 03.08.2021 №119-21 було затверджено обсяг державного замовлення на підвищення кваліфікації державних службовців і посадових осіб місцевого самоврядування у 2021 році. МДУ отримав фінансування та право на проведення курсів за 6 програмами в обсязі 260 осіб. Відповідно, слухачами курсів були працівники 32 державних установ.

Протягом 2021 року на базі ЦРЛП підвищили професійний рівень за довгостроковими та короткостроковими програмами 2352 слухача, що майже у 4 рази більше у порівнянні з минулим роком (Рис.2.4).

Особливої уваги заслуговує робота Школи педагогічної майстерності МДУ, якою протягом 2021 року опікувалася доктор педагогічних наук, професор Задорожна-Княгницька Л. В. Заняття відбувалися відповідно до розробленої програми, у вільний від основного навчального навантаження викладачів. Слухачами школи було 9 викладачів, науково-педагогічний стаж роботи в МДУ яких становить до 5 років.

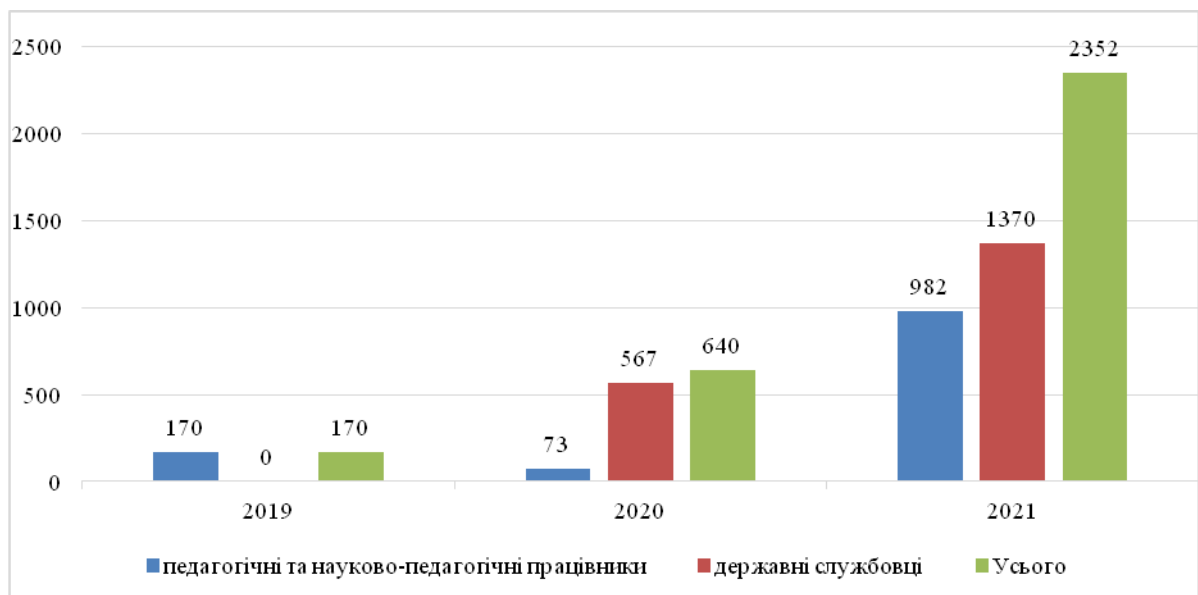

Рис.2.4. Динаміка збільшення кількості слухачів (2019-2021 рр.)

Згідно плану-графіку в 2021 році 44 педагогічних та науково-педагогічних працівника Маріупольського державного університету пройшли курси підвищення кваліфікації, з яких 21 – на базі Університету за темою «Розвиток професійної компетенції викладачів ЗВО».

Курси підвищення кваліфікації поза планом-графіком протягом 2021 року пройшли 36 науково-педагогічних та педагогічних працівників, за різними формами, напрямками та обсягом; з них 29 НПП пройшли навчання за програмами, 7 НПП – стажування у форматі онлайн.

Професійне зростання, підвищення кваліфікації науково-педагогічних та педагогічних працівників, державних службовців та посадових осіб органів місцевого самоврядування – безперервний процес, який не обмежується лише навчанням на курсах підвищення кваліфікації, а й включає інші види роботи (участь у тренінгах, конференціях, семінарах, вебінарах, підготовчих курсах, стажуваннях, освітніх подорожах тощо).

Отже, у звітний період університетом реалізовано комплекс заходів щодо розширення та вдосконалення номенклатури спеціальностей, підтвердження відповідності рівня підготовки фахівців державним вимогам.

2.2. Формування контингенту здобувачів вищої освіти

Конкуренція на ринку освітніх послуг, демографічні тенденції та нові виклики сьогодення впливають на формування контингенту вмотивованих, націлених на поглиблене навчання здобувачів вищої освіти та зобов'язують переглянути традиційну модель профорієнтаційної роботи та впроваджувати інноваційні підходи.

Відповідно до стратегічних завдань діяльність Центру довузівської підготовки та роботи з іноземними студентами МДУ (ЦДПтаРІС) впродовж 2021 р. була зосереджена на чотирьох напрямках:

- робота з абітурієнтами з тимчасово окупованої території;
- робота з іноземними слухачами підготовчого відділення;
- робота з абітурієнтами (громадяни України);
- факультативні заняття (іноземні мови, спецкурс MS Excel, українська мова у професійному спілкуванні, заняття з йоги).

ЦДПтаРІС МДУ у лютому 2021 р. приєднався до реалізації пілотного проєкту безоплатних підготовчих курсів для абітурієнтів з тимчасово окупованих територій від Міністерства освіти і науки України. МДУ став одним зі 195 ЗВО, які брали участь у відборі для реалізації даного проєкту. У рамках зазначеного проєкту на базі ЦДПтаРІС пройшли навчання в дистанційному режимі 3 слухача з ТОТ (м. Донецьк, м. Новоазовськ, м. Алчевськ).

У травні 2021 р. МДУ було відібрано із 23 ЗВО для реалізації літнього двомісячного проєкту щодо безоплатного навчання абітурієнтів з ТОТ зі стипендіальним забезпеченням від Міністерства з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України. Цей стратегічно важливий проєкт реалізовувався з 29 червня по 31 серпня 2021 року в обсязі 225 годин для вивчення основних навчальних дисциплін (українська мова і література, історія України, математика, іноземна мова або біологія) та проведення заходів психологічного, культурного та спортивного спрямування. За підсумками навчання на підготовчих курсах свідоцтво про їх закінчення отримало 16 осіб. Після завершення навчання на підготовчих курсах до МДУ вступило 13 осіб.

Підготовка абітурієнтів – громадян України до зовнішнього незалежного оцінювання проводилася з таких предметів: історія України; математика; біологія; хімія; географія; українська мова та література; англійська мова.

Було також організовано роботу факультативів:

- з іноземних мов (індивідуальні, парні, міні-групи з польської, іспанської, італійської, китайської, французької, англійської мов);
- англійська мова для ОС «Бакалавр» для підготовки до єдиного вступного іспиту, який передбачає використання організаційно-технологічних процесів здійснення зовнішнього незалежного оцінювання, для вступу на ОС «Магістр»;
- логіка для спеціальності «Право» для підготовки до єдиного фахового вступного випробування, яке передбачає використання організаційно-технологічних процесів здійснення зовнішнього незалежного оцінювання, для вступу на ОС «Магістр»;
- англійська мова для школярів;

- підготовчі курси для іноземних громадян.

Усього у 2021 р. у Центрі довузівської підготовки та роботи з іноземними студентами навчалося 636 слухачів (Рис.2.5), а саме:

- абітурієнтів (громадяни України) – 305;
- абітурієнтів (іноземні громадяни) – 189;
- відвідувачів факультативних занять – 142.

Рис.2.5. Динаміка кількості слухачів Центру довузівської підготовки та роботи з іноземними студентами МДУ

У порівнянні з минулим роком кількість абітурієнтів збільшилася у такому обсязі: громадян України – на 19,6%, іноземних громадян – на 65%, слухачів факультативних занять – на 49,3% (Рис. 2.5).

Серед нових напрямків, запроваджених ЦДПтаРІС протягом 2021 року, слід назвати:

- літні двомісячні підготовчі курси для абітурієнтів з ТОТ;
- дистанційні курси «Особливості використання ділової української мови у професійному спілкуванні» для співробітників служби охорони Національної поліції в Донецькій області;
- заняття для співробітників Маріупольського морського торговельного порту зі спецкурсу «Інструменти та аналітика в MS Excel» на базі підприємства;
- факультативні заняття з іспанської, італійської та польської мов на базі СШ №66;
- дистанційні курси з китайської мови;
- групові заняття з йоги;
- індивідуальні заняття з української мови та літератури (підготовка до ДПА);
- індивідуальні заняття для іноземних громадян з російської мови.

Профорієнтаційна робота та результати вступної кампанії 2021 р.

Робота з учнями щодо формування в підлітків визначеної сукупності знань про соціально-економічні особливості різних професій, умов правильного вибору однієї з них, інформації про канали працевлаштування, вимог до правил прийому є однією з провідних функцій приймальної комісії. Цей напрям роботи систематизує відомості про перспективи сучасних професій, форми й умови оволодіння різними спеціальностями, стан та потреби ринку праці.

Відповідно до визначених завдань на засіданні Вченої ради був затверджений План профорієнтаційної роботи МДУ на 2020-2021 н.р. (Наказ МДУ №371 від 28.10.2020 р.), зміст якого відображається у проведенні різноформатних заходів (онлайн та/або наживо).

У результаті укладання угод про співпрацю з низкою закладів загальної середньої освіти м. Маріуполя приймальна комісія разом із представниками профільних кафедр протягом року зустрічалася зі школами-партнерами для роз'яснення особливостей майбутньої вступної кампанії та ознайомлення з перспективами навчання в МДУ.

З метою популяризації навчання в Університеті для учнів 9-10 класів закладів загальної середньої освіти м. Маріуполя проводиться практика «Моя майбутня професія». У звітному році вона проводилась під час весняних канікул, з 29 березня по 2 квітня 2021 р. у дистанційному режимі. Профорієнтаційні заходи для молоді проводили викладачі кафедр МДУ. У майстер-класах, тренінгах, інтерактивних іграх, віртуальних подорожах та онлайн-екскурсіях взяли участь понад 500 учнів закладів загальної середньої освіти м. Маріуполя.

Традиційною є зустріч адміністрації університету з абітурієнтами, яка в цьому році проходила 29 січня в онлайн форматі із загальною кількістю учасників понад 100 осіб.

Важливим напрямком профорієнтаційної роботи є ознайомлення випускників першого (бакалаврського) рівня вищої освіти з умовами вступу до магістратури, можливістю перехресного вступу, особливостями реєстрації на ЄВІ та ЄФВВ. З цією метою відповідно до затвердженого графіку відбулися онлайн зустрічі «МДУ – про головне» з кожним факультетом університету. Було надано вичерпну інформацію щодо шляхів ознайомлення зі змістом програм вступних випробувань, повідомлено про можливості проходження підготовчих курсів з іноземної мови на базі Центру довузівської підготовки та роботи з іноземними студентами, надано оновлені кваліфікаційні характеристики освітніх програм другого (магістерського) рівня.

Стратегічним завданням МДУ є поглиблення інтеграції до європейського і світового освітньо-наукового простору, а також створення умов для повернення молоді з ТОТ в український освітній та культурний простір. МДУ як класичний

заклад вищої освіти, який стабільно працює, незважаючи на всі виклики сьогодення, розуміє, що без підготовки майбутніх фахівців різного профілю за державним замовленням стає неможливим збалансований та гармонійний розвиток усіх сфер регіону (гуманітарної, екологічної, промислової, соціальної, правоохоронної), а також відновлення економіки та інфраструктури Донбасу.

З метою залучення молоді з ТОТ до здобуття української освіти Університет підтримує співпрацю (укладено Угоди) з адміністраціями ЗОШ № 29 та ЗОШ № 54, на базі яких здійснюється дистанційне та екстернатне навчання школярів з непідконтрольних територій.

Для розповсюдження інформації щодо спрощеної процедури вступу через освітні центри «Донбас/Крим – Україна» керівником В'ячеславом Кудлаєм було встановлено X-банери з інформацією щодо можливостей отримання української освіти та розміщено на блок постах інформаційні матеріали, підготовлені Фондом «Відкрита політика».

Комунікація вступників з тимчасово окупованих територій з МДУ забезпечувалася переважно телефонним зв'язком та в онлайн-просторі. Зокрема, на сторінці [ОЦ «Донбас-Україна» веб-сайту МДУ](#) розміщено детальну інформацію щодо роботи з молоддю з ТОТ, а саме: порядок прийому вступників, покрокова інструкція вступу, графік роботи освітнього центру та уповноваженого закладу освіти ЗОШ I-III ступенів № 52 м. Маріуполь, контактні телефони освітнього центру та електронна пошта приймальної комісії, посилання на сторінку центру у соціальній мережі [Facebook](#), відеоролики з історіями успішного вступу до МДУ за спрощеною процедурою на [youtube-каналі приймальної комісії МДУ](#).

Вступна кампанія 2021 р. у Маріупольському державному університеті проходила відповідно до Умов прийому на навчання для здобуття вищої освіти в Україні, Правил прийому до МДУ (Наказ №324 від 24.12.2020 р.) та інших чинних нормативно-правових актів та положень.

Вступ на **перший (бакалаврський) рівень вищої** освіти характеризувався наступним:

– конкурсний бал для вступу на основі повної загальної середньої освіти для спеціальностей галузей знань 08 «Право», 28 «Публічне управління та адміністрування», 29 «Міжнародні відносини» становив не менше, ніж 140 балів;

– конкурсний бал для участі у конкурсі на місця державного замовлення на всі інші спеціальності становив 125 балів;

– ЗНО з української мови для спеціальностей 014.11 Середня освіта (фізична культура), 101 Екологія, 124 Системний аналіз, 125 Кібербезпека, ЗНО з української мови та літератури – на всі інші спеціальності;

– ЗНО з математики для вступу до закладів вищої освіти лише рівень «профільний»;

- збільшено кількість предметів ЗНО на вибір вступника;
- зменшено кількість поданих заяв на контракт до 30;
- зменшено термін подання заяв вступниками;
- наявність двох сертифікатів ЗНО з української мови та літератури та на вибір вступника для вступу на базі диплома молодшого спеціаліста;
- подання електронних заяв для вступників з дипломом молодшого спеціаліста.

Набір на навчання у 2021 р. здійснювався за освітніми програмами у межах ліцензованих спеціальностей. Кількість поданих заяв у 2021 році на 1 курс освітнього ступеня бакалавр склала 2341 особа (у 2020 році – 2092 особи), з них подано на бюджет – 1475 із середнім конкурсним балом 151 (у 2020 році – 161,6). Найбільшу кількість заяв здобувачів подано на спеціальності «Право» (191), «Психологія» (178), «Журналістика» (161), «Філологія» (158), «Менеджмент» (142).

У літню вступну кампанію до Маріупольського державного університету вступили абітурієнти з різних регіонів України. До традиційних областей (Донецька, Луганська, Запорізька, Дніпропетровська, Київська, Харківська, Одеська, Чернігівська, Кіровоградська) додалися Миколаївська, Вінницька, Закарпатська.

У 2021 році обсяг державного замовлення (разом з додатковим) склав 205 місць на денній формі першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, з них 25 вступників отримали рекомендації для зарахування через квоту – 2 (заявники освітнього центру «Донбас-Україна»).

Спільно із Комунальним закладом «Маріупольська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів № 52 Маріупольської міської ради Донецької області» на базі приймальної комісії МДУ у період з 07 червня до 24 вересня 2021 року шостий рік працював освітній центр «Донбас/Крим-Україна». У 2021 році до освітнього центру «Донбас-Україна» звернулось 69 осіб з тимчасово непідконтрольної території (у 2020 році – 144), з них 60 осіб стали здобувачами МДУ (у 2020 році – 95 осіб). Зниження кількості вступників цієї пільгової категорії до МДУ відчувається другий рік поспіль у зв'язку з відкриттям освітніх центрів в усіх закладах вищої освіти України.

Прийом та зарахування іноземців та осіб без громадянства на навчання на відповідному рівні вищої освіти здійснюється за результатами вступних випробувань та на підставі академічних прав на продовження навчання, що надаються документом про здобутий рівень освіти в країні його походження.

За результатами набору студентами МДУ стали громадяни іноземних країн (Єгипет, Конго, Нігерія, Туркменістан). Привабливими для іноземців стали освітні програми «Російська і англійська мови» (9 осіб), «Середня освіта. Історія» (3 особи), «Документознавство, керування документаційними процесами» (5 осіб), «Новогрецька мова та література, англійська мова, переклад» (1 особа),

«Міжнародна економіка» (1 особа), «Менеджмент (1 особа), «Право» (1 особа), «Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування» (1 особа), «Системний аналіз» (1 особа), «Міжнародні відносини» (1 особа), «Міжнародний бізнес» (1 особа). Усього в МДУ на 1 курс вступило 25 іноземців.

За результатами вступу студентами 1 курсу у 2021 році стали 479 осіб (205 – бюджет, 274 – контракт).

Протягом літа здійснювався набір на старші курси з нормативним строком навчання. Так, за результатами сертифікатів зовнішнього незалежного оцінювання та вступних іспитів на 2 курс на базі диплома молодшого спеціаліста було зараховано 31 особу, на 3 курс – 18 осіб. Для здобуття другої вищої освіти було прийнято 42 особи, для здійснення паралельного навчання в МДУ зараховано 10 осіб. Під час вступної кампанії 2021 року також здійснювалися переведення з інших закладів вищої освіти до МДУ та поновлення до складу студентів (45 осіб).

Вступ на **другий (магістерський) рівень вищої** освіти мав також певні особливості. У 2021 році прийом студентів на освітній ступінь «Магістр» здійснювався за 33 освітньо-професійними програмами 19 спеціальностей. Для участі у конкурсному відборі вступниками було подано 477 заяв (у 2020 році – 465 заяв).

Необхідною умовою для вступу до магістратури у 2021 році за всіма освітніми програмами спеціальностей МДУ було складання єдиного вступного іспиту з іноземної мови, що передбачало використання організаційно-технологічних процесів здійснення зовнішнього незалежного оцінювання.

За результатами проходження Єдиного вступного іспиту з іноземної мови та Єдиного фахового вступного випробування зі 388 зареєстрованих успішно склали тестування 223 абітурієнта, з яких 197 осіб були зараховані до МДУ.

У 2021 році кількість місць державного замовлення для підготовки здобувачів вищої освіти за освітнім ступенем «Магістр» в МДУ складала 96 (у 2020 році – 63 місця). За результатами вступної кампанії до магістратури вступило 318 осіб (в 2020 р. – 294 особи).

Прийом в аспірантуру відбувався за 7 освітньо-науковими програмами, за якими було зараховано 6 осіб, в докторантуру університету прийнято 1 здобувача за спеціальністю 032 Історія та археологія.

Отже, за період вступної кампанії у Маріупольський державний університет за всіма рівнями освіти у 2021 році було зараховано на навчання 950 особи, а саме на: ОС «Бакалавр» 1 курс – 479 осіб (з них 25 іноземних громадян); ОС «Бакалавр» старші курси – 146 особи; ОС «Магістр» – 318 осіб (з них 13 іноземних громадян); освітньо-науковий рівень – 7 осіб.

Станом на 1 грудня 2021 р. контингент здобувачів вищої освіти університету становить 2961 (в т.ч. аспірантів), з них на денній формі навчаються 2044 (1071 – бюджет; 973 – контракт), на заочній – 947 (90 – бюджет, 847 – контракт). Порівнюючи показники минулих років, слід зазначити, що загальна кількість здобувачів вищої освіти залишилась майже незмінною (Рис.2.6., Таблиця 2.6.).

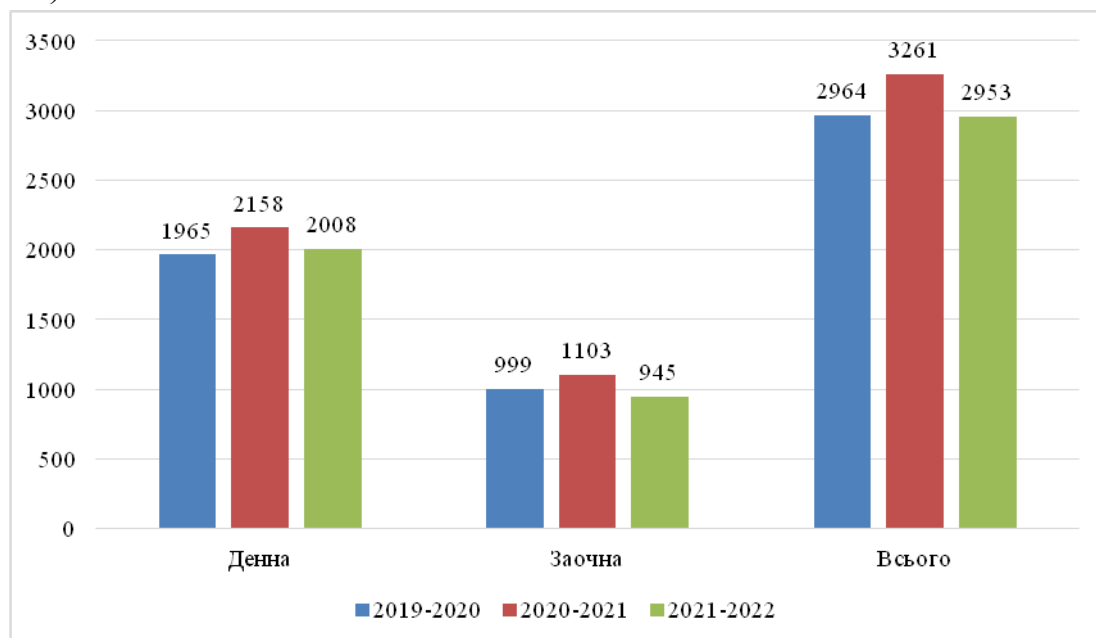

Рис.2.6. Динаміка руху контингенту студентів у 2019-2021

Розподіл здобувачів вищої освіти за факультетами Університету наведено на Рис.2.7. Слід зазначити, що переважна більшість студентів навчається на економіко-правовому факультеті (ЕПФ) – 33 % та психолого-педагогічному факультеті (ППФ) – 24%. Майже однаковим є контингент студентів історичного факультету (ІФ) – 12%, факультету іноземних мов (ФІМ) – 11%, факультету філології та масових комунікацій (ФФМК) – 11%; найменшим є контингент студентів факультету грецької філології та перекладу (ФГФП) – 7%.

Заслуговують пильної уваги й аналізу показники відрахування студентів упродовж року. Протягом 2020-2021 навч. р. було відраховано 206 студентів (36 бюджет/107 контракт). У розрізі факультетів інформація про кількість відрахованих подана на Рис.2.8. Основні причини відрахування студентів: невиконання навчального плану, невиконання умов договору, за власним бажанням.

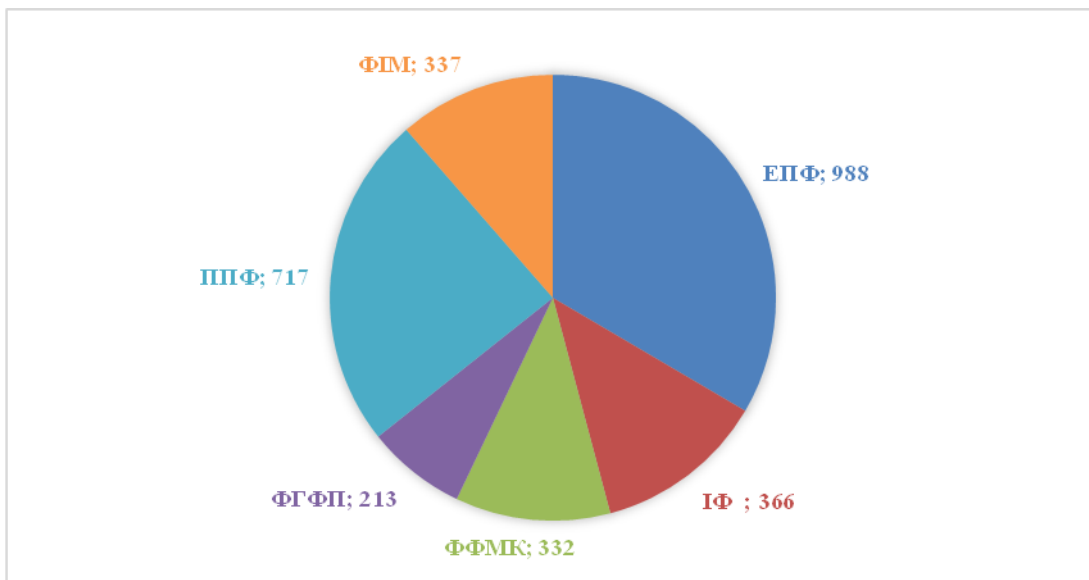

Рис.2.7. Розподіл студентів за факультетами Маріупольського державного університету

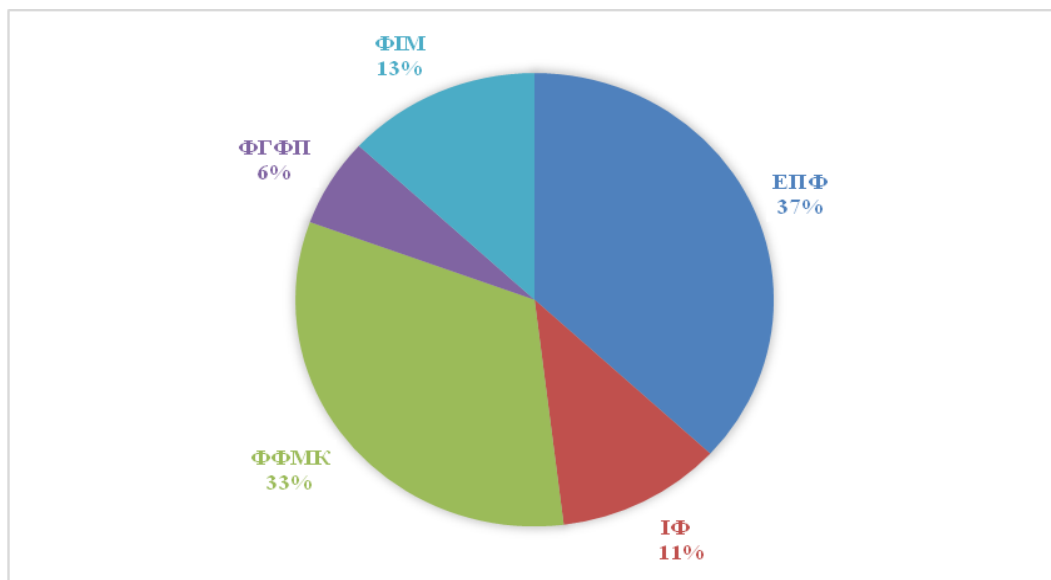

Рис.2.8. Інформація про кількість відрахованих у розрізі факультетів

Таким чином, слід зазначити, що і в умовах карантинних обмежень в університеті успішно реалізовувались заходи щодо формування контингенту здобувачів освіти, проводилася профорієнтаційна й роз'яснювальна робота, працювали курси довузівської підготовки та післядипломної освіти, підготовчі курси для вступу на магістерські програми.

Важливою складовою профорієнтаційної роботи та формування контингенту здобувачів є співробітництво із закладами загальної середньої освіти. У 2021 році суттєво розширено партнерські відносини із школами міста, а саме із закладами загальної середньої освіти Маріуполя підписано 14 договорів про співпрацю та 8 угод на проходження практики.

Таблиця 2.4.

Контингент здобувачів вищої освіти Маріупольського державного університету

Факультет	Громадяни України	Іноземні громадяни	Денна форма навчання						Заочна форма навчання					
			Бакалавр		Магістр		Усього		Бакалавр		Магістр		Усього	
			держ. замовл	контракт	держ. замовл	контракт	держ. замовл	контракт	держ. замовл	контракт	держ. замовл	контракт	держ. замовл	контракт
Економіко-правовий факультет	932	56	306	240	48	42	354	282	27	205	0	120	27	325
Історичний факультет	357	9	143	101	11	25	154	126	6	45	2	33	8	78
Факультет філології та масових комунікацій	318	14	123	87	22	13	145	100	6	55	1	25	7	80
Факультет грецької філології та перекладу	167	46	75	89	12	12	87	101	1	19	0	5	1	24
Психолого-педагогічний факультет	696	21	193	158	23	16	216	174	30	178	14	105	44	283
Факультет іноземних мов	246	91	94	141	20	14	114	155	1	37	2	28	3	65
Разом громадян України	2716	-	934	609	136	110	1070	719	71	524	19	312	90	836
Разом іноземних громадян	-	237	-	207	-	12	-	219	-	15	-	4	-	19
Разом по університету	2716	237	934	816	136	122	1070	938	71	539	19	316	90	855

2.3. Організація навчально-методичного забезпечення освітнього процесу та якість підготовки фахівців

Навчально-методичне забезпечення освітнього процесу

Підготовка фахівців у Маріупольському державному університеті відповідає вимогам Законів України «Про освіту» та «Про вищу освіту», Постановам Кабінету Міністрів України, наказам Міністерства освіти і науки України та іншим нормативним актам у галузі освіти. Університет повною мірою дотримується статутних і нормативних положень щодо діяльності закладу вищої освіти, затверджених згідно з чинним законодавством.

У 2021 році університетом продовжувалась імплементація Закону України «Про вищу освіту». Ректорат, структурні підрозділи університету розробляли нові та приводили у відповідність до законодавства існуючі положення, що регулюють освітній процес у МДУ. Надання академічної автономії вимагає від університету вироблення власних підходів до організації освітнього процесу, що повинні сприяти посиленню індивідуалізації навчання, створенню умов для академічної мобільності, неформальної освіти студентів та викладачів.

Протягом звітної періоду було розроблено, приведено у відповідність, розглянуто на засіданні Науково-методичної ради (з вересня 2021 р. – Рада з якості вищої освіти) та затверджено Вченою радою університету ґрунтовні документи, що регламентують систему внутрішнього забезпечення якості та освітній процес, а саме:

- Етичний кодекс МДУ у новій редакції;
- Положення про академічну доброчесність в Маріупольському державному університеті у новій редакції;
- Кодекс академічної доброчесності;
- Положення про порядок видачі документів про вищу освіту (наукові ступені) та додатка до них, академічних довідок у Маріупольському державному університеті;
- Положення про розробку, моніторинг, перегляд, удосконалення та закриття ОП в МДУ у новій редакції;
- Положення про планування та облік роботи науково-педагогічних працівників в Маріупольському державному університеті у новій редакції;
- Положення про організацію та проведення практик здобувачів вищої освіти Маріупольського державного університеті у новій редакції;
- Положення про кваліфікаційні роботи здобувачів вищої освіти в Маріупольському державному університеті у новій редакції;

- Положення про ректорський контроль знань здобувачів вищої освіти МДУ у новій редакції;
- Концепція розвитку англійської мови;
- Положення про організацію контролю та оцінювання успішності навчання здобувачів вищої освіти у МДУ у новій редакції;
- Положення про порядок відрахування, переривання навчання, поновлення і переведення осіб, які навчаються у Маріупольському державному університеті, та надання їм академічної відпустки;
- Положення про щорічне рейтингове оцінювання науково-педагогічних працівників, кафедр і факультетів Маріупольського державного університету;
- Порядок організації інклюзивного навчання в МДУ;
- Положення про порядок створення та організацію роботи Екзаменаційної Комісії у Маріупольському державному університеті у новій редакції;
- Положення про робочу програму навчальної дисципліни у Маріупольському державному університеті;
- Положення про порядок розрахунку штатної чисельності науково-педагогічних працівників кафедр Маріупольського державного університету;
- Положення про вибіркові дисципліни у Маріупольському державному університеті новій редакції;
- Каталог вибіркових дисциплін;
- Положення про підготовку наукових, навчальних та навчально-методичних видань у Маріупольському державному університеті у новій редакції.

На сьогодні розроблено понад 60 положень, інструкцій, рекомендацій, інших локальних нормативних документів МДУ, які регулюють освітній процес в університеті, що є виконанням вимог Закону України «Про вищу освіту» щодо автономії та самостійності закладу вищої освіти.

З метою забезпечення відкритості та прозорості освітньої діяльності нормативні документи університету проходять процедуру громадського обговорення та схвалення Радою з якості вищої освіти й оприлюднюються на офіційному сайті Маріупольського державного університету.

Удосконалення нормативної бази освітньої діяльності сприятиме подальшому розвитку **системи внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності в Маріупольському державному університеті.**

Система внутрішнього забезпечення якості освіти

Система внутрішнього забезпечення якості освіти (далі – СВЗЯО) в Маріупольському державному університеті сьогодні стоїть на шляху впевненого розвитку та вдосконалення, оскільки в сучасних реаліях необхідно швидко

приспосовуватися до умов та змін, що з'являються у вищій освіті, проявляти гнучкість та реагувати на виклики, змінювати існуючу в ЗВО політику із забезпечення якості освіти відповідно до вимог законодавства, потреб споживачів освітніх послуг, запитів стейкхолдерів щодо підготовки конкурентоспроможних фахівців на ринку праці. СВЗЯО в МДУ має власні традиції та внутрішню культуру, базується на взаємоповазі між усіма учасниками освітнього процесу, що у свою чергу впливає на формування політики якості університету (Рис. 2.9).

Рис.2.9. Рівні системи якості вищої освіти в МДУ

Система внутрішнього забезпечення якості освіти МДУ передбачає такі принципи та процедури:

1. Здійснення моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм.
2. Щорічне оцінювання здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних і педагогічних працівників закладу вищої освіти та регулярне оприлюднення результатів таких оцінювань на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти, на інформаційних стендах та в будь-який інший спосіб.
3. Забезпечення підвищення кваліфікації педагогічних, наукових і науково-педагогічних працівників.
4. Забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу, у тому числі самостійної роботи студентів, за кожною освітньою програмою.
5. Забезпечення наявності інформаційних систем для ефективного управління освітнім процесом.
6. Забезпечення публічності інформації про освітні програми, ступені вищої освіти та кваліфікації.
7. Забезпечення ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату у наукових працях працівників закладів вищої освіти і здобувачів вищої освіти (Рис.2.10).

Рис.2.10. Система внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності в МДУ

З метою виконання Стратегічного плану розвитку МДУ на 2021-2025 рр. було реорганізовано Науково-методичну й Наукову ради Університету у Раду з якості вищої освіти МДУ, а також науково-методичні комісії факультетів у Ради з якості вищої освіти факультетів. У звітному році можна виокремити такі основні заходи щодо подальшого формування університетської культури якості.

1. Розроблено нові та внесено зміни у чинні нормативні документи:

- Положення про ректорський контроль знань здобувачів вищої освіти МДУ (нова редакція) (наказ МДУ від 25.02.2021 № 60);
- Положення про організацію контролю та оцінювання успішності навчання здобувачів вищої освіти у МДУ у новій редакції (наказ МДУ від 21.05.2021 №163);
- Положення про порядок відрахування, переривання навчання, поновлення і переведення осіб, які навчаються у Маріупольському державному університеті, та надання їм академічної відпустки (наказ МДУ від 21.05.2021 №163);
- Положення про щорічне рейтингове оцінювання науково-педагогічних працівників, кафедр і факультетів Маріупольського державного університету (наказ МДУ від 21.05.2021 №163);
- Кодекс академічної доброчесності (наказ МДУ від 21.05.2021 №163);
- Етичний кодекс МДУ у новій редакції (наказ МДУ від 21.05.2021 №163);
- Положення про порядок створення та організацію роботи Екзаменаційної Комісії у Маріупольському державному університеті у новій редакції (наказ МДУ від 24.06.2021 №211);

– Положення про робочу програму навчальної дисципліни у Маріупольському державному університеті (наказ МДУ від 24.06.2021 №211);

– Положення про порядок розрахунку штатної чисельності науково-педагогічних працівників кафедр маріупольського державного університету (наказ МДУ від 24.06.2021 №211);

– Положення про вибіркові дисципліни у Маріупольському державному університеті у новій редакції (наказ МДУ від 28.10.2021 №326);

– Положення про академічну доброчесність в Маріупольському державному університеті у новій редакції (наказ МДУ від 28.10.2021 №326);

– Положення про підготовку наукових, навчальних та навчально-методичних видань у Маріупольському державному університеті у новій редакції (наказ МДУ від 28.10.2021 №326).

2. Опитування здобувачів вищої освіти набуло системного характеру та проводиться на постійній основі: щодо якості вищої освіти в МДУ – щорічно наприкінці навчального року (травень-червень 2021р.), щодо якості викладання навчальних дисциплін – щосеместрово (за I семестр 2020-2021 н. р. – результати заслухані на засіданні Науково-методичної ради МДУ 07.04.2020 р.; за II семестр 2020-2021 н. р. – результати заслухані на засіданні Ради з якості вищої освіти МДУ 01.12.2021 р.); щодо якості вищої освіти студентів випускних курсів – щорічно у грудні (випуск магістрів) та червні (випуск бакалаврів); опитування роботодавців проводяться протягом навчального року (анкети знаходяться у постійному публічному доступі на сайтах кафедр МДУ).

4. Розроблені ознайомлювальні відео щодо процедури вибору вільної траєкторії студентів та щодо неформальної освіти в дії.

5. Проведено перегляд та осучаснено навчальні дисциплін, які є обов'язковими для викладання на всіх ОПП спеціальностей першого (бакалаврського) рівня.

6. З метою розвитку англomовних компетентностей учасників освітнього процесу відповідно до затвердженої Концепції розвитку англійської мови:

– суттєво збільшено кількість кредитів для вивчення англійської мови на першому (бакалаврському) рівні – з 6 до 18;

– організовано довгострокові курси підвищення кваліфікації з англійської мови для науково-педагогічних працівників та співробітників МДУ (за рахунок університету).

7. На інституційному рівні в університеті у 2020-2021 навч. році було суттєво оновлено практичну складову освітніх програм (як для першого, так і для другого рівнів вищої освіти). Згідно з «Положенням про проведення практик здобувачів вищої освіти Маріупольського державного університету» кількість кредитів, що

виділяються на проходження здобувачами вищої освіти практик на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти, складає 18 кредитів (якщо інше не передбачено стандартом); на другому (магістерському) рівні вищої освіти складає 12 кредитів (якщо інше не передбачено стандартом). Крім того, для освітньо-професійних програм другого (магістерського) рівня науково-дослідна практика була замінена на виробничу та переддипломну. Завданнями виробничої практики на другому (магістерському) рівні вищої освіти є закріплення та поглиблення теоретичних знань, отриманих здобувачами вищої освіти в процесі навчання, завданнями переддипломної практики є узагальнення і вдосконалення набутих компетентностей, збирання матеріалів для виконання кваліфікаційної роботи.

Однією з ключових складових внутрішньої системи забезпечення якості освіти в МДУ є систематичний моніторинг та перегляд освітніх програм, на основі якого відбуваються вдосконалення, модернізація та закриття освітніх програм.

Для вивчення ефективності функціонування освітньої програми в МДУ використовується сукупність критеріїв, елементів та методів дослідження, розроблено нормативні документи, що передбачають проведення моніторингу освітніх програм. Відповідно до визначеної методики Порядок організації моніторингу включає такі складові:

- рішення Групи забезпечення спеціальності щодо проведення моніторингу;
- проведення самооцінювання ОП щодо обраного Критерію;
- анкетування здобувачів вищої освіти, випускників, керівників баз практик, роботодавців;
- складання Звіту, що містить рішення про оновлення, удосконалення ОП, її модернізацію та перепроєктування.

У звітному році групами забезпечення спеціальностей, гарантами ОП було проведено моніторинг освітніх програм, результати якого були заслухані на засіданні науково-методичної ради МДУ 17.06.2021 р. (протокол № 8). Результати моніторингу стали підставою для удосконалення освітніх програм з метою надання більш якісних освітніх послуг та задоволення вимог сучасного ринку праці.

Після проведеного моніторингу освітніх програм було прийнято рішення щодо удосконалення змісту певних освітніх компонентів для набуття запланованих компетентностей та отримання програмних результатів навчання; щодо перегляду змісту та структури ОП (заміні певних освітніх компонентів на інші, чіткої побудови Матриці відповідності; закриття окремих ОП, відкриття нової програми на другому (магістерському) рівні вищої освіти (ОП «Культурологія, культурне розмаїття та розвиток громади»); про докорінну модернізацію ОП першого (бакалаврського) рівня (Таблиця 2.5.).

Таблиця 2.5.

Модернізація освітніх програм першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

ОПП, що припинили набір у 2021-2022 н.р.	ОПП після модернізації, на які здійснюється прийом з 2021-2022 н. р.
Філологія. Мова та література (російська)	Прикладна філологія (російська, англійська)
Філологія. Переклад (українська, російська, польська)	Переклад, міжкультурна та ділова комунікація (російська, польська)
Філологія. Мова та література (новогрецька)	Новогрецька мова та література, англійська мова, переклад
Філологія. Переклад (новогрецька)	
Філологія. Переклад (англійська)	Усний і письмовий переклад (англійська, німецька)
Філологія. Переклад (італійська)	Переклад (італійська, англійська мови)
Філологія. Мова та література (англійська)	Філологія (англійська, французька)
Філологія. Мова та література (німецька)	Філологія (німецька, англійська)
Середня освіта. Мова і література (англійська)	Середня освіта. Англійська і німецька мови, зарубіжна література
Середня освіта. Мова і література (новогрецька)	Середня освіта. Німецька і новогрецька мови, зарубіжна література
Середня освіта. Мова і література (російська)	Російська і англійська мови
Інформаційна, бібліотечна та архівна справа	Документознавство, керування документальними процесами
Культурологія	Культурологія, організація культурно-дозвілдової діяльності
Середня освіта. Мова і література французька	Закриття
Середня освіта. Мова і література італійська	Закриття
Філологія. Мова та література (французька)	Закриття
Філологія. Мова і література (італійська)	Закриття

Удосконаленню системи внутрішнього забезпечення якості освіти МДУ сприяє участь представників Університету у різноманітних комунікативних заходах, під час яких обговорюються питання забезпечення якості освіти та академічної доброчесності. Розгалужені зв'язки вітчизняного і міжнародного співробітництва із партнерськими організаціями, науковими і освітніми закладами сприяють активному долученню МДУ до важливих для подальшого його розвитку проєктів. Так, протягом року адміністрація та викладачі МДУ долучалися до освітніх вебінарів, які систематично організовувалися та проводилися у рамках проєкту «Зміцнення переміщених українських університетів задля сталого розвитку», що реалізується Програмою імені Фулбрайта в Україні за фінансової підтримки Посольства США в Україні.

У квітні 2021 р. у Маріупольському державному університеті відбувся круглий стіл на тему «Особливості сучасної підготовки здобувачів вищої освіти: українські практики та зарубіжний досвід», до участі у якому долучилися освітяни та експерти з Молдови, Польщі, Чехії та України. Від МДУ в обговоренні

актуальних питань сучасної підготовки фахівців взяли участь викладачі, студенти і аспіранти економіко-правового та історичного факультетів. Обговорені особливості формування якісних освітніх програм та основні складові їх акредитації у Молдові, проблеми розвитку докторських програм в умовах реформування вищої освіти в Польщі за участі завідувача департаменту «Менеджмент і Підприємництво» Молдавської академії економічних знань, професорки Анжели Солкан, віце-декана факультету бізнесу і ділового адміністрування Молдавської академії економічних знань, експерта Національного агентства із забезпечення якості в освіті та дослідженнях (ANACEC), доцента Ірини Дороги та доцента Іона Негру, професора Познанського державного університету ім. Адама Міцкевича Лукаша Донай. Питання важливості взаємодії зі стейкхолдерами висвітлили директор аналітичного центру економіко-правових досліджень і прогнозування Федерації роботодавців Володимир Панченко, голова гміни Громадка Болеславецького повіту Ніжнесілецкого воєводства Дарій Павлиці і начальник відділу інвестицій та управління проектами Маріупольської міської ради Микола Трифонов. Учасники дискусії позитивно оцінили пропозиції доповідачів щодо посилення практичної складової у підготовці фахівців і постійного моніторингу освітніх програм. Також обговорені питання академічної доброчесності за участі професора департаменту іноземних мов факультету мистецтва і філософії Університету Пардубіце Яна Чапека. Відзначено, що у забезпеченні академічної доброчесності та боротьбі із плагіатом є багато спільного між українськими та чеськими університетами. Корисним і взаємовигідним став обмін думками учасників круглого столу щодо існуючих практик формування освітніх та освітньо-наукових програм в Інституті міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка (професори Наталія Рєзнікова та Олексій Чугаєв), Донецькому національному університеті імені Василя Стуса (експерт Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти, професор Тетяна Орехова), Київському національному торговельно-економічному університеті (експерт Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти, професор Анна Дугінець). Завідувачкою сектором міжнародних фінансових досліджень Інституту економіки та прогнозування НАН України, професоркою Оленою Борзенко розкрито питання поєднання навчання, викладання, досліджень і врахування сучасних тенденцій розвитку міжнародних економічних відносин. Питання розглядалось на прикладі освітньо-наукової програми з міжнародних економічних відносин Маріупольського державного університету.

Академічна доброчесність

Університетська система забезпечення академічної доброчесності визначає загальноприйняті світовою спільнотою стандарти здійснення освітньо-наукової діяльності здобувачами вищої освіти і співробітниками університету.

Дуже важливим для Маріупольського державного університету є дотримання принципів запобігання, перешкоджання та зупинення проявів академічної недоброчесності завдяки створенню позитивного, сприятливого, доброчесного освітнього та наукового середовища.

Університетська система забезпечення академічної доброчесності у МДУ складається із наступних елементів (згідно Таблиці 2.6.).

Таблиця 2.6.

Система забезпечення академічної доброчесності у МДУ

Нормативна база	Уповноважена комісія	Інформаційна база	Інструменти впровадження та контролю
Етичний кодекс МДУ	Комісія з питань дотримання Етичного кодексу, метою якої є сприяння дотриманню учасниками освітнього процесу положень цього Кодексу та розв'язання конфліктних ситуацій в МДУ. Комісія є колегіально-консультативним органом, який наділяється правом одержувати і розглядати заяви щодо порушення положень цього Кодексу та надавати пропозиції Адміністрації МДУ щодо накладання або не накладання відповідних санкцій	Розділ на офіційній сторінці МДУ «Академічна доброчесність» та «Установчі документи»	Надання консультацій та роз'яснень стосовно дотримання норм Етичного кодексу
Кодекс академічної доброчесності МДУ	Постійно діюча Комісія з питань академічної доброчесності, метою якої є виконання норм академічної доброчесності згідно Положення, Комісія наділяється правом приймати та розглядати заяви від здобувачів вищої освіти та співробітників МДУ щодо порушення цього Положення та надавати пропозиції Адміністрації МДУ щодо накладання відповідних санкцій	Розділ на офіційній сторінці МДУ «Академічна доброчесність»	Інформаційно-консультативне супроводження співробітників закладу вищої освіти (педагогічних, науково-педагогічних, наукових працівників та інших категорій співробітників) та здобувачів вищої освіти через створення відповідних ресурсів на сайті МДУ
Положення про академічну доброчесність в МДУ		Розділ на офіційному сайті наукової бібліотеки «Академічна доброчесність»	
Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату в наукових та навчально-методичних працях науково-педагогічних працівників та здобувачів вищої освіти МДУ		Проведення науково-практичних семінарів (у тому числі міжфакультетських, спільно з науковою бібліотекою МДУ) щодо визначення причин виникнення плагіату, розгляду нормативно-правових актів у цій сфері, умов співпраці з компаніями, які надають закладам вищої освіти України, а також програмні засоби для виявлення плагіату у наукових та академічних роботах	Включення до навчальної дисципліни «Основи наукових досліджень» для здобувачів освітнього рівня «бакалавр» теми «Академічна доброчесність»; введення обов'язкового освітнього компонента загального блоку для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти «Академічне письмо»
Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату у кваліфікаційних роботах здобувачів вищої освіти МДУ			Проведення на факультетах тижнів академічної доброчесності за участі Наукової бібліотеки МДУ Підвищення кваліфікації науково-педагогічних і педагогічних працівників в рамках Школи педмайстерності, що включає тему «Академічна доброчесність»

		Обов'язкова перевірка наукових, навчально-методичних, кваліфікаційних робіт на наявність ознак академічного плагіату відповідно до створеної нормативної бази
		Аналіз перевірених наукових та навчально-методичних праць викладачів відповідною групою фахівців

Маріупольський державний університет виступає за дотримання принципів академічної доброчесності з метою підвищення якості освіти і наукових досліджень.

У звітному році було розроблено Кодекс академічної доброчесності МДУ, Декларації про дотримання академічної доброчесності науково-педагогічними, педагогічними працівниками та здобувачами вищої освіти, які сприятимуть подальшому формуванню загальноуніверситетської культури якості.

В університеті проводиться системна робота з популяризації принципів академічної доброчесності серед здобувачів та науково-педагогічних працівників. Так, за 2021 рік були проведені наступні заходи (Таблиця 2.7.).

Таблиця 2.7.

Заходи з популяризації принципів академічної доброчесності

Захід	Дата проведення	Учасники
1	2	3
Кураторські години на тему «Етичний кодекс Маріупольського державного університету» для здобувачів усіх ОП факультету	15.01-26.01.2021	Викладачі та здобувачі історичного факультету
Семінар, присвячений інформуванню учасників зустрічі щодо дотримання основних засад Етичного кодексу МДУ, антикорупційної програми МДУ та заходів з академічної доброчесності	26.01.2021	Викладачі та здобувачі факультету грецької філології та перекладу
Міжкафедральний методичний семінар на тему «Етичний кодекс Маріупольського державного університету» з використанням інформаційно-комунікативних технологій на платформі Zoom	28.01.2021	Викладачі та здобувачі економіко-правового факультету
Семінари, присвячені обговоренню Етичного кодексу МДУ	протягом січня 2021	Викладачі та здобувачі факультету іноземних мов
Семінари щодо обговорення Етичного кодексу МДУ	протягом січня 2021	Викладачі та здобувачі факультету філології та масових комунікацій
Онлайн-семінар «Академічна доброчесність. Інституціональна система підтримки академічної доброчесності та «антиплагіатні» сервіси», який провів доктор економічних наук, професор, завідувач відділу ДНУ УкрІНТЕІ О.С. Чмир.	16.02.2021	Працівники інформаційно-бібліографічного відділу Наукової бібліотеки МДУ
Заняття з основ академічного письма	06.05.2021	Здобувачі I курсу освітньо-професійної програми «Міжнародна економіка»

Вебінар «Академічна доброчесність в Британії»	24.06.2021	Співробітники інформаційно-бібліографічного відділу Наукової бібліотеки МДУ
Вступне заняття з основ академічної культури на тему «Академічна доброчесність: від теорії до практики»	15.09.2021	Здобувачі II курсу Освітньої програми «Дошкільна освіта»
	29,30.09.2021	Здобувачі спеціальностей «Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування», «Філологія. Переклад (англійська)», «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа»
Заняття з основ інформаційної грамотності на тему «Академічне письмо. Оформлення списків джерел. Цитування та посилання»	20, 21.10.2021	Здобувачі I та II курсу спеціальності «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа»
Обговорення з питань академічної Доброчесності зі здобувачами	25.10.2021	Здобувачі I курсу освітньої програми «Дошкільне виховання»
Заняття з академічної доброчесності на тему «Академічна доброчесність: від теорії до практики»	04.11.2021	Учні Маріупольського міського технологічного ліцею, учасники МАН та студенти I курсу кафедри слов'янської філології та перекладу
Заняття з основ інформаційної культури на тему «Академічна доброчесність як гарант підвищення якості освіти»	25.11.2021	Здобувачі I курсу Освітньої програми «Філологія. Мова та література (новогрецька)»

Також в університеті на постійній основі здійснюється популяризація принципів академічної доброчесності через:

- проведення тижнів академічної доброчесності;
- включення до обов'язкових компонентів освітніх програм першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів навчальної дисципліни «Академічне письмо»;
- включення до робочих програм навчальних дисциплін першого (бакалаврського), другого (магістерського) та третього (освітньо-наукового) рівнів тем щодо академічної доброчесності та боротьби з академічним плагіатом;
- опитування щодо дотримання принципів академічної доброчесності для здобувачів вищої освіти (<https://docs.google.com/forms/d/1VHzYkdFEGivtVl-dsENos1SCDRHfUpGia1YkIlgQK8j0/edit>);
- постійне інформування здобувачів вищої освіти щодо нормативної та інформаційної бази стосовно академічної доброчесності за допомогою QR-коду.

Серед заходів, що підвищують увагу до дотримання норм академічної етики і доброчесності, слід виокремити: активне залучення студентів до розробки та

впровадження політики й правил академічної доброчесності, що спонукає їх брати на себе відповідальність за власну поведінку; перевірку академічного плагіату в наукових роботах студентів; періодичне обговорення на різних рівнях (від академічної групи і кафедри до Вченої ради і ректорату) стану запровадження етичних академічних норм у щоденному житті університету.

Наукова бібліотека МДУ активно займається набуттям досвіду та поширенням принципів академічної доброчесності. Так, сторінка «Академічна доброчесність» сайту бібліотеки поповнилась інформацією:

– про академічну доброчесність та підтримку академічної доброчесності в МДУ http://slibr.mdu.in.ua/index/ad_zahalna_informatsiia/0-371

– про Проєкт сприяння академічної доброчесності в Україні (SAIUP) http://slibr.mdu.in.ua/index/ad_proekt_spyriannia_akademichnii_dobrochesnosti_v_ukraini/0-372

– про корисні ресурси http://slibr.mdu.in.ua/index/ad_korysni_resursy_z_pytan_akademichnoi_dobrochesnosti/0-373.

Науковою бібліотекою МДУ було створено віртуальну виставку «Академічна доброчесність: гарант якості освіти» http://slibr.mdu.in.ua/index/2021_04_23_virtualna_vystavka_akademichna_dobrochesnist_harant_yakosti_osvity/0-843.

Університет використовує сервіс з перевірки навчально-методичних та наукових робіт викладачів університету, наукових та кваліфікаційних робіт здобувачів вищої освіти на плагіат – Unicheck. На сьогодні укладено договір про співпрацю №25/06 від 25.06.2018 р. з ТОВ «АНТИПЛАГІАТ» до 31.12.2025 р. Також на сайті університету є посилання на безкоштовний сервіс з перевірки письмових робіт на плагіат, яким можуть скористатись усі охочі учасники освітнього процесу (EduBirdie).

У 2021 році Маріупольський державний університет продовжив свою участь у другому етапі проєкту «Ініціатива академічної доброчесності та якості освіти» (Academic Integrity and Quality Initiative), запровадженого Американськими Радами з міжнародної освіти за підтримки Посольства США в Україні, Міністерства освіти і науки України та Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти. Проєкт сприяння академічній доброчесності в Україні (Strengthening Academic Integrity in Ukraine Project – SAIUP) – ініціатива, спрямована на системні зміни в українській вищій освіті: підвищення якості, створення умов для реалізації найбільш обдарованих студентів, покращення іміджу українських університетів.

6-8 квітня, 13-14 квітня 2021 року в рамках II етапу проєкту представники МДУ взяли участь у заході «Робота з даними та напрацювання стратегій для

посилення академічної доброчесності та якості». Результати опитувань здобувачів та викладачів було проаналізовано та презентовано на засіданні НМР 17.06.2021.

10, 15, 18-19 листопада 2021 року в рамках II етапу проекту представники МДУ взяли участь у заході «Інтерпретація даних для якісних змін», метою якого було визначення того, як правильно інтерпретувати дані, отримані з внутрішньоінституційних опитувань. Під час другого етапу проекту також розпочато опитування здобувачів щодо академічної доброчесності для порівняння з попередніми результатами.

У МДУ створена Комісія з питань академічної доброчесності, яка діє на підставі Положення про академічну доброчесність в МДУ. Протягом звітного року заяв від здобувачів та/або від науково-педагогічних працівників щодо порушення норм Положення про академічну доброчесність на розгляд Комісії не надходило. Це дає можливість зазначити, що заходи щодо популяризації принципів академічної доброчесності є дієвими.

Публічність та прозорість освітнього процесу

Забезпечення публічності інформації про освітні програми, ступені вищої освіти та кваліфікації є однією із складових СВЗЯО МДУ. Публічність інформації про діяльність Університету забезпечується згідно із Законами України «Про освіту», «Про вищу освіту», наказом Міністерства освіти і науки України від 19.02.2015 р. №166 «Деякі питання оприлюднення інформації про діяльність вищих навчальних закладів».

В університеті проводиться систематичне оновлення та підтримання в актуальному стані інформації, що підлягає оприлюдненню на офіційному веб-сайті МДУ. Так, у 2021 році здійснювалась підтримка наявності актуальної інформації на сайті університету та сайтах факультетів відділом інформації та зв'язків з громадськістю.

1. Було оновлено Рубрики про Раду з якості вищої освіти МДУ та Ради з якості вищої факультетів (Рис.2.13).

РАДА З ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

1. Булатова О.В. – перший проректор, доктор економічних наук, професор кафедри економіки та міжнародних економічних відносин, голова ради

2. Марена Т.В. – проректор з науково-педагогічної роботи, кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки та міжнародних економічних відносин, заступник голови

3. Зіміна М.В. – начальник навчального відділу, секретар

Метою Ради є розвиток та вдосконалення системи забезпечення якості вищої освіти МДУ відповідно до його стратегічних напрямів розвитку.

Напрями роботи:

- науково-методичний супровід виконання Закону України «Про вищу освіту», постанов КМУ з питань вищої освіти, інструктивних та нормативних документів МОНУ, а також документів МДУ;
- розробка і впровадження нормативних документів з управління якістю освітнього процесу;
- моніторинг і перегляд освітніх програм, розробка рекомендацій щодо їх вдосконалення;
- експертиза ресурсного забезпечення освітнього процесу (кадрового, навчально-методичного, матеріально-технічного інформаційного);
- створення умов для забезпечення академічної доброчесності та боротьби з академічним плагіатом;
- розвиток студентоцентризованого підходу, розширення участі здобувачів в організації освітнього процесу;
- моніторинг якості знань, організація та проведення опитувань внутрішніх та зовнішніх стейкхолдерів;
- розширення участі зовнішніх стейкхолдерів в організації та реалізації освітнього процесу;
- вдосконалення використання інформаційно-комунікаційних технологій в освітньому процесі;
- вивчення та впровадження досвіду вітчизняних і зарубіжних закладів вищої освіти;
- розробка рекомендацій щодо вдосконалення практичної підготовки фахівців;
- сприяння розвитку науково-дослідної діяльності учасників освітнього процесу, поєднання навчання та досліджень;
- науково-методична експертиза наукових та навчально-методичних видань (монографій підручників, посібників);
- сприяння професійному розвитку і підвищенню кваліфікації науково-педагогічних працівників університету (в т.ч. координація роботи Школи педагогічної майстерності викладачів);
- оприяння роботи з автоматизації освітнього процесу (в т.ч. з використанням АС «Деканат»);
- забезпечення прозорості та публічності системи управління якістю та освітньо-наукової діяльності;
- сприяння розвитку взаємодії з Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти та міжнародними агентствами з акредитації.

Неформальна освіта

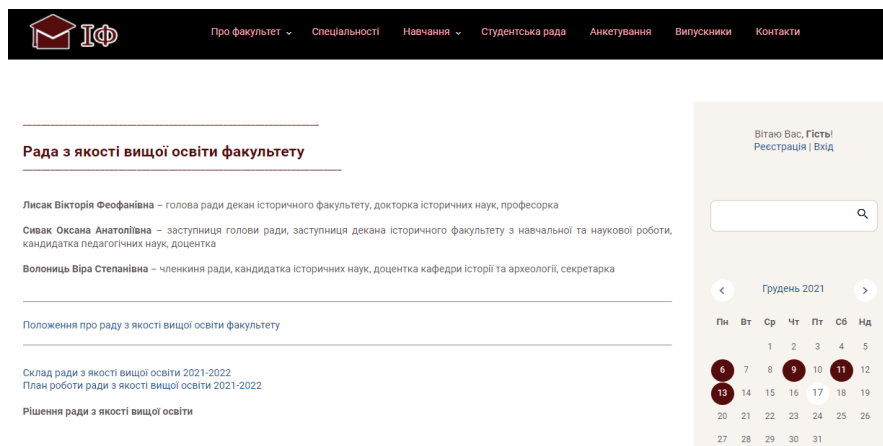

Рис.2.13. Рубрики РЯВО на сайті Маріупольського державного університету

2. У розділ «Громадське обговорення» виносяться усі важливі документи, що стосуються діяльності університету та освітнього процесу в цілому. За поточний рік на сторінці розміщено понад 100 документів (проектів положень, порядків, проектів освітніх програм тощо) (Рис.2.14).

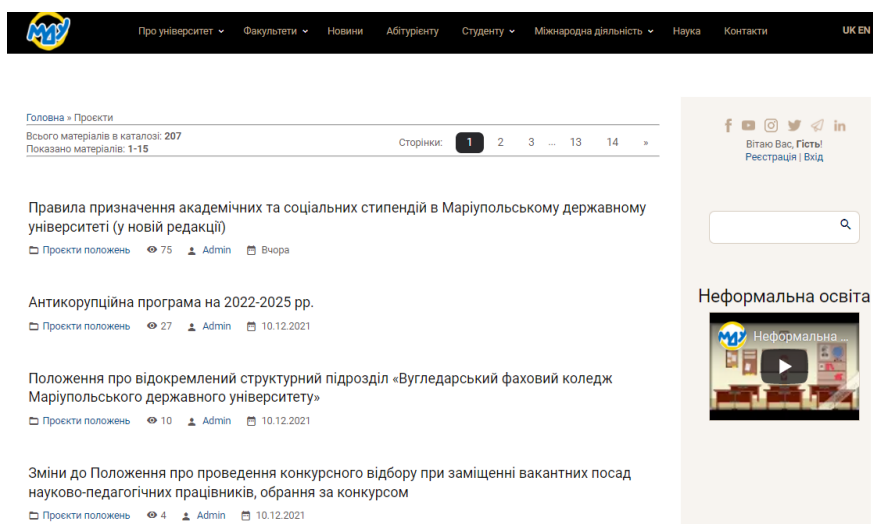

Рис.2.14. Розділ «Громадське обговорення» на офіційній сторінці МДУ

3. Постійно оновлюється інформація на сторінці «Академічна доброчесність» (Рис.2.15).

4. Переформатовано структуру подання інформації на сторінці «Система забезпечення якості освіти», на якій презентовано звіти та презентації з моніторингу якості вищої освіти в Університеті, презентації щодо моніторингу освітніх програм тощо (Рис.2.16).

Рис.2.15. Розділ «Академічна доброчесність» на офіційній сторінці МДУ

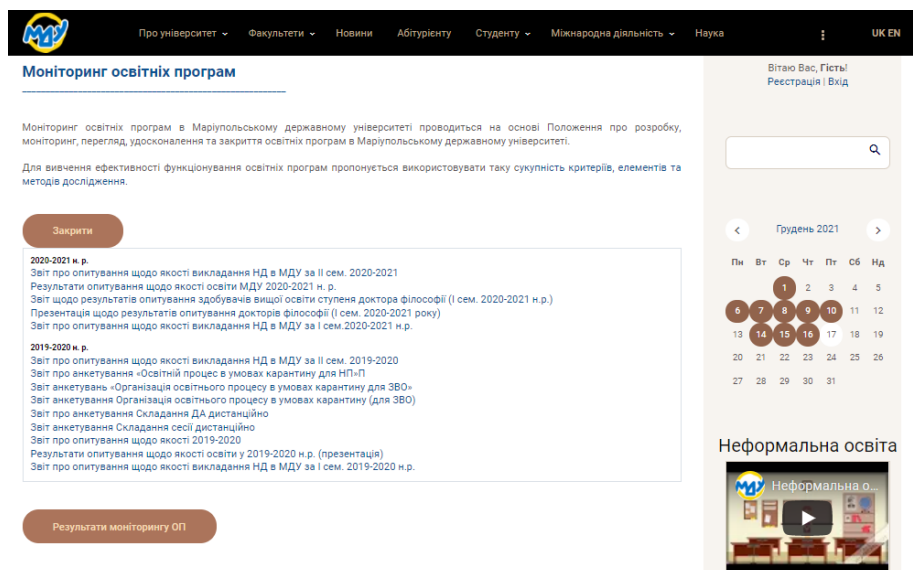

Рис.2.16. Розділ «Система забезпечення якості» на офіційній сторінці МДУ

5. Розроблено та розміщено на сайті університету інформаційні ролики про процедуру вибору дисциплін та порядок визнання результатів, отриманих у неформальній освіті (Рис.2.17; 2.18).

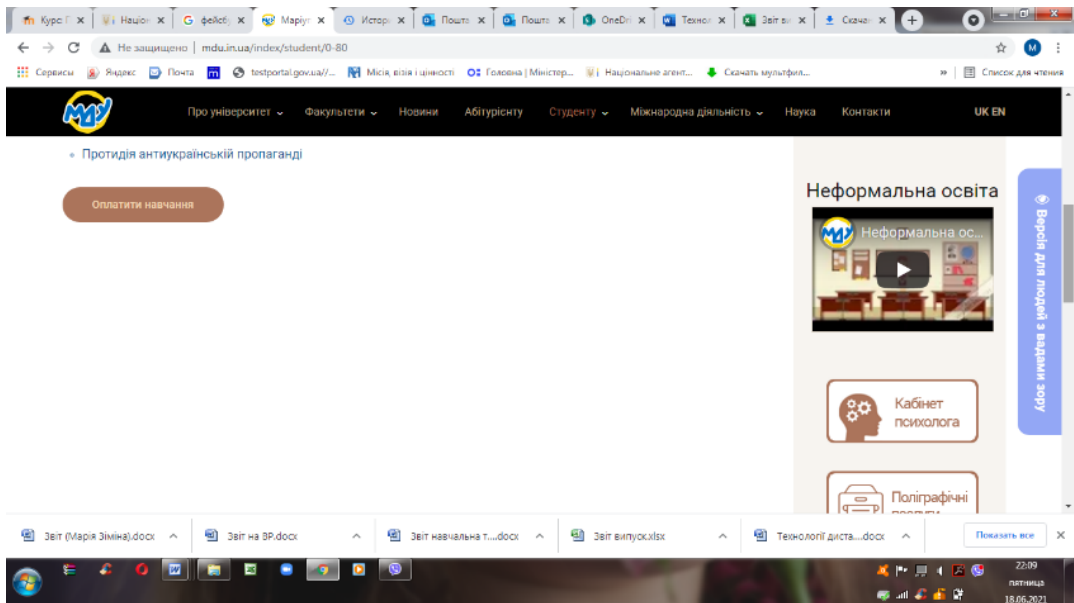

Рис. 2.17. Інформаційний ролик про неформальну освіту

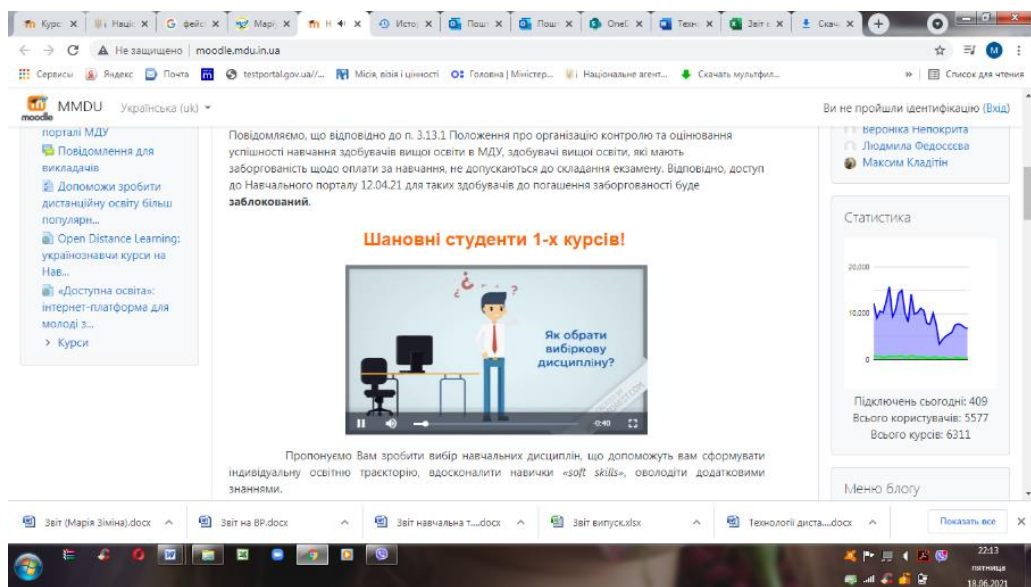

Рис.2.18. Інформаційний ролик про процедуру вибору дисциплін

6. Перероблено каталог освітніх програм: додано сертифікати, зворотній зв'язок для кожної освітньої програми та звіти з громадського обговорення для освітніх програм, що були затверджені та введені в дію з 01.09.2021 року (Рис.2.19).

КАТАЛОГ ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНИХ ПРОГРАМ
для другого (магістерського рівня)

*Для коректного відображення оновлень на сторінці очистіть кеш браузера при завантаженні документу .pdf (Ctrl + F5)

Код та назва спеціальності	Сертифікат	Освітньо-професійна програма	Вводиться в дію	Випускова кафедра	Зворотний зв'язок
012 Дошкільна освіта		Дошкільна освіта	з 2018-2019 н.р.	Кафедра дошкільної освіти	
014 Середня освіта		Середня освіта. Українська мова і література	з 2018-2019 н.р.	Кафедра української філології	
		Середня освіта. Мова і література (англійська)	з 2018-2019 н.р.	Кафедра англійської філології	
		Середня освіта. Мова і література (німецька)	з 2018-2019 н.р. з 2020-2021 н.р.	Кафедра німецької та французької філології	
		Середня освіта. Мова і література (російська)	з 2018-2019 н.р. з 2020-2021 н.р.	Кафедра слов'янської філології	
		Середня освіта. Історія	з 2018-2019 н.р.	Кафедра історичних дисциплін	
017 Фізична культура і спорт		Фізична культура	з 2018-2019 н.р.	Кафедра фізичного виховання, спорту та здоров'я людини	
029 Інформаційна, бібліотечна та архівна справа		Інформаційна, бібліотечна та архівна справа	з 2018-2019 н.р. з 2019-2020 н.р.	Кафедра інформаційної діяльності	
032 Історія та археологія		Історія	з 2018-2019 н.р.	Кафедра історичних дисциплін	
034 Культурологія		Культурологія, культурне розмаїття та розвиток громади	з 2018-2019 н.р.	Кафедра культурології	
		Філологія. Українська мова та література	з 2018-2019 н.р. з 2019-2020 н.р.	Кафедра української філології	
			з 2018-2019 н.р.		

Рис.2.19. Каталог освітніх програм

Інформаційні системи для ефективного управління освітнім процесом

У звітному періоді було продовжено використання та подальше впровадження в освітній процес автоматизованої системи управління «Деканат», що дозволяє створити і підтримувати базу даних, в якій реєструється і формується така інформація:

- структура освітнього процесу (факультети, кафедри, спеціальності, освітні програми, навчальні плани, академічні групи, лекційні потоки);
- відомості про всіх студентів університету (оцінки, відвідування занять, рух контингенту студентів).

У АС «Деканат» автоматизовано можна проводити облік і здійснювати управління студентським контингентом і професорсько-викладацьким складом. У системі:

- формуються навчальні/робочі навчальні плани (в т.ч. індивідуальні);
- розподіляється навантаження по кафедрам;
- готуються екзаменаційні відомості;
- формуються зведені дані про проведення і результати сесії;
- створюються відповідні звіти за допомогою АС «Конструктор звітів»;
- дані про результати іспитів автоматично вносяться в особисті справи;
- формуються рейтинги здобувачів за результатами сесій;
- формуються дані для друку відомостей, звітів і додатків до диплому;
- здійснюється імпорт даних студента з АС «Приймальна комісія».

У звітному періоді було продовжено активне впровадження АС «Деканат» в освітній процес, на усіх факультетах використовуються форми документів, згенеровані у АС «Деканат»:

- відомості навчального закладу про хід екзаменаційної сесії;
- відомості про рух контингенту студентів;
- відомості обліку успішності та аркуші успішності студентів;
- навчальна картка студента;
- академічна довідка;
- довідка про навчання;
- довідки-виклики на сесію для студентів заочної форми навчання;
- додатки до дипломів про вищу освіту;
- звіти про підсумки заліково-екзаменаційної сесії;
- рейтинги здобувачів вищої освіти.

Технології дистанційного навчання

Виклики сьогодення, пов'язані із складною епідеміологічною ситуацією, карантинними обмеженнями, призвели до активізації використання інформаційно-комунікаційних технологій в освітньому процесі.

Відповідно до Постанов КМУ в університеті були розроблені та затверджені заходи з організації освітнього процесу в умовах карантину:

- «Порядок організації освітнього процесу в II семестрі 2020-2021 н.р. в умовах адаптивного карантину» (наказ МДУ № 35 від 05.02.2021);
- «Порядок організації екзаменаційної сесії у II семестрі 2020-2021 н. р. для здобувачів 4 курсу першого (бакалаврського) рівня за денною формою навчання у Маріупольському державному університеті у змішаному режимі в умовах адаптивного карантину» (наказ МДУ № 160 від 17.05.2021);
- «Порядок організації екзаменаційної сесії у II семестрі 2020-2021 н.р. для здобувачів 1-3 курсів першого (бакалаврського) та 1 курсів другого (магістерського) рівнів за денною формою навчання у Маріупольському державному університеті у змішаному режимі в умовах адаптивного карантину» (наказ МДУ № 166 від 24.05.2021);
- «Про особливості організації освітнього процесу в I семестрі 2021-2022 навч. року в умовах адаптивного карантину» (наказ МДУ 23.09.2009 р. № 275);
- «Порядок організації заліково-екзаменаційних сесій 2021-2022 навч. р. за заочною формою навчання у Маріупольському державному університеті у дистанційному режимі в умовах адаптивного карантину» (наказ МДУ № 350 від 19.11.2021 р.);

– «Порядок організації підсумкової атестації за другим (магістерським) рівнем вищої освіти у 2021 року випуску» (№ 365 від 03.12.2021).

Навчальні заняття, практична підготовка за денною та заочною формами навчання у 2021 р. проходили в змішаному режимі з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, зокрема технологій дистанційного навчання з використанням Навчального порталу МДУ, Office 365 (Teams), Zoom, Class Room тощо. Загальноуніверситетською платформою дистанційного навчання є Навчальний портал МДУ «Moodle – МДУ», що став невід’ємною частиною освітнього процесу та активно використовується викладачами та здобувачами. Навчальний портал МДУ пропонує користувачам комфортну навігацію, сучасні засоби комунікації, корисні інформери та посилання. Інтерфейс сайту підтримує 6 мов: українська, англійська, французька, новогрецька, італійська, російська.

Середньомісячна відвідуваність «Навчального порталу МДУ» станом на 01.12.2021 має високі показники, про що свідчить статистика переглядів сторінок сайту, кількість яких у поточному році досягла близько 25 тис. (Рис.2.20).

Також у порівнянні з минулим роком дещо знизилась щоденна активність зареєстрованих користувачів сайту: викладачів та здобувачів вищої освіти МДУ. Причинами зменшення активності є часткове повернення до офлайн-навчання (проведення занять та підсумкового контролю у змішаному режимі).

З початком нового навчального року запрацювала нова система реєстрації облікових записів користувачів, яка передбачає також попереднє обов’язкове отримання корпоративної пошти Office 365. Відповідно за новою системою облікові дані отримало 1010 користувачів. Таким чином, станом на 01.12.2021 р. на Навчальному порталі зареєстровано 6443 користувача.

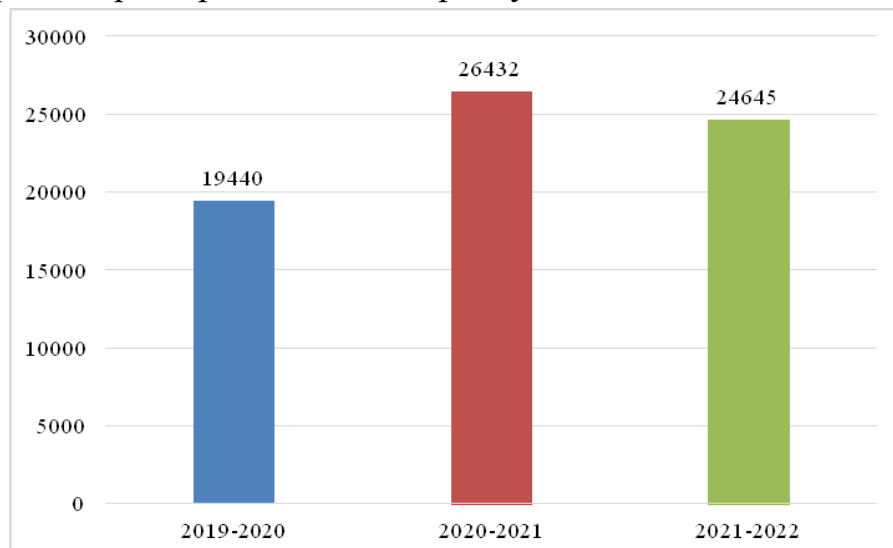

Рис.2.20. Відвідуваність Навчального порталу МДУ (2019-2021 рр.)

З метою раціональної роботи серверів щодо зберігання даних на Навчальному порталі МДУ було оптимізовано робочий простір та змінено архітектуру тек у

структурі. Для швидкого надання інформації користувачам Навчального порталу МДУ було розроблено 2 чат-боти (окремо для викладачів та здобувачів) у месенджері Telegram. Кількість підписників Чат-ботів становить для викладачів – 101, для студентів – 643, що вдвічі більше, ніж у минулому році. Чат-боти Навчального порталу містять пункти меню з автоматизованими відповідями на найпоширеніші питання студентів та викладачів (Рис. 2.21). Також публікуються усі важливі новини та оголошення.

Рис.2.21. Головна сторінка Чат-ботів Навчального порталу МДУ з пунктами меню

Окремим каналом для оперативного спілкування стала ще й реалізація чату у месенджері Viber, у якому регулярно публікуються усі необхідні новини для відповідальних за дистанційне навчання викладачів.

Було продовжено подальшу розбудову розділу «Елективні дисципліни» для зручної навігації для студентів та викладачів: оприлюднення на Навчальному порталі МДУ каталогів вибіркового дисциплін; здійснення безпосереднього вибору здобувачем шляхом переходу за посиланням з Навчального порталу МДУ; організація освітнього процесу за вибірково дисциплінами на Навчальному порталі МДУ; створено 139 відео-презентацій.

У кінці II семестру 2020-2021 навчального року було успішно впроваджено додатковий модуль онлайн-чату підтримки «Moodlik-Помічник» (Рис.2.22). Цей блок активний на будь-якій сторінці Навчального порталу МДУ з комп'ютера або у мобільному додатку і дозволяє користувачам отримати відповіді на свої запитання 24/7, не заходячи в систему. Тільки за 1 семестр 2021-2022 навчального року через модуль «Moodlik-Помічник» було опрацьовано 683 звернення здобувачів вищої освіти і викладачів.

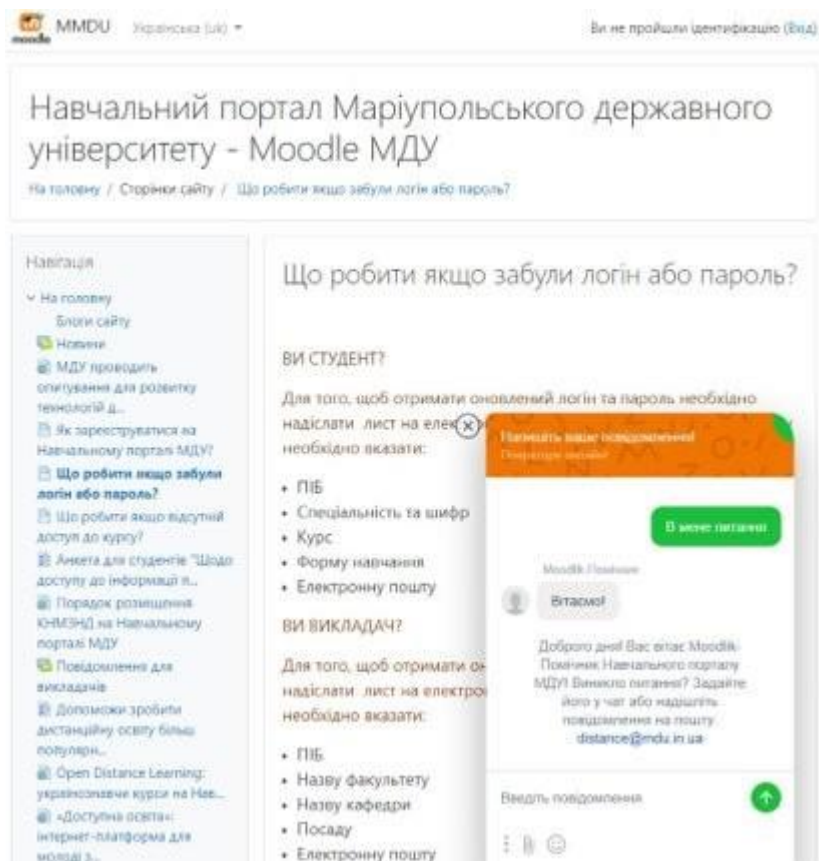

Рис.2.22. Головна сторінка «Moodlik-Помічника» Навчального порталу МДУ

Студентоцентроване навчання

Студентоцентроване навчання є однією із складових системи внутрішнього забезпечення якості освіти МДУ й характеризується зміщенням уваги в освітньому процесі з викладання на навчання, коли здобувач стає центральною фігурою освітнього процесу, виступає повноправним суб'єктом відносин, бере на себе долю відповідальності за навчання та освітній процес в цілому.

Студентоцентрований підхід до організації освітнього процесу передбачає:

- заохочення здобувачів вищої освіти до ролі автономних і відповідальних суб'єктів освітнього процесу;
- створення освітнього середовища, орієнтованого на задоволення потреб та інтересів здобувачів вищої освіти, зокрема надання можливостей для формування індивідуальної освітньої траєкторії;
- побудову освітнього процесу на засадах взаємної поваги і партнерства між учасниками освітнього процесу (Рис 2.23).

Рис.2.23. Студентоцентроване навчання в МДУ

Студентоцентроване навчання в МДУ реалізується, зокрема, через вибір індивідуальної траєкторії здобувача. Для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти варіативна компонента освітньо-професійної програми становить не менше 60 кредитів (1800 годин); для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти – 24 кредити (720 годин); для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти – 12 кредитів (360 годин), що відповідає статті 62 Закону України «Про вищу освіту» щодо вибору здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у межах, передбачених відповідною освітньою програмою та навчальним планом, в обсязі, що становить не менш 25 відсотків загальної кількості кредитів ЄКТС, передбачених для даного рівня вищої освіти.

Процедура вибору студентами елективних дисциплін реалізується за допомогою Google-form, розміщених на офіційному сайті Університету, що є зручним та ефективним інструментом як для здобувачів вищої освіти, так і для представників структурних підрозділів, які займаються організацією вивчення вибіркового дисциплін (Рис.2.24; 2.25).

Крім того, у звітному році було:

- оновлено загальноуніверситетський Каталог елективних дисциплін;
- розроблено інформаційний ролик з роз'ясненнями про процедуру вибору навчальних дисциплін;
- створено 139 презентацій вибіркового дисциплін, які викладено на Навчальному порталі;
- оновлено Положення про вибірково дисципліни в МДУ.

Вибіркові дисципліни загального циклу
(аналіз за популярністю 2019-2021 рр.)

	Бакалавр		Магістр	
	2019/2020	2020/2021	2019/2020	2020/2021
Усього в каталозі:	123	114	44	36
Усього обрано:	56	45	9	будуть обирати у вересні 2021 року
Найбільше обрано дисциплін кафедри:	Кафедра культурології та інформаційної діяльності (16)	Кафедра культурології та інформаційної діяльності (11)	Кафедра практичної психології (2), Кафедра соціальних комунікацій (2), Кафедра теорії та практики перекладу (2).	будуть обирати у вересні 2021 року
Найчисленніші академічні групи:	3 сем Культурологія (142 особи); 4 сем Основи дискурсології (132 особи); 5 сем Психологія спілкування та корекція особистості (248 осіб).	3 сем Диференційна психологія (117 осіб); 4 сем Логіка (93 особи); 5 сем Психологія спілкування та корекція особистості (115 осіб).	Психологія конфлікту (86 осіб)	будуть обирати у вересні 2021 року

Рис. 2.24. Аналіз вибірових дисциплін циклу загальної підготовки

Загальна кількість професійних вибірових дисциплін за факультетами

Факультет	Бакалавр	Магістр
Економіко-правовий факультет	119	118
Історичний факультет	192	26
Факультет філології та масових комунікацій	65	16
Факультет грецької філології та перекладу	41	24
Факультет іноземних мов	88	42
<u>Усього по університету</u>	<u>505</u>	<u>226</u>

Рис.2.25. Аналіз вибірових дисциплін циклу професійної підготовки

Рейтингове оцінювання діяльності студентів

Рейтингове оцінювання діяльності студентів регулюється

- Законом України «Про вищу освіту» (Р VI ст. 32 п.7);
- Правилами призначення академічних та соціальних стипендій в МДУ;
- Порядком формування рейтингу успішності.

Рейтинг успішності студентів МДУ формується з 3 складових: навчальної, наукової, соціальної. При цьому навчальна складова становить 90 % рейтингового балу. Основними видами діяльності студентів, що включаються до рейтингу успішності, є:

- навчальна діяльність;
- наукова (науково-технічна) діяльність;
- соціальна активність (громадська, творча, спортивна діяльність).

Рейтинг успішності студентів враховується при:

– призначенні академічних стипендій (в т.ч. іменних стипендій, стипендій, заснованих Президентом України, Верховною Радою України, Кабінетом Міністрів України);

– призначенні соціальних стипендій;

– переведенні студентів на вакантні місця державного замовлення;

– покращенні умов проживання в гуртожитку та поселенні на наступний навчальний рік;

– заохоченні, в тому числі матеріальному;

– формуванні наукового резерву та рекомендації до вступу до аспірантури;

– інших випадках, які потребують порівняння результатів діяльності студентів.

Рейтинг студентів щосеместрово оприлюднюється на офіційному сайті Університету. За результатами рейтингового оцінювання за підсумками літньої екзаменаційної сесії 350 студентів (45 %) отримують академічну стипендію, з них 248 осіб (71%) отримують стипендію у підвищеному розмірі. У розрізі факультетів показники призначення стипендій представлено на Рис.2.26.

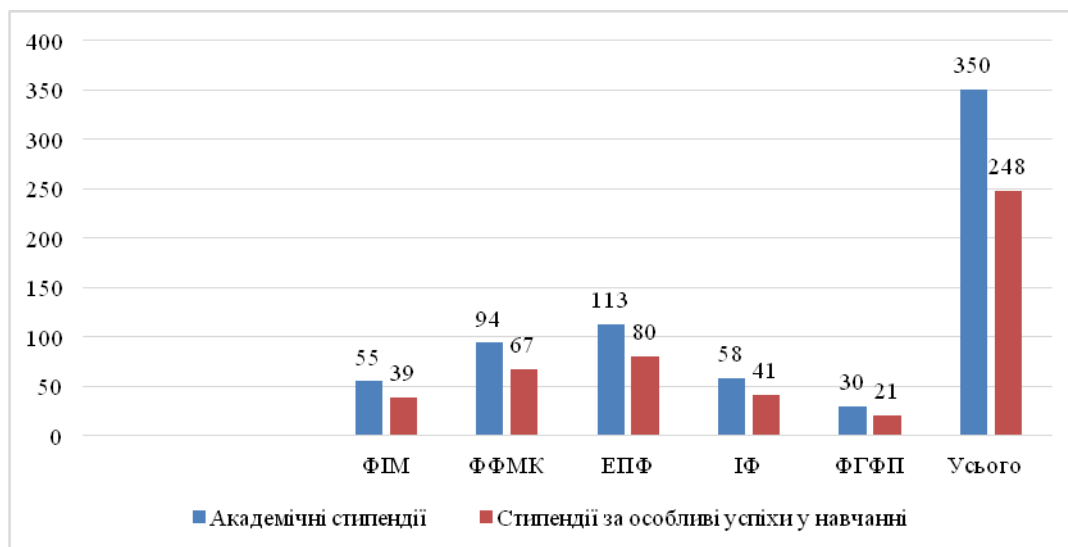

Рис.2.26. Кількість академічних стипендій (в т.ч. у підвищеному розмірі) у розрізі факультетів університету

Іменні стипендії, призначені студентам

Маріупольського державного університету у 2021 р.

У 2021 навчальному році **36** кращих студентів університету отримали іменні академічні стипендії Президента України, Кабінету Міністрів України, Верховної Ради України тощо (Таблиця 2.8).

Таблиця 2.8.

Іменні академічні стипендії студентів МДУ у 2021 н. р.

	Президента України	Кабінету Міністрів України	Верховної ради України	Імені М. С. Грушевського	Імені державних діячів першого українського уряду	Імені В. М. Чорновола	Маріупольської міської ради	Героїв Небесної сотні	Усього
II семестр 2020-2021 н.р.	2	2	-	2	8	-	2	1	36
I семестр 2021-2022 н.р.	4	3	3	2	6	1			

Практична підготовка

Набуття професійних компетентностей здобувачами вищої освіти МДУ, розвиток soft skills дозволяє їм відповідати вимогам, що висуваються сучасним ринком праці. У цьому важливу роль відіграє практична підготовка, оскільки певна кількість здобувачів вищої освіти МДУ забезпечується першим робочим місцем вже під час навчання, на етапі проходження практики.

У 2021 р. МДУ проводив системну роботу щодо зміцнення довгострокових двосторонніх відносин з підприємствами, установами, організаціями, що виступають потенційними роботодавцями, через розширення бази договорів про практичну підготовку здобувачів вищої освіти. Станом на грудень 2021 р. у МДУ діє 146 договорів на проведення практики здобувачів вищої освіти. Безпосередньо 54 договори було укладено у 2021 р.

Структура договорів про практичну підготовку здобувачів вищої освіти МДУ розподілена таким чином: договори з підприємствами, установами та організаціями – 61%, договори із закладами загальної середньої освіти – 28%, договори із закладами дошкільної освіти – 11%.

У межах практичної підготовки здобувачів вищої освіти МДУ співпрацює з підприємствами, установами та організаціями, розташованими не лише в Донецькій області, але й в містах Київ, Харків, Запорізькій та Закарпатській областях.

Практична підготовка здобувачів вищої освіти МДУ в умовах пандемії була організована відповідно до карантинних вимог: на базі підприємств, установ, організацій у разі їх відповідності санітарно-епідеміологічним нормам або дистанційно у синхронному режимі із забезпеченням надійної ідентифікації здобувачів, дотримання академічної доброчесності, карантинних вимог усіма

учасниками освітнього процесу (за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій з авторизованим доступом, відео-конференцій на платформах Teams, Zoom, Skype тощо).

Працевлаштування випускників університету

Успішне працевлаштування є показником якості вищої освіти університету. Серед випускників ОС «Магістр» 2020 р. випуску працевлаштовано 69 %. Динаміка показників працевлаштування випускників МДУ протягом 2018–2020 рр. представлена на Рис.2.27.

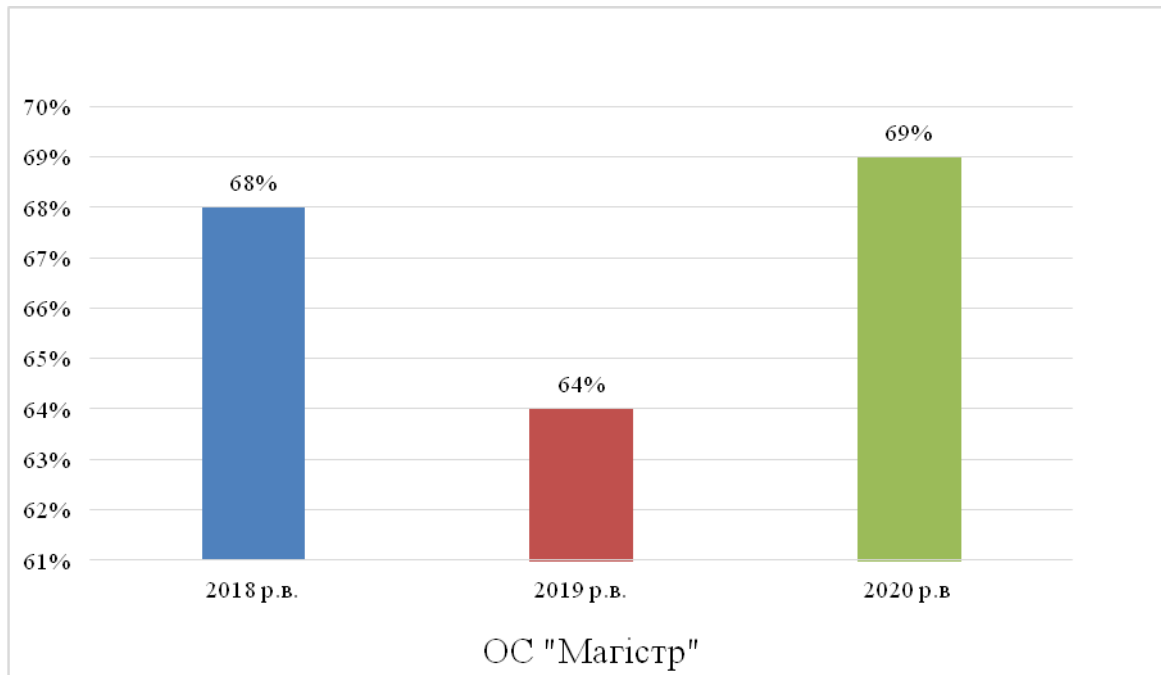

Рис.2.27. Динаміка працевлаштування випускників МДУ ОС «Магістр» (за роками навчання)

Більшість випускників ОС «Магістр» 2020 р. працевлаштовані у сфері освіти – 40%. Зокрема, серед них 41,7% працевлаштовані в закладах загальної середньої освіти; 32,3% – у закладах дошкільної освіти; 20,3% – у закладах вищої освіти; 5,7% – у інших закладах освіти (позашкільних, приватних). На другому місці знаходиться сфера послуг, у якій працевлаштовано 12% випускників. В юридичній сфері, силових структурах працюють 11% випускників (Рис.2.28).

У МДУ діє практика укладання договорів про співробітництво з підприємствами, установами та організаціями всіх форм власності, які містять пункт про сприяння працевлаштуванню випускників МДУ на їх базі. Серед них слід відзначити договори про співробітництво з Головним управлінням міграційної служби в Донецькій області, Донецьким управлінням кіберполіції Департаменту кіберполіції Національної поліції України, Донецьким апеляційним судом,

Донецькою обласною прокуратурою, Центральним об'єднаним управлінням Пенсійного фонду України у м. Маріуполі Донецької області, Інститутом вищої освіти НАПН України, Національною академією керівних кадрів культури і мистецтв, Громадською організацією «Фонд розвитку Маріуполя» тощо.

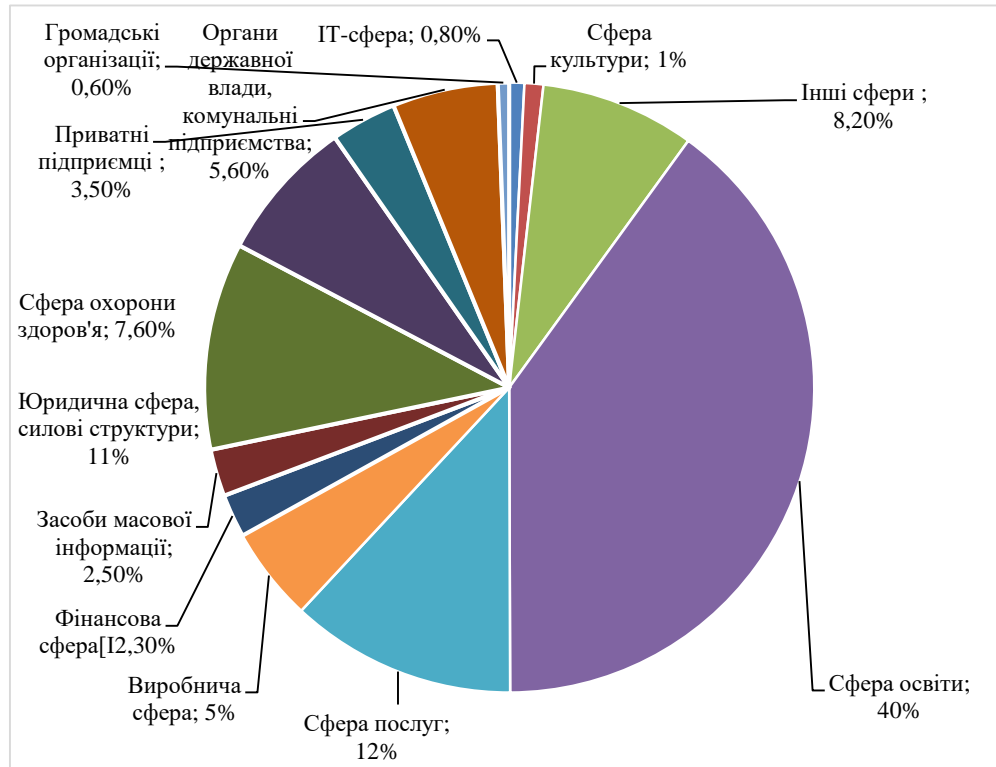

Рис.2.28. Сфери працевлаштування випускників 2020 року

Цілеспрямована політика університету дозволила на сьогодні укласти 61 договір про співробітництво з підприємствами, установами та організаціями.

МДУ взаємодіє з питань працевлаштування випускників з Маріупольською міською радою, Маріупольським міським центром зайнятості, Агенцією місцевої демократії в Маріуполі, Маріупольською Спілкою Молоді тощо.

З метою посилення взаємодії університету із зовнішніми стейкхолдерами, надання здобувачам якісних освітніх послуг, затребуваних на ринку праці, проводяться різні види заходів із залученням роботодавців, експертів-практиків.

У межах співробітництва з Маріупольським міським центром зайнятості протягом року відбулася низка зустрічей представників Центру зі здобувачами вищої освіти випускних курсів, спрямованих на сприяння працевлаштуванню випускників.

З метою сприяння працевлаштуванню випускників традиційними стали зустрічі студентів з представниками роботодавців, на яких значна увага приділяється навчанню навичкам самопрезентації перед роботодавцем.

24 вересня 2021 р. фахівцями з профорієнтації Маріупольського міського центру зайнятості було проведено семінар-тренінг з питань успішної самопрезентації перед роботодавцем для здобувачів МДУ. Захід був спрямований на отримання здобувачами навичок успішної самопрезентації і підготовки сучасних презентаційних продуктів.

28 жовтня 2021 р. в онлайн-форматі було проведено зустріч з представниками Apex Tour, під час якої здобувачі були ознайомлені із діяльністю туроператора і можливостями працевлаштування.

10 грудня 2021 р. в онлайн-форматі було проведено зустріч з представниками Маріупольського міського центру зайнятості на тему: «Формування портфоліо кар'єрного просування з відеореєстру, навчання навичкам самопрезентації перед роботодавцем».

22 грудня 2021 р. в онлайн-форматі здобувачі МДУ взяли участь у заході «Ярмарок професій», організованому відділом освіти Покровської міської ради Донецької області та комунальною установою «Центр професійного розвитку педагогічних працівників Покровської міської ради Донецької області».

Роботодавці залучаються до організації та реалізації освітнього процесу: моніторингу через проведення опитування, надання фахової експертної оцінки проєктів освітніх програм; проведення лекцій, майстер-класів, вебінарів, практичних занять з навчальних дисциплін на основі укладених договорів про співробітництво.

Налагоджене співробітництво із роботодавцями дозволить вже найближчим часом запровадити елементи дуальної освіти в університеті.

Отже, результати діяльності МДУ у сфері працевлаштування випускників за 2021 р. свідчать про ефективність обраної стратегії розширення партнерських стосунків між університетом, з одного боку, та підприємствами, установами, організаціями м. Маріуполя, з іншого, що дозволяє забезпечувати здобувачів вищої освіти МДУ першим робочим місцем одразу після завершення університету або під час навчання на випускних курсах.

Підбиваючи підсумки, потрібно зазначити, що освітній процес у Маріупольському державному університеті здійснюється на принципах науковості, гуманізму, демократизму, наступності та безперервності й спрямований на створення умов для особистого розвитку та самореалізації, забезпечення потреб суспільства і держави у кваліфікованих фахівцях, інтеграцію української освіти в європейський і світовий простір.

Результати вступної кампанії, динаміка руху контингенту здобувачів вищої освіти, студентоцентроване навчання свідчать про стабільну привабливість Маріупольського державного університету.

У 2021 р. університетом проводилася системна робота щодо імплементації Закону України «Про вищу освіту», вдосконаленню та розвитку системи внутрішнього забезпечення якості освіти, її моніторингу відповідно до вимог чинного законодавства.

Завдання на 2022 рік

1. Активізація моніторингу якості вищої освіти та освітньої діяльності за освітніми програмами спеціальностей МДУ, що включає:

- організацію внутрішньої експертизи та перегляду освітніх програм за спеціальностями університету відповідно до вимог законодавства та ринку праці;
- проведення опитувань здобувачів вищої освіти, викладачів, роботодавців щодо ефективної організації освітнього процесу з метою відповідності потребам здобувачів вищої освіти та запитам ринку праці;
- активне залучення здобувачів вищої освіти до процесу моніторингу та перегляду освітніх програм (проведення відкритих засідань кафедр із залученням студентів, факультетських зустрічей).

2. Розвиток системи внутрішнього забезпечення якості освіти в МДУ, що передбачає:

- використання рейтингової системи оцінювання діяльності здобувачів вищої освіти МДУ з метою підвищення мотивації навчання;
- розвиток інформаційних систем з метою підвищення ефективності управління освітнім процесом, зокрема, АС «Деканат» на факультетах університету;
- популяризація принципів академічної доброчесності серед усіх учасників освітнього процесу спільно з Науковою бібліотекою МДУ, виготовлення та розповсюдження інформаційно-аналітичних матеріалів;
- продовження використання системи «Unichesk» та інших відкритих систем з метою запобігання та виявлення академічного плагіату у кваліфікаційних роботах здобувачів вищої освіти, у наукових та науково-методичних роботах науково-педагогічних працівників університету;
- використання іноземної мови під час викладання навчальних дисциплін (окремих модулів, лекцій);
- розширення застосування електронних ресурсів Навчального порталу МДУ для організації та проведення навчальних занять, контрольних заходів з автоматизованим контролем із використанням інструментів системи дистанційного навчання Moodle, для проведення вибору навчальних дисциплін;

– здійснення необхідних заходів для акредитації 2 освітньо-професійних програм за першим (бакалаврським) рівнем, 2 освітньо-професійних програм за другим (магістерським) рівнем за спеціальностями університету;

– аналіз та узагальнення інформації щодо відповідності стану забезпечення спеціальностей Ліцензійним умовам провадження освітньої діяльності та акредитаційним вимогам й внесення відповідних даних у ЄДЕБО (кадрове, матеріально-технічне, інформаційне, навчально-методичне забезпечення).

III. ОРГАНІЗАЦІЯ ТА РЕЗУЛЬТАТИ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ

3.1. Аналіз основних результатів наукових досліджень і проведення науково-практичних конференцій

Здійснення науково-дослідної роботи в МДУ – один з головних напрямів в університеті, якому надається пріоритет і створюються умови для ефективного розвитку. Визначається і регламентується Законами України «Про вищу освіту», «Про наукову та науково-технічну діяльність», «Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки», «Про інноваційну діяльність», Статутом МДУ, наказами та інструктивними листами МОН України, рішеннями вченої ради, наукової ради, науково-методичної ради університету, нарад, семінарів, конференцій з наукових питань.

У наукових дослідженнях викладачів університету важливе місце посідають тематичні планові дослідження. Науково-дослідна робота в МДУ проводиться в рамках 4-х пріоритетних тематичних напрямів: 1) розвиток і впровадження новітніх технологій у неперервній професійній освіті; 2) правові науки; 3) світове господарство та міжнародні економічні відносини; 4) розробка та впровадження новітніх технологій соціальних комунікацій.

У 2021 році в університеті виконувалось 23 науково-дослідних роботи (НДР), з них:

- за видом роботи: 16 фундаментальних, 7 прикладних;
- за видом фінансування: 2 НДР за рахунок бюджетних коштів (1 фундаментальне і 1 прикладне дослідження), 21 НДР – за рахунок власних і залучених коштів (з них 15 фундаментальних, 6 прикладних).

Закінченими у 2021 році є 4 НДР, що виконувались за власні і залучені кошти (з них 3 – фундаментальні НДР, 1 – прикладна).

Закінченими за звітний період фундаментальними НДР є:

1. «Повернення та переосвоєння тимчасово окупованих територій у Донецькій та Луганській областях», державний реєстраційний № 0119U001312, науковий керівник Балабанов К.В., д.політ.н., професор (кошти державного бюджету).

2. «Трансформація політичних систем країн світу в умовах глобалізації», державний реєстраційний №0119U001313, науковий керівник Балабанов К.В., д.політ.н., професор (власні кошти).

3. «Актуальні проблеми історії України. Сучасне бачення», державний реєстраційний №0118U003556, науковий керівник Романцов В.М., д.і.н., професор (власні кошти).

Закінченими за звітний період прикладними НДР є:

1. «Зміст філологічної освіти в системі професійної підготовки вчителів англійської мови та філологів», державний реєстраційний № 0118U003553, науковий керівник – Федорова Ю.Г., к.філол.н., доц. (власні кошти).

Таблиця 3.1.

Науково-дослідні теми, що розроблялися в МДУ у 2021 році (у розрізі наукових напрямів)

I. Науковий напрям «Суспільні науки»		
№	Фундаментальні дослідження	Термін виконання / Наук. керівник
1	2	3
1.	«Повернення та переосвоєння тимчасово окупованих територій у Донецькій та Луганській областях», державний реєстраційний №0119U001312	01.2019 – 12.2021 Балабанов К.В., д.політ.н., проф., бюджетні кошти
2.	«Трансформація політичних систем країн світу в умовах глобалізації», державний реєстраційний №0119U001313	01.2019 – 12.2021 Балабанов К.В., д.політ.н., проф.
3.	«Формування економічної безпеки країн Центральної та Східної Європи в міжнародному безпековому середовищі» державний реєстраційний №0121U110940	01.2021 – 12.2023 Булатова О.В., д.е.н., проф.
4.	«Здоров'язбережувальні та рекреаційно-оздоровчі технології в галузі фізичної культури та спорту» державний реєстраційний № 0118U003555	01.2018 – 12.2022 Осіпцов А.В., д.пед.н., доц.
5.	«Теоретико-методичні засади професійної підготовки фахівців у галузі журналістики, реклами та PR в контексті компетентнісного підходу», державний реєстраційний № 0118U003554	01.2018 – 12.2022 Іванова Т.В., д.пед.н., проф.
6.	«Розвиток та практична реалізація правової доктрини в Україні в умовах європейської інтеграції» державний реєстраційний № 0121U109366	01.2021-12.2025 Годованик Є.В., д.ю.н., доц.
7.	«Стратегія розвитку туристично-рекреаційного потенціалу Приазов'я», державний реєстраційний №0120U101065	01.2020 – 12.2023 Балабаниць А.В., д.е.н., проф.
8.	«Науково-методичний супровід професійної підготовки педагогічних та керівних кадрів для Нової української школи» державний реєстраційний №0120U100343	01.2020 – 12.2022 Восвутко Н.Ю., к.пед.н., доц
Прикладні дослідження		
1.	«Інноваційно-технологічні засади підготовки фахівців до роботи в інклюзивному середовищі закладу дошкільної освіти» державний реєстраційний №0120U102548	01.2020 – 12.2024 Брежнева О.Г., д.пед.н., доц.
2.	«Психологічні аспекти проектування власного майбутнього в умовах сучасності» державний реєстраційний №0120U100272	01.2020 – 12.2024 Стуліка О.Б., к.психол.н., доц
Разом за напрямом: 10 НДР, з них 8 – фундаментальні, 2 – прикладні		

II. Науковий напрям «Гуманітарні науки та мистецтво»		
№	Фундаментальні дослідження	Термін виконання / Наук. керівник
1	2	3
1.	«Компаративістика: слов'янські мови і літератури в крос-культурній перспективі» державний реєстраційний №0121U108019	01.2021-12.2025 Гусєва О.І., к.філол.н., доц.
2.	«Актуальні проблеми історії України. Сучасне бачення» державний реєстраційний № 0118U003556	01.2018 – 12.2021 Романцов В.М., д.і.н., проф.
3.	«Актуальні проблеми українського літературознавства, лінгвістики та лінгводидактики», державний реєстраційний №0119U100971	01.2019 – 12.2022 Мельничук І.В., к.філол.н, доц.
4.	«Розвиток італійської мови, літератури та культури в історичній та сучасній площині» державний реєстраційний №0119U001311	01.2019 – 12.2023 Трифорова Г.В., к.н. із соц. комунікацій, доц.
5.	«Лексико-граматичні одиниці різноструктурних мов: зародження, функціонування та реалізація у мові та мовленні» державний реєстраційний №0119U001311	01.2019 – 12.2023 Гутнікова А.В., к.філол.н., доц.
6.	«Культурологія в системі соціально-гуманітарного знання» державний реєстраційний №0119U001316	01.2019 – 12.2022 Сабадаш Ю.С., доктор культурології, проф.
7.	«Сучасні аспекти соціокультурної трансформації українського суспільства» державний реєстраційний №0120U105365	01.2021 – 12.2024 Слющинський Б.В., д.соц.н., проф.
Прикладні дослідження		
1	«Елліністичні студії: лінгвокультурологічний, соціолінгвістичний, діалектологічний, перекладознавчий та дидактичний виміри» державний реєстраційний № 0121U108047	01.2021-12.2025 Жарікова Ю.В., к.філол.н., доц.
2	«Зміст філологічної освіти в системі професійної підготовки вчителів англійської мови та філологів», державний реєстраційний № 0118U003553	01.2018 – 12.2021 Федорова Ю.Г., к.філол.н., доц.
3	«Фахова підготовка в галузі інформаційної, бібліотечної та архівної справи в умовах реалізації стратегії сталого розвитку українського суспільства» державний реєстраційний №0119U001315	01.2019 – 12.2022 Янковський С.В., к.філос.н., доц.
Разом за напрямом: 10 НДР, з них 7 – фундаментальні, 3 – прикладні		
III. Науковий напрям «Математичні науки та природничі науки»		
№	Фундаментальні дослідження	Термін виконання / Наук. керівник
1	2	3
1	«Формування механізму забезпечення безпеки екосистем в умовах сталого розвитку» державний реєстраційний №0120U101442	01.2020 – 12.2022 Черніченко Г.О., д.е.н., проф.
Разом за напрямом: 1 НДР фундаментальна		

IV. Науковий напрям «Технічні науки»		
1	«Розробка програмного та науково-методичного забезпечення для практичної підготовки здобувачів вищої освіти» державний реєстраційний №0120U100594	01.2020 – 12.2022 Шабельник Т.В., д.е.н., доц.
2	«Виконання завдань перспективного плану розвитку наукового напрямку «Технічні науки» державний реєстраційний №0121U113678	06.2021 – 12.2025 Шабельник Т.В., д.е.н., доц. бюджетні кошти
Разом за напрямом: 2 НДР прикладні		
Разом по університету: 23 НДР, з них 16 фундаментальних (у т.ч. 1 – бюдж. фінансування), 7 прикладних (у т.ч. 1 – бюдж. фінансування)		

Виконання зазначених розробок здійснюється колективами (тематичними групами), до складу яких входять науково-педагогічні працівники, докторанти, аспіранти та студенти. Головним пріоритетом науково-дослідної роботи університету залишаються наукові дослідження, результати яких використовуються у навчальному процесі.

Науково-дослідна робота здійснюється в умовах зростаючої конкуренції, підвищення вимог до якості та ефективності її результатів, необхідності відповідати потребам суспільства. Дотримання базових принципів розвитку НДР дає свій позитивний результат. Так, за звітний період найвагомішими результатами наукових досліджень, що здійснюються за кошти державного бюджету, а також за заключними етапами НДР, що виконуються за власні кошти, є наступні.

Заключний етап НДР «Повернення та переосвоєння тимчасово окупованих територій у Донецькій та Луганській областях: сучасний стан та перспективи», розробка здійснюється за кошти державного бюджету, номер держреєстрації 0119U001312, науковий керівник – доктор політичних наук, професор Балабанов К.В. Науковий напрям «Суспільні науки»):

- Визначено основні підходи до процесу деокупації та переосвоєння тимчасово окупованих територій Донецької та Луганської областей; розглянуто процес міграції населення як тиск на Україну. Досліджено вплив громадськості на законотворчий процес щодо деокупації Донбасу. Доведено актуальність активної участі суспільства у процесі повернення та переосвоєння тимчасово окупованих територій Донецької та Луганської областей.

- Досліджено інституціональні та організаційні засади пропагандистської діяльності РФ та окупаційних адміністрацій на тимчасово окупованих територіях Донецької та Луганської областей. Наголошується, що фактично усі створені окупаційною владою інститути та підпорядковані ним структури є інструментами пропаганди. Розглянуто діяльність Управління Верховного комісара ООН у справах біженців в Україні на сучасному етапі. Проаналізовано правовий механізм

отримання статусу біженця, процедура реадмісії та репатріації в Україні. Схарактеризовано основні перешкоди у діяльності УВКБ ООН, такі як брак державного фінансування та недосконалість нормативно-правової бази. Визначено пункти тимчасового розміщення для біженців. Проаналізована діяльність Агентства ООН у справах біженців (УВКБ ООН) в умовах пандемії COVID-19. Розглянуто проблему правового визначення колабораціонізму в Україні в умовах російської агресії. Проаналізовано концептуальні підходи до визначення поняття «колабораціонізм» з акцентом на необхідності розмежування свідомої корисливої співпраці з ворогом від вимушеної. Встановлено визначення колабораціонізму в українському законодавстві, зокрема його ототожнення з державною зрадою. Досліджено процес пошуку шляхів законодавчого оформлення та криміналізації колабораціонізму через аналіз основних положень законопроектів, поданих на розгляд Верховної Ради України з 2017 року. Результати дослідження впроваджено в діяльність органів державної влади та Маріупольського державного університету.

I етап НДР «Виконання завдань Перспективного плану розвитку наукового напрямку «Технічні науки», розробка здійснюється за кошти державного бюджету, номер держреєстрації 0121U00113678, науковий керівник – доктор економічних наук, професор Шабельник Т.В. Науковий напрям «Технічні науки»):

- Розроблено структуру інформаційної системи чат-боту і мобільний додаток з аналізу інвестиційних даних (використано мову програмування Kotlin). Узагальнена структура інформаційної системи чат-боту та мобільний додаток з аналізу інвестиційних даних дозволяють підвищити ефективність прийняття рішень за рахунок зниження витрат часу на пошук та систематизацію інформації та підвищення її достовірності. Інформаційну систему чат-боту впроваджено у систему професійної підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 124 Системний аналіз на прикладі викладання освітньої компоненти «Математичне моделювання соціально-економічних систем» Маріупольського державного університету.

Заключний етап НДР «Трансформація політичних систем країн світу в умовах глобалізації», розробка здійснюється за власні кошти, державний реєстраційний №0119U001313, науковий керівник – доктор політичних наук, професор Балабанов К.В. Науковий напрям «Суспільні науки»).

- Обґрунтовано основні тенденції, теоретичні та прикладні проблеми трансформації політичних систем країн світу в умовах глобалізації. Узагальнено досвід та здійснено порівняльний аналіз трансформації політичних систем країн світу. В результаті проаналізовано зовнішні та внутрішні фактори, що впливають на перебудову партійного ландшафту європейських країн, досліджено партійна система як чинник політичного розвитку суспільства в умовах політичної

глобалізації та європейської міждержавної інтеграції, досліджено пріоритетні напрями зовнішньої політики республіки Молдова: еволюція та перспективи, визначена інформаційна політика Європейського Союзу як фактор європейської інтеграції.

Заключний етап НДР «Актуальні проблеми історії України. Сучасне бачення», розробка здійснюється за власні кошти, державний реєстраційний №0118U003556, науковий керівник – доктор історичних наук, професор Романцов В.М. Науковий напрям «Гуманітарні науки та мистецтво»):

- Застосовані сучасні методологічні підходи в дослідженні історії України (глобальна історія, регіональна історія, історія повсякдення, мікроісторія, цивілізаційний підхід, соціокультурний підхід). Досліджені пам'ятки археології Північного Приазов'я, питання щодо повсякдення українських металургів, реформування військових округів Російської імперії на українських землях.

- Розроблено концепцію козацького коріння Маріуполя, обґрунтовано становий характер спільноти маріупольських греків та вперше окреслено обставини набуття містом повітового статусу. Комплексно висвітлено громадське управління в Маріуполі в останній третині ХІХ – на початку ХХ ст. (на архівних та опублікованих матеріалах), події Української революції 1917-1921 рр. на території Маріупольського повіту.

- Результати дослідження використані у процесі реалізації освітнього процесу, під час викладання навчальних курсів «Археологія», «Історія України», «Актуальні проблеми української історіографії», елективних дисциплін «Сучасні археологічні дослідження на території Північного Приазов'я», «Міське самоврядування Маріуполя (1790–1917 рр.)», «Соціально-економічний розвиток в Приазов'ї у ХІХ – на початку ХХ ст.», «Маріупольський повіт на шляхах суспільної модернізації», «Маріупольський повіт у подіях Української революції 1917–1921 рр.».

Заключний етап НДР «Зміст філологічної освіти в системі професійної підготовки вчителів англійської мови та філологів», розробка здійснюється за власні кошти, державний реєстраційний № 0118U003553, науковий керівник – кандидат філологічних наук, доцент Федорова Ю.Г. Науковий напрям «Гуманітарні науки та мистецтво»):

- Систематизовано досвід інноваційних підходів до викладання англійської мови, розроблено та запропоновано оригінальну методику навчання англійської мови студентів нефілологічних спеціальностей. Упорядковано сучасні практики інноваційних педагогічних технологій, що дозволить підвищити ефективність занять, збільшити об'єм самостійної роботи студентів, сприяти підвищенню їх творчої активності у процесі опанування англійської мови та методик її викладання.

- Удосконалено досвід організації навчального процесу у відповідь на виклики сучасності з використанням технологій дистанційного навчання. Дистанційні навчальні курси Стьопіна М.Г. «Основи красномовства та культури ділового спілкування», «Теорія основної іноземної мови (англійська), аспект «Теоретична фонетика» увійшли в 10-ку кращих навчальних курсів за результатами Всеукраїнського конкурсу.

Отримані наукові результати за завершеними етапами науково-дослідних робіт впроваджено в практику викладання блоку дисциплін фундаментальної та професійної підготовки, застосовано під час проведення занять теоретичної та практичної спрямованості, використано для оновлення освітніх програм підготовки фахівців за освітніми рівнями «Бакалавр», «Магістр», «Доктор філософії».

Задля посилення інноваційної складової розвитку університету у звітному році МДУ продовжив участь у розпочатому у 2021 році пілотному проєкті «Підприємницький університет», що реалізується стартап-інкубатором YEP спільно з Міністерством освіти і науки України, Міністерством цифрової трансформації України та Українським фондом стартапів за підтримки Програми USAID «Конкурентоспроможна економіка України». Здобувачі вищої освіти спеціальностей «Економіка» та «Міжнародні економічні відносини» продовжили опановувати новий академічний курс «Інноваційне підприємництво та управління стартап проєктами». Молодь вивчала сучасне підприємництво за кращими світовими стандартами та отримувала необхідні знання і навички для розробки стартапів, зокрема з діджитал маркетингу, інструментів брейнстормінгу та дизайн мислення. А з 2021–2022 навчального року даний курс увійшов до Каталогу елективних дисциплін МДУ. Здобувачі опановують курс під керівництвом доцента кафедри економіки та міжнародних економічних відносин Ольги Беззубченко, яка пройшла тренінг з інноваційного підприємництва, що був частиною проєкту. За підсумками молоді дослідники представляють власні ідеї, які подаються на участь у конкурсі від реалізаторів проєкту, для отримання менторської підтримки. Така активна позиція МДУ щодо розвитку наукового потенціалу та студентського стартап руху як важливої складової розбудови підприємницької екосистеми України отримала підтримку та подяку від Міністерства цифрової трансформації України та ГО «Платформа інноваційного партнерства» (YEP). Практичним результатом впровадження зазначеного пілотного проєкту стала розробка магістранткою ОП «Міжнародна економіка» Кароліною Гулько проєкту комунального чат-боту, ідея якого була представлена у фіналі національного конкурсу інноваційних рішень EastCode 2021. З 312 команд зі всієї України здобувачка вищої освіти МДУ увійшла до 20 найкращих і продовжила працю над втіленням власної ініціативи у життя.

У рамках виконання проміжного етапу НДР «Стратегія розвитку туристично-рекреаційного потенціалу Приазов'я» (№0120U101065, науковий керівник д.е.н., професор А.В. Балабаниць) укладено 4 додаткові договори на виконання наукових досліджень:

– «Розробка стратегії інноваційної активності підприємства» (д.е.н., професор Балабаниць А.В., к.е.н., доцент Гапонюк О.І., к.е.н., доцент О.І., Осипенко К.В.) на замовлення ТОВ «МКМ ВОСТОК»;

– «Розробка стратегії розвитку підприємства» (д.е.н., професор Балабаниць А.В., к.е.н., Скарга О.О.) на замовлення ТОВ «МБК «ПРОМБУДСЕРВІС»;

– «Розробка стратегічного набору підприємства» (д.е.н., професор Балабаниць А.В.: к.е.н., доцент Гапонюк О.І., к.е.н. Осипенко К. В. к.е.н. Перепадя Ф.Л., к.е.н. Скарга О.О.) на замовлення ТОВ «Смарт Сан»;

– «Розробка стратегії інтернет-маркетингу підприємства» (д.е.н., професор Балабаниць А.В.: к.е.н., доцент Семкова Л.В., к.е.н., доцент Скарга О.О.) на замовлення ТОВ «ЦЕНТР ПОДОРОЖЕЙ «ШИК ТУР».

Слід акцентувати, що у рамках НДР «Інноваційно-технологічні засади підготовки фахівців до роботи в інклюзивному середовищі закладу дошкільної освіти» у 2021 році велася розробка та запровадження інноваційної моделі фахівця з інклюзивної освіти, здатного працювати в інтегрованому середовищі сучасного закладу дошкільної освіти, а також активно розвивалась «Лабораторія інклюзивної освіти дітей та підлітків». Результати фахової підготовки здобувачів вищої освіти укріплює використання в освітньому процесі експериментальної платформи для виконання дослідів і експериментів на базі ресурсно-розвивальної кімнати, аудиторії з медіа обладнанням Лабораторії. Науковці МДУ, що працюють над даною проблематикою, вивчають досвід роботи неформальних організацій, що забезпечують освітні потреби дітей з особливостями розвитку. Обмін досвідом дає можливість активно розробляти стратегію створення єдиного інклюзивного простору в Маріуполі, підвищувати увагу суспільства і громадських організацій та залучати зацікавлені сторони до вирішення проблем інклюзивної освіти з обов'язковим врахуванням освітніх потреб дітей і відповідним забезпеченням індивідуальної траєкторії розвитку дитини в інклюзивному середовищі.

Відповідно до принципу єдності науки і практики, розробляючи тематику «Актуальні проблеми історії України. Сучасне бачення», науковцями-археологами МДУ спільно із здобувачами вищої освіти-істориками здійснюються археологічні експедиції. У звітному році археологічні дослідження здійснювалися на підставі Відкритого листа Інституту археології НАН України та Дозволу Міністерства культури України на право проведення археологічних досліджень. Робота археологів була спрямована на виявлення, вивчення й охорону археологічних

пам'яток Північного Приазов'я, формування навичок роботи з археологічними джерелами і музейними фондами.

Археологічна експедиція МДУ працює під керівництвом доцента кафедри історії та археології В'ячеслава Забавіна. Її постійними учасниками стають викладачі-науковці та студенти історичного факультету, які входять до студентського наукового історико-археологічного товариства МДУ. Крім того, до розкопок долучаються вчителі та учні маріупольських шкіл, волонтери із різних областей України. Цього року археологам МДУ допомагала молодь Донецької, Запорізької областей та міста Київ. Роботи проводяться за підтримки Фонду «Анастасіос Г. Левендіс» (Республіка Кіпр).

Студенти історичного факультету на практиці закріпили теоретичні основи проведення історичних досліджень, за підсумками яких було проведено розкопки курганної групи епохи бронзи – раннього середньовіччя (чотири поселення; два захоронення кургану, що мають форму кам'яних гробниць і датуються приблизно 1500-1300 роками до нашої ери), що поблизу села Комишувате. Інші знахідки, серед яких фрагменти кераміки, кістки тварин, гральна кістка, дозволили уточнити, що верхній шар поселень відноситься до часів середньовіччя (8-10 ст. н.е.), нижній – доби пізньої бронзи (17-13 ст. до н.е.). Виявлені об'єкти поставлено на облік і занесено до реєстру пам'яток археології Міністерства культури України. Таким чином, археологічна експедиція університету зробила значний внесок у збереження вітчизняної культурно-історичної спадщини, а отримана інформація є корисною для складання точнішої археологічної карти Північного Приазов'я та використання під час викладання навчальних курсів «Археологія», «Історія України», «Археологічні дослідження Північного Приазов'я».

Інформація про унікальні знахідки археологів Маріупольського університету висвітлена журналістами регіональних і маріупольських засобів масової інформації, серед яких телеканали «UA: Донбас», «Маріупольське телебачення», «Сигма» та новинний сайт «0629». З проміжними результатами польового сезону 2021 ознайомився Міністр освіти і науки України Сергій Шкарлет, який перебував у Маріуполі та МДУ з робочим візитом.

З грудня 2021 року в університетському Музеї історії та археології розпочала роботу виставка «Курганна археологія в дослідженнях археологічної експедиції МДУ: сезони 2016-2021», присвячена 30-річчю МДУ. Експозицію складають унікальні знахідки доби ранньої бронзи – раннього залізного віку (III-I тисячоліття до н. е.), виявлені археологічною експедицією університету під час розкопок п'яти курганів на півдні Донецької області. Серед матеріалів розкопок – керамічний посуд, вироби з бронзи та кістки. Результати досліджень археологічної експедиції МДУ збагачують джерельний фонд із вивчення племен ранніх кочівників

приазовських степів від доби бронзи, зокрема явної та зрубної культур, до раннього залізного віку. Вони дозволяють уточнити деякі аспекти культурно-хронологічного характеру, духовної та матеріальної культури

У Маріупольському державному університеті питанням охорони та використання інтелектуальної власності приділяється посилена увага. Для забезпечення роботи у даному напрямку фахівець з питань інтелектуальної власності виконує завдання:

- організації та забезпечення впровадження сучасних методів управління у сфері інноваційної діяльності та інтелектуальної власності, комерціалізації результатів наукової та науково-технічної діяльності Університету, співробітництва з підприємствами й суб'єктами наукової та науково-технічної діяльності України та іноземних держав з метою використання результатів цієї діяльності;

- забезпечення набуття університетом майнових прав на службові об'єкти права інтелектуальної власності, що створені в результаті його наукової, науково-технічної та науково-дослідної діяльності, та сприяння введенню їх в господарський обіг;

- забезпечення інформаційно-аналітичної роботи по створенню, охороні, захисту та комерціалізації службових об'єктів права інтелектуальної власності;

- участь у підготовці та поданні документів (заявок) на службові об'єкти права інтелектуальної власності для отримання охоронних документів в Україні та іноземних державах відповідно до національних і міжнародних процедур;

- надання працівникам Університету і здобувачам вищої освіти консультативно-правової та інформаційної допомоги щодо особистих немайнових і майнових прав на службові об'єкти права інтелектуальної власності тощо;

- щорічне оновлення інформації Реєстру охоронних документів МДУ.

У 2021 році Маріупольським державним університетом було отримано 1 свідоцтво про реєстрацію авторського права на службовий твір:

Свідоцтво № 104596, від 17.05.2021 р., автор – Вялкова Ірина Олександрівна. Монографія «Преса Донецької області періоду незалежності України (1991-2012 рр.): проблематика, типологія».

Подовжено чинність майнових прав інтелектуальної власності на винахід «Спосіб агломерації залізорудних матеріалів», патент №119280, автори: Кривенко С.В., Безверхій І.В. та на корисну модель «Плазмовий реактор металевих наночастинок», патент №110124, автори: Коляда Ю.Є., Савинков М.О.

Укладено низку договорів, завдяки яким було створено брендингову продукцію із зображенням символіки університету.

За результатами наукових досліджень викладачами університету протягом 2021 р. підготовлено **1018** публікацій, у тому числі **927** наукових статей та науково-

методичних розробок (у 2020 році – **1019** публікацій, у тому числі **932** наукові статті та науково-методичні розробки). Результати досліджень викладачів знайшли втілення у **84** статтях у зарубіжних виданнях, **187** статтях у наукометричних базах (Scopus – **16** наукових статей, Web of Science – **22** наукові статті) (у 2020 році – **86** статей у зарубіжних виданнях, **153** статті у наукометричних базах (Scopus – **22** наукова стаття, Web of Science – **17** наукових статей). Кількість цитувань у виданнях, що входять до наукометричної бази Scopus, за 2021 рік – **96**, Web of Science за 2021 рік – **136**.

Протягом 2021 року науковцями університету опубліковано **9** монографій, **61** підручник та навчальний посібник (у 2020 році – **17** монографій, **48** підручників та навчальних посібників).

Таблиця 3.2.

Публікації викладачів МДУ

Публікації	2017	2018	2019	2020	2021
Опубліковано: монографій, всього одиниць	15	13	15	17	9
Підручників, всього одиниць	5	2	2	3	1
Навчальних посібників, всього одиниць	32	34	54	45	60
Кількість статей у фахових виданнях України, всього одиниць	212	173	172	129	164
В іноземних виданнях, всього одиниць	52	38	76	86	84
В наукометричних базах, всього одиниць	149	171	195	153	187

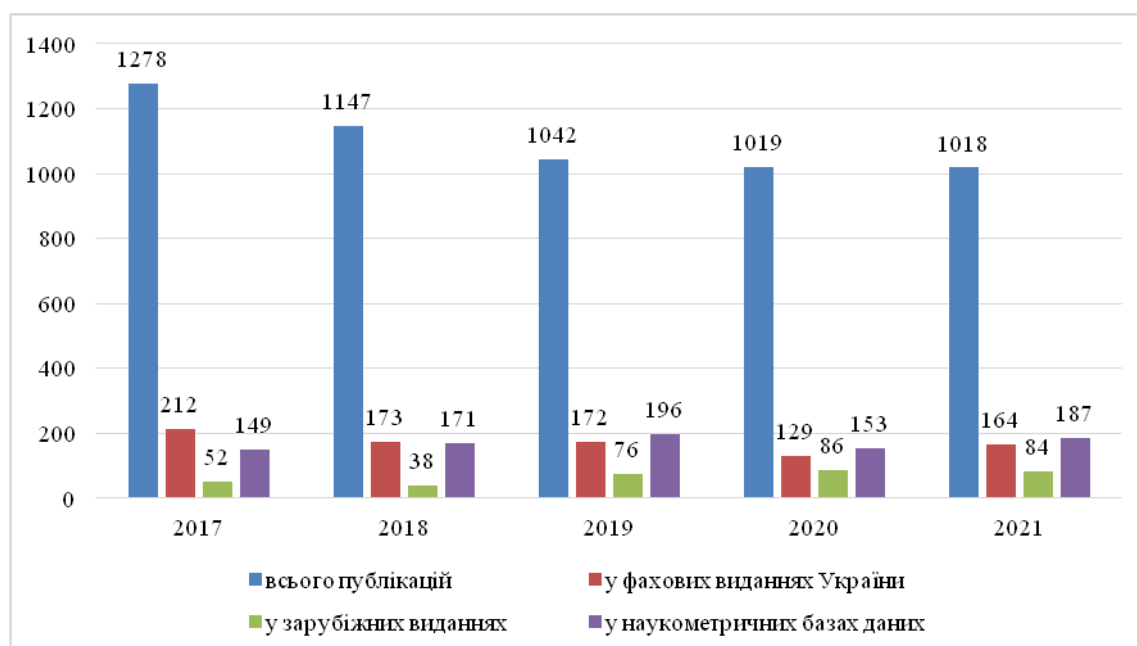

Рис. 3.1. Публікації викладачів МДУ

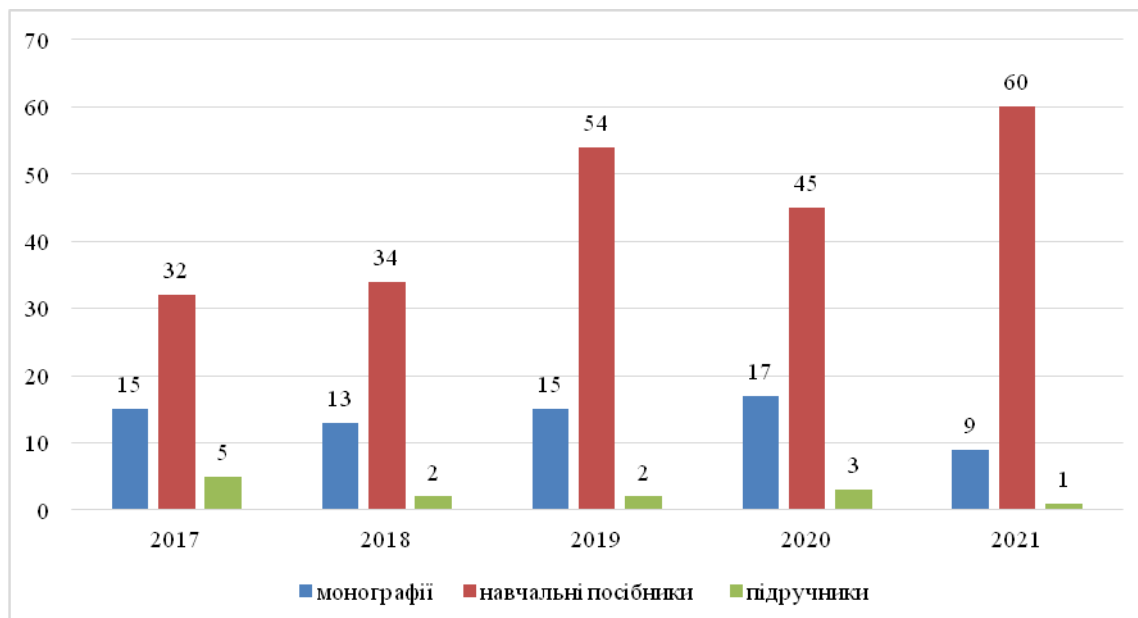

Рис. 3.2. Монографії, навчальні посібники, підручники

У 2021 році Маріупольський державний університет продовжив користуватися доступом до міжнародних наукометричних баз даних Web of Science та Scopus. Доступ до баз даних здійснювався з усіх стаціонарних комп'ютерів університету, а також було забезпечено можливість віддаленого доступу за електронними адресами:

<https://www.webofknowledge.com> (для Web of Science)

<https://www.scopus.com> (для Scopus).

Для здійснення успішної наукової діяльності у 2021 році Маріупольський державний університет за кошти держбюджету також отримав доступ до повнотекстової бази опублікованих наукових досліджень ScienceDirect та міжнародної наукометричної бази даних Scopus відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 17 листопада 2020 року № 1426 «Про внесення змін до наказу Міністерства освіти і науки України від 29 травня 2020 р. № 721».

За даними міжнародних наукометричних баз Scopus та Web of Science, станом на 31.12.2021 року кількість опублікованих наукових праць науковцями МДУ становить відповідно 100 і 82 (дані 2020 року 73 і 59 відповідно).

В університеті сформовані власні наукові школи, розвиваються нові, прогресивні форми наукового співробітництва, у тому числі й міжнародного, що врешті рещт сприяє більш ефективному використанню наукового потенціалу вищої школи. Наукові школи, що успішно діють в МДУ:

– з теорії міждержавного та регіонального співробітництва (рік заснування – 1996 р., керівник наукової школи – професор кафедри політології та міжнародних відносин МДУ, член-кореспондент НАПН України, д.політ.н., професор Балабанов К.В.);

- з дошкільної освіти (рік заснування – 2001 р., керівник наукової школи – завідувач кафедри дошкільної освіти, к.пед.н., професор Щербакова К.Й.);
- з історіографії історії України (рік заснування – 2006 р., керівник наукової школи – завідувач кафедри історії та археології, д.і.н., професор Романцов В.М.);
- з проблем інформаційної політики та соціального інжинірингу (рік заснування – 2009 р., керівник наукової школи – д.філол.н., професор Почепцов Г.Г.);
- з фундаментальних досліджень у сфері глобальних та регіональних інтеграційних процесів (рік заснування – 2012 р., керівник наукової школи – перший проректор МДУ, д.е.н., професор Булатова О.В.);

Наукові дослідження викладачів університету проходять апробацію під час їх участі у різноманітних науково-практичних конференціях. У 2021 році в Маріупольському державному університеті проведено 30 науково-комунікативних заходів, передбачених Планами проведення міжнародних, всеукраїнських, регіональних, університетських науково-практичних конференцій, семінарів, форумів, круглих столів з проблем вищої освіти і науки та здобувачів вищої освіти і молодих учених (наказ МДУ від 25.01.2021 № 26): міжнародних науково-практичних конференцій – 3, всеукраїнських науково-практичних конференцій – 13, університетських заходів – 14, у т. ч. щорічна підсумкова конференція викладачів (XXIII підсумкова науково-практична конференція викладачів «Актуальні проблеми науки та освіти») та студентів (Декада студентської науки-2021).

В університеті продовжується випуск наукових видань, зокрема:

- Вісник Маріупольського державного університету за серіями:
 - Філологія (фахове видання (категорія Б), включено до міжнародної наукометричної бази даних «Index Copernicus International»);
 - Філософія, культурологія, соціологія (фахове видання в галузі культурології (категорія Б), включено до міжнародної наукометричної бази даних «Index Copernicus International»);
 - Право (фахове видання з юридичних наук (категорія Б); включено до міжнародної наукометричної бази даних «Index Copernicus International»);
 - Історія. Політологія (фахове видання в галузі політичних та історичних наук (категорія Б); включено до міжнародної наукометричної бази даних «Index Copernicus International»);
 - Економіка (фахове видання з економічних наук (категорія Б); включено до міжнародних наукометричних баз даних «Index Copernicus International», RePEc);
- Усі серії Вісника Маріупольського державного університету включені до Каталогу періодичних видань Ulrich's Periodicals Directory американського видавництва Bowker. Каталог є найбільшою базою даних, що описує світовий потік

серіальних (періодичних і продовжуваних) видань по всіх тематичних напрямках життєдіяльності.

Усі серії Вісника індексуються в пошуковій системі Google Академія. Створено Бібліометричні профілі всіх серій Вісника МДУ.

Таблиця 3.3.

Динаміка зміни даних наукових профілів серій «Вісника Маріупольського державного університету» за версією Google Академія (Google Scholar)

Рік	2017		2018		2019		2020		2021	
	Кільк. цитувань	Індекс Хірша	Кільк. цитувань	Індекс Хірша	Кільк. цитувань	Індекс Хірша	Кільк. цитувань	Індекс Хірша	Кільк. цитувань	Індекс Хірша
Серія «Вісника МДУ»										
Економіка	128	5	183	6	128	7	386	8	568	9
Право	102	4	158	5	102	6	369	7	575	9
Історія. Політологія	28	2	47	3	28	4	257	4	378	5
Філологія	34	2	59	3	34	4	144	4	218	5
Філософія Культурологія Соціологія	50	2	41	2	50	3	180	5	254	5

Таблиця 3.4.

Дані наукових профілів серій «Вісника Маріупольського державного університету» за версією Google Академія (Google Scholar) (дані на 29.12.2021)

Назви серій	Кількість Цитувань	Індекс Хірша
Вісник Маріупольського державного університету. Серія: Економіка	568	9
Вісник Маріупольського державного університету. Серія: Право	575	9
Вісник Маріупольського державного університету. Серія: Історія. Політологія	378	5
Вісник Маріупольського державного університету. Серія: Філологія	218	5
Вісник Маріупольського державного університету. Серія: Філософія. Культурологія. Соціологія	254	5

Також всі серії Вісника МДУ доступні в повному тексті на сайті Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського. Для цього готуються і передаються електронні копії видань.

Оприлюднення результатів наукової та навчально-методичної роботи викладачів університету через друковані видання залишається таким же пріоритетним, як і забезпечення доступу до них через електронні джерела.

Таблиця 3.5.

**Динаміка рейтингу серій
«Вісника Маріупольського державного університету»
в Index Copernicus за 2015-2019 рр.**

Рік	Серії «Вісника Маріупольського державного університету»				
	Філологія	Філософія культурологія соціологія	Економіка	Історія Політологія	Право
2019	88,75	79,63	83,68	77,85	77,28
2018	73,78	69,85	68,76	65,12	64,06
2017	70,80	65,84	68,96	69,18	57,93
2016	58,77	56,33	57,05	49,87	46,07
2015	37,91	40,29	43,16	39,82	36,53

Всебічна підтримка організації видавничої діяльності забезпечує оприлюднення і популяризацію результатів наукової та навчально-методичної роботи професорсько-викладацького складу МДУ. Вхідження наукових видань МДУ до міжнародних наукометричних баз даних свідчить про їх відповідність високим міжнародним вимогам, забезпечує подальшу інтеграцію вітчизняної науки до світової, відповідно підвищує ступінь міжнародного визнання університету в різних сферах діяльності.

Широке залучення викладачів до видавничої діяльності, а обдарованої молоді до науково-дослідної роботи, розробки актуальних проєктів, проведення наукових експериментів сприяє виявленню, розвитку і використанню творчого потенціалу для розв'язання проблемних завдань науки, розробці перспективних напрямів наукових досліджень.

У 2021 році Маріупольський державний університет продовжив роботу відповідно до укладеного договору про співробітництво з Українським степовим природним заповідником НАН України, а також продовжував співпрацю з науковими установами НАН України та відповідними галузевими академіями наук України: Інститутом історії України НАН України, Інститутом археології НАН України, Інститутом соціології НАН України, Інститутом вищої освіти НАПН України, Інститутом педагогіки НАПН України, Інститут проблем виховання НАПН України, Інститутом психології ім. Г.С. Костюка НАПН України тощо. МДУ та наукові установи відповідно до укладених договорів про наукову співпрацю

продовжують проведення спільних досліджень актуальних проблем розвитку університетської освіти та якості професійної підготовки фахівців; беруть участь у рецензуванні дисертацій та авторефератів дисертацій на здобуття наукових ступенів; здійснюють обмін науковою інформацією, беруть участь у науково-практичних конференціях, наукових форумах, круглих столах, реалізації спільних міжнародних наукових і видавничих проєктів.

У рамках наукової співпраці з НАПН України протягом звітнього періоду завершено роботу над другим етапом теми «Забезпечення якості вищої освіти в умовах інтернаціоналізації». За її результатами підготовлено звіт, у якому відображено основні результати виконання теми, а саме:

- Доведено необхідність постійного вдосконалення національної системи вищої освіти через пошук ефективних шляхів підвищення якості освітніх послуг, апробацію та вдосконалення інноваційних педагогічних систем і технологій, поступове запровадження європейських норм і стандартів. Визначено, що практичним підтвердженням модернізації системи вищої освіти України стали зростаючі показники стажувань здобувачів, підвищення мобільності викладачів, розробка спільно з європейськими університетами програм навчання, що передбачають отримання, окрім українського диплому, відповідного документу європейського партнера, спільна реалізація науково-дослідних проєктів та проведення науково-комунікативних заходів, диверсифікація джерел фінансових надходжень до бюджетів університетів.

- Обґрунтовано, що у процесі інтернаціоналізації вищої освіти провідна роль належить університетам, але серед напрямків розвитку інтернаціоналізації слід врахувати включення всіх суб'єктів освітньої діяльності до цього процесу. Визначено доцільність конструювання вітчизняними університетами власних моделей міжнародного співробітництва, визначаючи шляхи їх подальшої реалізації з урахуванням економічних, соціально-політичних реалій розвитку українського суспільства та тенденцій у європейській університетській освіті. Зазначено, що міжнародна діяльність українських університетів повинна допомогти забезпечити високу якість освіти, її конкурентоспроможність на світовому ринку, зберігаючи при цьому автентичність національної освіти.

Кафедри університету підтримують наукові зв'язки як з вітчизняними, так і зарубіжними науковими державними, громадськими установами, організаціями та ЗВО, серед яких:

– вітчизняні:

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Київський національний лінгвістичний університет, Київський національний університет імені Бориса Грінченка, Київський національний економічний університет імені Вадима

Гетьмана, Київський національний торговельно-економічний університет, Національний педагогічний університет ім. М.П. Драгоманова, Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського», Таврійський національний університет імені В.І. Вернадського, Національний технічний університет «Дніпровська політехніка», Державна установа «Національний інститут стратегічних досліджень», Національний університет «Запорізька політехніка», Запорізький національний університет, Ужгородський національний університет, Луганський національний університет імені Тараса Шевченка (м. Старобільськ), Національний університет «Острозька академія», Глухівський національний педагогічний університет імені Олександра Довженка, Одеський національний університет імені І.І. Мечникова, Одеський національний політехнічний університет, Тернопільський національний економічний університет, ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна, Донецький національний університет економіки і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського (м. Кривий Ріг), Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля (м. Сєвєродонецьк), Донецький національний університет імені Василя Стуса (м. Вінниця), Вінницький державний педагогічний університет ім. М. Коцюбинського, Херсонський державний університет, Житомирський державний університет імені Івана Франка, Могилянська школа журналістики, Львівський національний університет імені Івана Франка, Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка, Донбаський державний педагогічний університет, Харківська державна академія фізичної культури, Інститут міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка, Дніпропетровський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти, Донецький державний технічний університет (м. Покровськ), ДВНЗ «Криворізький державний педагогічний університет», Бердянський державний педагогічний університет, Приазовський державний технічний університет, Український католицький університет, Сумський державний університет, Азовський морський інститут Одеської національної морської академії, Дніпропетровський національний університет імені Олеся Гончара, ТОВ «Бердянський університет менеджменту і бізнесу», ГО «Соціал Буст» Центр розвитку стартапів «1991 Magiuro!» тощо.

– зарубіжні:

Університет «Тор Вергата», Італійський інститут культури, Університет Мессіни (Італія), Класичний лицей «Мауроліко» (м. Мессіна), Афінський національний університет ім. Каподистрії, Салоніський університет ім. Арістотеля, Університет Демокріта у Фракії, Янінський університет, Університет Західної

Македонії (Грецька Республіка), Державний університет масової комунікації Віргінії (США), Познанський економічний університет (Польща), Університет ім. Марії Кюрі-Складовської в Любліні (Польща), Варшавський університет (Польща), Університет імені Адама Міцкевича в Познані (Польща), Вроцлавський університет (Польща), Сілезійський університет (Польща); Університет Пардубіце (Чехія), Інститут археології Словацької академії наук, Господарська академія імені Д.А. Ценова (м. Свіштоф, Болгарія), Софійський університет «Св. Климента Охридського» (Болгарія), Бізнес-школа «Туріба» (Латвія), Балтійська міжнародна академія (Латвія), Вільнюський університет (Литва), Тбіліський державний університет ім. Іване Джавахішвілі (Грузія), Кагульський державний університет ім. Богдана Петричейку Хашдеу (Молдова), Комратський державний університет (Молдова), Університет Ліннея (Кальмар, Швеція), Гомельський державний університет імені Франциска Скорини (Білорусь) тощо;

Фонд Конрада Аденауера, Фонд Фрідріха Науманна «За свободу» (ФРН), Міжнародний благодійний фонд Королівства Нідерландів, Фонд розвитку ЗМІ Посольства США, Фонд «Анастасіос Г. Левендіс» (Кіпр), Центр грецької мови Міністерства освіти і релігії Греції;

Європейський центр ім. Вергеланда (Норвегія), співпраця в рамках програми «Демократична школа»), Німецька служба академічних обмінів (DAAD) (представництво в м. Київ), Гете-Інститут (представництво в м. Київ), Академія з питань Центральної Європи (Akademie Mitteleuropa e.V.), Посольство Італійської Республіки в Україні, Школа новогрецької мови (о. Калімос, Греція). Здійснюється співробітництво з координаційним відділом з питань грецької освіти при Генеральному консульстві Греції в Маріуполі, Почесним генеральним консульством Республіки Кіпр в Маріуполі, Федерацією грецьких товариств України, Товариством греків міста Маріуполя щодо культурно-просвітницьких питань, навчально-методичної роботи, організації проходження практичної підготовки фахівців. Також у 2021 році зміцнилися партнерські стосунки з Асоціацією українських германістів (м. Львів), Саксонським центром викладання та навчання вищої освіти в Лейпцигу (Німеччина) через участь науковців і студентів МДУ у науково-практичних конференціях, семінарах, конкурсах, що проводилися за їх підтримки.

У 2021 році науковці Маріупольського державного університету продовжили активну співпрацю з міжнародними партнерами у рамках реалізації проєктів і програм Європейського Союзу Еразмус+ та інших міжнародних проєктів.

У вересні 2021 р. у Маріупольському державному університеті працювала Осіння політологічна школа, що стала майданчиком для обміну досвідом і думками науковців і здобувачів щодо питань регіональної політики та міжнародних

відносин. Школа відбулася у рамках проекту Еразмус+ «Переосмислення регіональних студій: Балто-Чорноморський зв'язок» за ініціативи доцента кафедри політології та міжнародних відносин Сергія Пахоменка та за сприяння науковців Університету Тарту. До кола слухачів долучилися понад 50 здобувачів вищої освіти, випускників і викладачів Маріупольського державного університету та Львівського національного університету імені Івана Франка. Спікерами заходу стали представники університетів Естонії, Швеції та України. Вони презентували учасникам заходу своє бачення питань безпеки, процесів державного будівництва, міської біополітики, критичної геополітики, мовної політики та важливості громадянських ініціатив. Теми розглядалися у контексті Балто-Чорноморського регіону. Більша частина лекцій проходила англійською мовою, тому для учасників це стало додатковою мовною практикою. Присутні активно вступали у дискусію: молодь цікавилася рівнем стійкості України, стратегічним партнерством, економічними аспектами країн-членів Європейського Союзу.

Отриманий від Міністерства освіти і науки Естонії грант на здійснення наукових досліджень дозволив науковцю МДУ, кандидату історичних наук, доценту Сергію Пахоменку продовжити плідно досліджувати політику історичної пам'яті в країнах Балтії. Робота над дослідницьким проектом проводилася в Інституті політичних студій Йоганна Шютте Тартуського університету (Естонія). Також у рамках проекту «Піднесення свідомості громадянського суспільства в Білорусі», організованого Міністерством закордонних справ Естонії, дослідник виступив спікером воркшопу «Білорусь після протесту і європейська політика: тенденції у 2021».

У 2021 році Маріупольський державний університет продовжив участь у Програмі Європейського Союзу Еразмус+ задля розбудови потенціалу у сфері вищої освіти. Університет у період з 15 листопада 2020 року по 14 листопада 2023 року реалізовує проект «Адаптація та інтеграція іноземних студентів», що об'єднав освітні заклади і підприємства України, Італії, Німеччини та Литви. Реалізація проекту має за мету розвиток потенціалу закладів вищої освіти та вдосконалення роботи українських вишів з іноземними громадянами й передбачає інтеграцію іноземних студентів до культурного, етнічного та соціального середовища України й Європейського Союзу, підвищення кваліфікації академічних працівників щодо особливостей роботи з громадянами із зарубіжних країн, а також розбудову потенціалу міжнародних офісів і підвищення якості надання адміністративних послуг. У рамках проекту представники МДУ беруть участь у зустрічах, тренінгах, семінарах і робочих поїздках по Україні та по країнах Європейського Союзу.

Так, у жовтні 2021 року представники МДУ, серед яких декан факультету іноземних мов, доцент Ганна Трифонова та фахівець відділу міжнародних зв'язків

Владислав Ключ, взяли участь у навчально-тренінговому тижні, який проходив у рамках проекту Erasmus+ «Інтеграція та адаптація іноземних студентів» в Університеті імені Миколаса Ромеріса, що у Вільнюсі (Литва). Разом із колегами з 11 українських і зарубіжних закладів вищої освіти вони вивчали досвід організації роботи з іноземними студентами. Були обговорені питання особливостей підготовки та організації приїзду іноземних громадян, їх зарахування на навчання, інтеграцію та адаптацію. Також вивчалися можливості використання соціальних мереж і медіаконтенту для просування бренду закладу вищої освіти, зокрема серед іноземців. Учасники проекту ознайомилися особливостями організації освітнього процесу, роботи бібліотеки та відділу аспірантури з урахуванням залучення іноземних здобувачів вищої освіти до університетського життя.

А у листопаді 2021 року делегація Маріупольського державного університету, до складу якої увійшли проректор із міжнародних зв'язків, професор Олена Павленко та фахівці відділу міжнародної освіти Данило Єгоренко і Марія Кустікова, взяла участь у тренінговій програмі за проектом Erasmus+ «Адаптація та інтеграція іноземних студентів», що проходила у Нідерландській бізнес-академії (НБА) у м. Дордрехт. Під час занять були обговорені питання організації роботи з іноземними студентами, засоби їх адаптації до соціокультурного середовища університету, вдосконалення системи навчання і привабливість української вищої освіти для громадян інших країн. А під час тренінгів, що проходили в інтерактивній формі з використанням кейс-методів, ділових і рольових ігор, вправ для зворотного зв'язку, учасники проекту розвинули комунікативні та лідерські навички, навички успішної самопрезентації, проведення переговорів та управління міжкультурними конфліктами, більше дізналися про особливості роботи і спілкування з представниками різних культур.

Науковці-журналісти МДУ спільно з групою вітчизняних та європейських вишів продовжували напрацювання концептуальної бази змін, що відбуватимуться у журналістській освіті в українських закладах вищої освіти. Протягом 2021 року тривала реалізація чергового етапу проекту *Європейського союзу Erasmus+ KA2 DESTIN* («Журналістська освіта задля демократії в Україні: розробка стандартів, доброчесність і професіоналізм»), у напрямі зміцнення потенціалу вищої освіти), у рамках якого розвивалась дуальна освіта, студенти спеціальності «Журналістика» протягом 2021 року вдосконалювали телевізійну майстерність на базі телеканалу «Маріупольське телебачення» та здобували практичні навички з радіовиробництва у телерадіокомпанії «Євростудія». З цією метою завчасно були укладені угоди про розширення співпраці з Маріупольськими ЗМІ. Здобувачі вищої освіти, які вивчали теле- і радіофах, опановували теоретичний матеріал в аудиторії, практикувалися у навчальній телестудії «МДУ-Медіа» та вдосконалювали знання у виробничих

умовах на телебаченні та радіо. Майбутні фахівці виїжджали на зйомки разом зі старшими колегами брали участь у підготовці випусків новин та ефірних програм. Опановані знання і вміння з телевізійного мовлення молодь продемонструвала під час іспиту, який відбувся 11 червня у прямому ефірі телеканалу «Маріупольське телебачення».

У Маріупольському університеті є здобувачі, які вже поєднують навчання з роботою за фахом. Міжнародний проєкт Еразмус+ DESTIN «Журналістська освіта задля демократії в Україні: розробка стандартів, доброчесність та професіоналізм» дозволив професорсько-викладацькому складу кафедри соціальних комунікацій Маріупольського держуніверситету вдосконалити систему підготовки журналістів у Донецькому регіоні з урахуванням європейських стандартів вищої освіти. Успішній подальшій реалізації цього проєкту сприяло згадуване вище підписання договорів про розширення співпраці між Маріупольським державним університетом і ЗМІ Маріуполя з метою підвищення якості підготовки майбутніх журналістів. Угоди передбачають, зокрема, проведення досліджень та практичних занять на спеціальності «Журналістика» на базі маріупольських засобів масової інформації за принципом дуальної освіти. Телевізійну майстерність студенти вдосконалюють на базі телеканалу «Маріупольське телебачення», практичні заняття з газетно-журнального фаху проводяться у редакції газети «Приазовський робочий», а практичні навички з радіовиробництва майбутні журналісти здобуватимуть у телерадіокомпанії «Євростудія».

У травні 2021 було презентовано абітурієнтам оновлені програми «Журналістика та соціальна комунікація» і «Журналістика. Медіа комунікації та зв'язки з громадськістю».

У звітному році у Маріупольському державному університеті за підтримки Фонду розвитку ЗМІ Посольства США в Україні продовжено роботу у міжнародному проєкті MediaHub для студентів спеціальності «Журналістика», який має на меті впровадження інноваційної моделі журналістської освіти та зміцнення контактів між студентською молоддю, професійним середовищем, громадою і урядовими структурами. Цифрова платформа MediaHub об'єднує у віртуальному просторі навчальну телестудію «МДУ-медіа» та найбільшого радіомовника Донецького регіону ПРАТ ТРК «Євростудія». MediaHub і його мобільна версія дозволяють студентам оперативно працювати з інформацією, здійснювати інтерактивний зв'язок з аудиторією та швидко розміщати власні мультимедійні матеріали, у т.ч. через мобільні засоби зв'язку. Одержаний науковий результат, його новизна, науковий рівень, значимість та практичне застосування полягають в поглибленні теоретичних положень із вивчення компетентнісного підходу в журналістиці, рекламі та PR, що стало необхідним

внаслідок застосування найсучасніших соціально-комунікаційних технологій у сфері мас-медіа. Етапи проєкту передбачають зміцнення матеріально-технічної бази навчальної телестудії «МДУ-медіа», що дозволить розширити коло професійних контактів університету зі стейкхолдерами, а також підвищити рівень професійної майстерності майбутніх журналістів.

Так, у лютому 2021 р. у рамках проєкту MediaHub проведено Майстер-клас «Мобільна журналістика», а у березні – Тренінг «Як створювати успішні аудіо- та відеоподкасти», під час яких учасники отримали практичні поради від медіа-експертів щодо підготовки сценарного плану, формату, жанру, структури, особливостей запису та монтажу подкастів, обговорили приклади проєктів, генерували власні ідеї. Захід став завершальним етапом практичної підготовки майбутніх учасників міського конкурсу матеріалів про розвиток Донеччини «Донеччина: територія перспектив», у якому перемогу одержала студентка III курсу спеціальності «Журналістика» Катерина Кіор.

Отже, завдяки проєкту MediaHub були створені умови для подальшого розвитку тренінгового центру та експериментального майданчика, на базі яких молоді журналісти отримали змогу пройти апробацію інноваційних проєктів і вдосконалити професійну майстерність.

Участь у програмі і проєктах Еразмус+ надала можливість здобувачам вищої освіти і викладачам стажуватися в університетах Вірменії (у рамках тренінгового курсу Game in action, 1 студентка IV спеціальності «Історія та археологія»; досвід використання ігрових практик у навчанні, розробка настільних ігор), Іспанії (у рамках тренінгового курсу ARTEA, 1 студентка III курсу спеціальності «Соціологія», досвід використання драматургії задля соціальних перетворень), Чехії, Австрії тощо.

Отримано фінансування в рамках проєкту академічної мобільності Erasmus+ з університетом Пардубіце (Чехія), що передбачає навчання 4 студентів тривалістю по 5 місяців і наукове стажування 2 викладачів тривалістю по 20 днів. Студенти здійснювали порівняльне дослідження під час вивчення на філософському факультеті університету Пардубіце німецької, англійської та чеської мов. Завідувач кафедри німецької та французької філології Юлія Кажан відвідала університет Пардубіце і прочитала ряд лекцій у рамках міжнародної кредитної мобільності для викладачів та взяла участь в IX міжнародній конференції «Міжкультурний та транскультурний виміри в лінгвістичному, культурному та історичному контексті».

Успішно взято участь у міжнародному обміні «Молодь досліджує сталий розвиток» («Youth Exploring Sustainability») у рамках програми Еразмус+ (серпень 2021 р.) викладачами, випускниками і студентами МДУ спільно з командою ГО «Культурно-освітня платформа “Сенс”». Крім екологічних питань, учасниками

розглянуто тему дискримінації, подолання якої є одним із ключових напрямків сталого розвитку. Молодь обговорювала приклади гендерної нерівності та насильства у країнах-учасницях, а доцент МДУ Світлана Арабаджи провела освітню сесію про гендерні стереотипи.

У липні 2021 року у місті Київ освітяни МДУ взяли участь у міжнародному воркшопі у рамках програми Еразмус+ на прями імені Жана Моне «Відбудова потенціалу європейських студій на українських територіях, що постраждали від конфлікту: осмислюючи виклики та генеруючи рішення». Освітняни спілкувалися з міжнародними спікерами та українськими експертами – представниками Української асоціації викладачів і дослідників європейської інтеграції. Спільно вони працювали над структурою та змістом представлених мікропроектів, основою яких стали попередні тренінги і майстер-класи. Значну увагу організатори приділили питанням проєктного менеджменту, командного та особистісного успіху. Сінергія спікерів і учасників дозволила вдосконалити представлені на початку заходу ініціативи та усвідомити механізм їх втілення у життя. Доценти Олена Гільченко та Юлія Константинова представили проєкт кафедри політології та міжнародних відносин «Впровадження курсу «Європейські інтеграційні студії» в освітній процес МДУ». Окрім викладачок, які презентували освітню ініціативу на воркшопі, у його розробці брали участь доценти Анастасія Трофименко і Марія Светлакова. Так само мікропроект кафедри економіки та міжнародних економічних відносин «Економічні виміри формування безпекового середовища: європейський досвід для України» презентували доценти Ольга Беззубченко та Ольга Захарова. До його розробки також долучилися перший проректор університету, професор Олена Булатова та проректор з науково-педагогічної роботи, доцент Тетяна Марена. Результатом участі у проєкті стало впровадження нових елективних дисциплін у навчальний процес Маріупольського університету. Це створить перспективи організації сертифікатного навчального курсу для широкого кола зацікавлених осіб.

Робота з обдарованою молоддю здійснюється на плановій та систематичній основі. У рамках співпраці із Департаментом освіти і науки Донецької обласної державної адміністрації у березні 2021 року на базі Маріупольського державного університету пройшов II (обласний) етап Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідних робіт учнів-членів Малої академії наук України, який проводиться щорічно під егідою Міністерства освіти і науки України. У заході взяли участь 36 учнів старших класів закладів загальної освіти, гімназій та ліцеїв Донеччини. Конкурсанти представили результати власних наукових досліджень у дев'яти секціях: «Економічна теорія та історія економічної думки», «Мікроекономіка та макроекономіка», «Фінанси, грошовий обіг і кредит», «Історія

України», «Всесвітня історія», «Педагогіка», «Журналістика», «Соціологія», «Українська мова».

Результати обласного етапу Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів-членів МАН України розміщені на сайті Донецької обласної Малої академії наук учнівської молоді.

Викладачі МДУ продовжили роботу з обдарованою учнівською молоддю в рамках роботи секцій очно-заочної школи для здібної учнівської молоді «Юний дослідник» Донецького відділення Малої академії наук України. Крім вищезазначеного, протягом 2021 року проведено заходи для учнівської молоді у формі конкурсів: конкурс англomовного есе для учнів закладів середньої освіти (квітень 2021); майстер-клас «Сучасний перекладач. Про професію з любов'ю» у межах співпраці з ЗЗСО міста (квітень 2021), конкурс на кращий переклад художнього (прозаїчного або поетичного) твору з німецької мови, а також конкурс на кращий переклад художнього (прозаїчного або поетичного) твору з французької мови та фотоконкурс (квітень 2021).

Традиційною є співпраця між МДУ та Департаментом освіти Маріупольської міської ради, в рамках якої викладачі університету сприяють розвитку роботи з обдарованою молоддю міста. Протягом багатьох років університет активно співпрацює з освітніми установами міста. Успішно реалізуються договори з Маріупольською міською радою, Департаментом освіти міської ради, 54 договори із закладами загальної середньої освіти і 16 із закладами дошкільної освіти Маріуполя. Особливу увагу університет приділяє роботі з вчителями, що працюють зі здібною та обдарованою молоддю.

Питанням організації роботи з обдарованою учнівською молоддю були присвячені методичні семінари, робочі зустрічі для вчителів міста, що організовувались протягом 2021 року у рамках співпраці університету із департаментом освіти Маріупольської міської ради. Учасники таких заходів обговорюють питання організації роботи з обдарованою учнівською молоддю й обмінюються досвідом проведення досліджень у різних галузях знань, починаючи з обрання теми, обговорення структури наукової роботи, методів проведення досліджень, процедури захисту робіт. Метою подібних заходів є об'єднання зусиль освітян задля залучення учнів до наукової та експериментальної діяльності, а також підвищення кваліфікації вчителів, які виступають науковими керівниками.

У рамках співробітництва з Маріупольським міським центром практичної психології та соціальної роботи триває обмін досвідом психологічного консультування, психодіагностики та психокорекції. Для забезпечення організаційної, координуючої та навчально-методичної функції у галузі практичної психології та соціальної роботи кафедрою практичної психології продовжено

співробітництво з Маріупольським міським центром соціальних служб, багатьма закладами загальної середньої освіти, а також з Приазовською виправною колонією №107, Державною установою «Маріупольський слідчий ізолятор» та Сектором ювенальної пробації міста Маріуполя, освітніми установами, закладами реабілітації та підприємствами м. Маріуполя і Донецької області (Маріупольський міський технологічний ліцей, КЛПУ «Міська психіатрична лікарня №7 м. Маріуполь», КЗ «Маріупольський дитячий будинок змішаного типу «ЦЕНТР ОПІКИ» для дітей дошкільного та шкільного віку, БО «Благодійний фонд АВАКновенное чудо, КЗ «Маріупольська спеціалізована школа I-III ступенів № 8 імені Героя України Бойка В.С.; КЗ Спеціалізована школа № 3 з поглибленим вивченням окремих предметів, Комунальна установа «Інклюзивно-ресурсний центр» м. Волноваха; КЗ «Навчально-виховний комплекс «Гімназія №11 – спеціалізована школа з поглибленим вивченням іноземних мов і ступеня; Благодійна організація «Парафіяльний благодійний фонд «Карітас Маріуполь; Дитячий будинок «Сонечко»; ГО «АВА-терапія «Крок за кроком»), що виступають в якості базових закладів для проходження практики студентами спеціальності «Практична психологія». Співпраця з партнерами сприяє укріпленню баз практики та подальшій розробці корекційних, тренінгових програм, спрямованих на розширення поведінкових стратегій життєдіяльності та підвищення стресостійкості особистості. У 2021 році у рамках функціонування психологічної лабораторії «Образ та якість життя особистості в процесі професійного становлення» завершено роботу над першим етапом науково-дослідної роботи «Психологічні аспекти проектування власного майбутнього в умовах сучасності».

У 2021 році було продовжено діяльність юридичної клініки МДУ, у рамках якої на постійній основі налагоджено надання регулярних правових консультацій та правової допомоги. Студенти-волонтери юридичної клініки надавали безкоштовну допомогу з питань цивільного, трудового, земельного, господарського, житлового та екологічного права, а також соціального захисту та пенсійного забезпечення. Консультації отримали 50 осіб різних верств населення. Через епідеміологічну ситуацію робота клініки здійснювалась у змішаному режимі: правники спілкувалися з клієнтами у телефонному режимі, проводили консультації у соціальних мережах, через електронну пошту, а також проводили зустрічі офлайн на базі Центральної міської публічної бібліотеки імені В.Г. Короленка. У зв'язку з епідемією спеціалісти юридичної клініки активно реагували на проханнями пояснити правила поведінки у період поширення COVID-19 з позиції законодавства. У 2021 році юридична клініка МДУ увійшла до складу Асоціації юридичних клінік України.

Маріупольський державний університет долучився до обговорення концепції створення Всеукраїнської мережі регіональних наукових центрів. Під головуванням

Міністра розвитку громад та територій України Олексія Чернишова в обговоренні взяли участь представники Міністерства освіти і науки України, Міністерства розвитку громад та територій України, Національної академії наук України, Національного центру «Мала академія наук України», Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій. За результатами опрацювання можливостей Маріуполь став містом, у якому почали створювати сучасний інтерактивний Музей науки, місією якого є підтримувати розвиток ідей, розвивати позашкільну освіту, робити науку доступною, цікавою і зрозумілою. Маріупольський державний університет обраний базою для його створення. Загалом стратегія розвитку передбачає реалізацію проєкту, який налічуватиме 15 науково-освітніх просторів по всій країні. За результатами обговорення підписано Меморандум про співпрацю та взаємодію сторін-учасників. Співробітництво має на меті спільну діяльність із розповсюдження наукових знань у сучасній і доступній формі, створення рівних можливостей для самореалізації, розвитку здібностей і творчого потенціалу учнівської та студентської молоді.

У звітному році науковці МДУ розпочали роботу в проєкті від Державного фонду регіонального розвитку «Фестиваль театральних колективів закладів освіти за п'єсами європейських авторів у власних перекладах «Театр-International». МДУ є розпорядником коштів нижчого рівня, і у межах отриманого фінансування за звітний період створено умови для підвищення професійних навичок художнього перекладу драматичних творів з європейських мов здобувачів вищої освіти та фахівців-філологів. В рамках зазначеного проєкту створено робочу групу з розробки перекладацького тренінгу «Сучасний переклад драми як культурний діалог» з числа викладачів університетів-партнерів, фахівців з художнього перекладу, режисерів театрів. Організований попередній запис та відбір (певний рівень володіння іноземною мовою) учасників тренінгу. Проведено зустрічі з потенційними учасниками та зацікавленими особами. Розроблено Програму тренінгу «Сучасний переклад драми як культурний діалог».

Також активною була співпраця на регіональному рівні. Так, колектив науковців кафедри економіки та міжнародних економічних відносин узяв участь у експертній оцінці проєкту Стратегії розвитку освіти Покровської територіальної громади Донецької області на період до 2027 року «Створення ефективного безпечного освітнього середовища рівних можливостей». Рекомендації вчених МДУ взято до уваги для удосконалення відповідного проєкту Стратегії (Довідка про впровадження від Покровської міської ради №02/976 від 05.07.2021).

Маріупольський державний університет активно співпрацює з міською владою. Спільні зусилля дозволяють здійснювати якісну підготовку педагогічних кадрів для закладів дошкільної та середньої освіти, підвищувати кваліфікацію

вихователів, вчителів, психологів і бібліотекарів, покращувати імідж Маріуполя шляхом розвитку міжнародних зв'язків із країнами Європейського союзу. Питання розробки і затвердження Стратегії розвитку Маріуполя 2030, необхідності вибору ключового вектору, робота за яким якісно змінить місто, активно обговорювались науковцями МДУ з представниками міської влади та широкої громадськості під час роботи ряду комунікативних заходів.

Протягом звітного року науковці МДУ у складі робочих груп з розробки Стратегії розвитку Маріуполя 2030 брали активну участь у їх засіданнях за напрямками «Освіта і наука», «Трансформація економіки». За їх результатами обговорено напрямки співпраці міської влади з університетами міста та ідеї проєктів для спільної реалізації, зокрема, у напрямі розвитку Нової української школи, інклюзивної освіти, трансформації міської економіки. Так, розроблений науковцями МДУ інструментарій оцінки рівня безпеки інвестиційного розвитку (на прикладі країн ЄС) дозволяє Відділу інвестицій та управління проєктами Маріупольської міської ради проводити комплексний компаративний аналіз стану інвестиційного розвитку та виявляти фактори, що впливають на формування рівня інвестиційної безпеки. Також науковців Університету залучено до розробки Стратегії безбар'єрності Маріупольської територіальної громади на 2021-2026 рр. за напрямом «Освітня безбар'єрність».

У цілому, у процесі організації наукової діяльності робота науково-педагогічних працівників університету була спрямована на подальшу інтеграцію освіти і науки, підсилення впливу науки на вирішення завдань освіти і виховання, збереження і зміцнення визначального характеру науки в розвитку суспільства, культури, економіки. Загалом активний курс університету на інтеграцію в європейський освітній та культурний простір має на меті подальшу оптимізацію навчання та викладання, розкриття нових можливостей для студентів та професорсько-викладацького складу університету. Розвиток науково-дослідної роботи в МДУ у наступному році доцільно продовжити базувати на таких основних принципах:

1. Розвиток фундаментальних і прикладних досліджень переважно за державними та регіональними науковими пріоритетами і програмами, постійне зростання якості результатів НДР та збільшення результатів світового рівня, стимулювання досягнення високих результатів та здобутків у НДР, відкритість, прозорість та колегіальність прийняття рішень щодо НДР, безперервна інтеграція наукових результатів в освітній процес та гармонізація наукової, навчальної та методичної роботи.

2. Всебічна підтримка ініціативи викладачів і науковців у виконанні НДР за пріоритетними напрямками, надання переваг у розвитку організаційним науковим формам у вигляді наукових шкіл та наукових центрів.

3. Постійна підтримка талановитої молоді з числа здобувачів вищої освіти та молодих учених, взаємна відповідальність усіх керівників, викладачів та науковців за досягнення вагомих наукових результатів та наукового іміджу університету.

4. Сприяння модернізації наукової інформаційної бази, матеріально-технічної, наукової та лабораторної бази, максимальна підтримка інноваційної діяльності, регулярна популяризація та маркетинг власних наукових здобутків та результатів, а також активізація патентно-ліцензійної роботи та забезпечення підтримки діючих охоронних документів (патентів на винахід та корисну модель).

5. Сприяння співпраці з науковими установами, іншими ЗВО та органами державної і місцевої влади, а також розширення міжнародних наукових зв'язків та активізація участі у міжнародних наукових проєктах.

6. Пошук грантів на підтримку та проведення науково-дослідних робіт, наукових проєктів, наукових і освітніх стажувань та стипендій.

7. Спрямування додаткових зусиль на підготовку спеціалістів вищої кваліфікації.

8. Активізація участі представників університету в конкурсах науково-технічних розробок, які оголошуються Міністерством освіти і науки України та іншими установами і відомствами.

3.2. Науково-дослідна робота здобувачів вищої освіти

Науково-дослідна робота є важливим напрямом підготовки здобувачів вищої освіти у Маріупольському державному університеті.

Залучення студентів до науково-дослідної роботи відбувається поетапно:

1. Заохочення до науково-дослідної діяльності, актуалізація мотивів дослідницької діяльності, створення ситуацій, що сприяють розвитку в них пізнавального, науково-дослідного інтересу, формування потреби у дослідницькій діяльності.

2. Ознайомлення з основами науково-дослідницької діяльності шляхом проведення індивідуальних консультацій, лекцій; підготовки рефератів, наукових повідомлень; проведення диспутів, діалогів, співбесід; включення студентів у пізнавальну дослідницьку діяльність на семінарських та практичних заняттях; участь у роботі наукових гуртків, проблемних груп, інших формах науково-дослідної роботи.

3. Спонування студентів до аналізу й оцінки результатів власної науково-дослідної діяльності, її презентації та апробації під час проведення науково-комунікативних заходів різного рівня.

З метою всебічного сприяння науково-дослідній роботі, винахідницькій та творчій діяльності здобувачів вищої освіти та молодих вчених у МДУ функціонує Рада молодих вчених. Її робота здійснюється за основними напрямками відповідно до Положення про Раду молодих вчених МДУ, що введене в дію наказом МДУ №291 від 26.09.2016. Діяльність Ради молодих вчених МДУ спрямована на розвиток наукової, інноваційної, винахідницької та іншої творчої діяльності молодих вчених, підвищення їх професійного зростання, здійснення представництва, захисту прав та інтересів молодих вчених, виховання майбутніх наукових і науково-педагогічних кадрів, створення сприятливого клімату в МДУ для розвитку інтелектуального потенціалу молодих вчених.

У січні 2021 року члени РМВ МДУ брали участь у підготовці збірки ХХІІІ підсумкової науково-практичної конференції викладачів «Актуальні проблеми науки та освіти» (05.02.2021). Особливістю цьогорічної конференції викладачів стало введення очно-дистанційної форми проведення заходів, що відобразилося в оновленій структурі програми конференції. З нагоди 30-річчя МДУ оновлено графічне оформлення обкладинки для матеріалів конференції.

2021 рік відзначився посиленням співпраці з радою молодих учених Міністерства освіти і науки України, радою молодих вчених ДонОДА, радою молодих вчених Державного науково-дослідного інституту МВС України. Члени РМВ МДУ протягом року брали участь в онлайн заходах, зокрема:

– 25.02.2021 участь у онлайн лекторії Ради молодих учених при МОН України спільно із доктором філософських наук, радником президії НАПН України, професором кафедри соціології Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана Курбатовим С.В. прослухано он-лайн лекцію за темою «Видатний український філософ – Сергій Борисович Кримський (1930-2010)».

– 15.04.2021 члени Ради молодих вчених Маріупольського державного університету долучилися до другого спецвипуску онлайн-лекторію Ради молодих учених при Міністерстві освіти і науки України «Написання молодіжних НДР» щодо підготовки проєктів молодих вчених.

– 13.05.2021 Радою молодих учених при Міністерстві освіти і науки України у дистанційному режимі проведено Регіональну зустріч Рад молодих учених Донецької області, під час якої представлено нового представника від РМВ МДУ у складі Ради молодих учених при ДонОДА – доцента кафедри політології та міжнародних відносин МДУ Марію Светлакову. Кожен із учасників зустрічі

презентував діяльність Ради молодих учених закладу, а також взяв участь в обговоренні питань, важливих саме для молоді, зокрема, свою діяльність презентувала Рада молодих вчених Маріупольського державного університету.

– 25.05.2021 члени ради молодих вчених МДУ долучилися до вебінару від Ради молодих учених при Міністерстві освіти і науки України «Відбір експертів до складу секцій Експертної ради МОН за фаховими напрямками у 2021 році», під час якого учасники отримали роз'яснення щодо процедури відбору експертів до складу секцій Експертної ради МОН за фаховими напрямками у 2021 році.

– 12.06.2021 представники МДУ долучилися до онлайн-лекторію Ради молодих учених при Міністерстві освіти і науки України за темою «Шляхи та необхідність популяризації наукових доробків молодих вчених».

Результатом співпраці Ради з РМУ МОНУ стало внесення 15 квітня 2021 року інформації про діяльність Ради молодих вчених МДУ до загальноукраїнського Реєстру Рад молодих вчених.

За підсумками щорічного конкурсу «Кращий молодий науковець Маріупольського державного університету» у 2020-2021 н.р. переможницею стала доцент кафедри культурології, кандидат історичних наук Демідко Ольга Олександрівна.

З 9 до 19 березня 2021 року члени ради молодих вчених МДУ активно долучилися до роботи у складі оргкомітету проведення Декади студентської науки – 2021. Члени ради, які є відповідальними за студентську науку, підготували до видання збірники публікацій здобувачів вищої освіти економіко-правового факультету, історичного факультету, факультету філології та масових комунікацій, факультету іноземних мов, факультету грецької філології та перекладу.

У травні 2021 року суттєво оновлено та розширено за рахунок залучення здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня склад Ради молодих вчених МДУ (протокол №6 РМВ МДУ від 25.05.2021). Головою ради молодих вчених МДУ обрано доцента кафедри права та публічного адміністрування, кандидата юридичних наук Володимира Топузова, а заступником голови – доцента кафедри менеджменту, кандидата економічних наук Олександрю Скаргу. Поточний склад представлений на сторінці ради молодих вчених офіційного сайту МДУ: http://mdu.in.ua/index/rada_molodikh_vchenikh_mdu/0-240.

В межах регіонального форуму «Наука. Бізнес. Інновації» (23.06.2021, м. Слов'янськ, «CozyInn Hall», «Монополія Крона»), що відбувався під патронатом Донецької обласної державної адміністрації, співорганізаторами виступили члени ради молодих вчених МДУ. Учасники обговорили важливі аспекти інноваційного розвитку наукової діяльності молоді з представниками промислових підприємств, ІТ-сфери, представниками органів державної влади та місцевого самоврядування,

бізнесу та науки, експертами з промислової автоматизації, енергоефективності, кластеризації.

28 червня 2021 у м. Краматорськ відбулась урочиста церемонія нагородження переможців обласного конкурсу «Молода людина року-2021». Маріупольський державний університет в номінації «Молодий вчений року» представляла молода та талановита доцент кафедри політології та міжнародних відносин, кандидат політичних наук Анастасія Трофименко.

11 липня 2021 року відбулися збори Ради молодих учених при Міністерстві освіти і науки України, під час яких до складу регіональних координаторів при Раді молодих учених МОН України затверджено доцента кафедри політології та зовнішньої політики Марію Светлакову, яка інформує про важливі заходи та події молодих вчених колег у раді молодих учених ДонОДА та раді молодих вчених МДУ.

16 грудня 2021 рада молодих вчених Маріупольського державного університету спільно з радою молодих вчених ДонОДА та іншими ЗВО другий рік поспіль організували проведення наукової конференції молодих вчених «Молодь і наука: виклики та перспективи», яка об'єднала викладачів та здобувачів МДУ у групових та індивідуальних консультаціях з актуальних тем інноваційного розвитку Донецького регіону.

Перспективи розвитку науково-дослідної роботи та інноваційної діяльності Ради молодих вчених МДУ на 2022 р.:

- подальша організація участі молодих вчених та здобувачів вищої освіти МДУ в національних та міжнародних грантових програмах, стажуваннях, конкурсах;

- розвиток інноваційної діяльності молодих вчених МДУ (проведення НДР в рамках програм ERASMUS+, Державного фонду фундаментальних досліджень тощо);

- розвиток співробітництва з підприємствами, установами та організаціями на різних рівнях щодо впровадження результатів досліджень молодих вчених;

- залучення молодих вчених та студентів до науково-дослідної роботи засобами інформування під час наукових заходів та за допомогою мережевих інформаційних ресурсів;

- організація та проведення 1-х етапів Всеукраїнських конкурсів студентських наукових робіт з галузей знань та спеціальностей;

- співпраця з Департаментом освіти Маріупольської міської ради та Департаментом освіти і науки Донецької обласної державної адміністрації;

- розвиток співробітництва студентських наукових товариств МДУ з партнерами ЗВО у межах науково-дослідної роботи та реалізації проєктів;

– сприяння організації та проведенню Міжнародних та Всеукраїнських науково-практичних конференцій здобувачів вищої освіти та молодих учених у МДУ;

– проведення щорічних Декади студентської науки та Форуму молодих науковців МДУ.

В актуальному стані підтримуються інформаційні ресурси Ради молодих вчених МДУ:

1. Сторінка у Facebook: <https://www.facebook.com/pg/radamvmdu>;

2. Сторінка на сайті Маріупольського державного університету: http://mdu.in.ua/index/rada_molodikh_vchenikh_mdu/0-240;

3. Здійснюється комунікація електронною поштою: radamv@mdu.in.ua.

У Маріупольському державному університеті створено розвинуту систему студентських наукових об'єднань, основним завданням яких є створення умов для розкриття наукового та творчого потенціалу здобувачів освіти. У 2021 році в університеті працювало 42 студентських наукових товариств (СНТ), дискусійно-інтелектуальних клубів, лабораторій тощо, у роботі яких активно брали участь 1286 здобувачів освіти. Діяльність СНТ сприяє оволодінню спеціальністю, розширенню теоретичного кругозору і наукової ерудиції майбутніх спеціалістів, ознайомленню студентів зі станом розроблення наукових проблем у галузях науки, техніки, культури, формуванню здібностей застосовувати теоретичні знання в практичній діяльності, прищепленню студентам навичок ведення наукових дискусій тощо.

Студенти МДУ є активними учасниками наукових заходів: виступають із доповідями на наукових конференціях, публікують наукові статті, беруть участь в міжнародних та всеукраїнських студентських олімпіадах та конкурсах наукових робіт. Згідно з наказами Міністерства освіти і науки України щороку в МДУ проводяться Всеукраїнський конкурс студентських наукових робіт з галузей знань і спеціальностей та Всеукраїнська студентська олімпіада. Перший тур Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт з галузей знань і спеціальностей проводився в МДУ відповідно до наказу від 24.11.2020 р. №1457. До базових ЗВО для участі у II турі Конкурсу було направлено 31 роботу студентів, з них 9 робіт нагороджено дипломами переможців:

Диплом II ступеня (за галуззю «Туризм») – магістр спеціальності «Туризм» Руденко Л.В.

Диплом III ступеня (за галуззю «Маркетинг») – магістр спеціальності «Менеджмент» Монастирська К.О.

Диплом II ступеня (за галуззю «Міжнародні економічні відносини») – бакалавр спеціальності «Економіка» Шабельник М.М.

Диплом III ступеня (за галуззю «Інформаційні системи та технології») – бакалавр спеціальності «Системний аналіз» Бойко Я.

Диплом II ступеня (за галуззю «Журналістика») – магістр спеціальності «Журналістика. Реклама та зв'язки з громадськістю» Рак Т.О.

Диплом III ступеня (за галуззю «Психологія») – бакалавр спеціальності «Психологія» Захарченко О.О.

Диплом III ступеня (за галуззю «Германські мови (англійська, німецька)») – бакалавр спеціальності «Філологія. Мова і література (німецька)» Колмакова Ю.С.

Диплом II ступеня (за галуззю «Початкова освіта») – бакалавр спеціальності «Початкова освіта» Ситнік А.В.

Диплом I ступеня (за галуззю «Менеджмент освіти») – бакалавр спеціальності «Початкова освіта» Чернікова А.

Крім того, студентів МДУ нагороджено за підсумками участі у міжнародних конкурсах студентських наукових робіт:

У II турі Міжнародного конкурсу студентських наукових робіт (м. Кременчук) з філології студентка спеціальності «Філологія. Мова та література (англійська)» Катерина Северіна отримала диплом II ступеня.

У VI Міжнародному міждисциплінарному конкурсі наукових і мистецьких робіт імені Володимира Маняка та Лідії Коваленко студентка III курсу спеціальності «Історія та археологія» Ангеліна Іванова отримала диплом III ступеня.

Перший етап Всеукраїнської студентської олімпіади не проводився в МДУ відповідно Постанови Кабінету міністрів України від 9 грудня 2020 р. №1236 «Про встановлення карантину та запровадження обмежувальних протиепідемічних заходів з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2».

Але навіть дистанційно студенти МДУ взяли участь у Міжнародній олімпіаді з іноземних мов (Республіка Казахстан), де отримали такі дипломи:

Диплом I ступеня (за галуззю «Англійська мова») – студент спеціальності «Системний аналіз» Влад Синєок.

Диплом III ступеня (за галуззю «Німецька мова») – студентка спеціальності «Філологія. Мова та література (англійська)» Анастасія Марченко та студентка спеціальності «Філологія. Переклад (англійська)» Ольга Гайдарова.

У Міжнародній міжвишівській олімпіаді (Республіка Білорусь) з напрямку «Менеджмент», яка пройшла в онлайн форматі I місце посів бакалавр спеціальності «Менеджмент» Єгор Цимбалюк.

Переможцями конкурсу студентських наукових робіт стали 11 студентів (з них 2 – переможці у міжнародних конкурсах), студентських олімпіад – 3 студенти-

переможці (з них у міжнародних – 3). Загалом переможців у конкурсах та олімпіадах – 14 студентів (з них 5 у міжнародних).

Розширенню меж студентської наукової активності та розвитку соціальних навичок ораторського мистецтва, комунікативних навичок, подоланню мовних бар'єрів, використанню можливостей зарубіжних наукових стажувань та обмінів сприяли заходи, ініціатором організації та проведення яких була Студрада МДУ:

У лютому 2021 проведено онлайн тренінг із написання тез і підготовки до публічного виступу «Як писати тези та підготуватися до публічного виступу?». За участі модераторів-студентів від студактиву та спікерки-викладачки кафедри економіки та міжнародних економічних відносин, кандидата економічних наук, доцента Тамари Ніколенко понад 90 учасників заходу ознайомилися з алгоритмом написання наукових тез, розібрали типові помилки при їх оформленні та підготовці до публічного захисту. Як правильно опрацьовувати наукові джерела та обирати головне серед великої кількості інформації, як заспокоїтися та не нервувати під час публічного виступу, де шукати актуальні наукові заходи для подачі тез та інші моменти пояснювали доцент кафедри економіки та міжнародних економічних відносин Наталя Балабанова та доцент кафедри права та публічного адміністрування Юлія Бойко. А студенти МДУ Віолета Дресвяннікова та Микола Шабельник, які активно займаються науковою діяльністю, розповіли про власний досвід написання тез та участі у різноманітних наукових заходах.

У березні 2021 проведено засідання-практикум англійського розмовного клубу. Партнером організації заходу виступив комітет освіти Молодіжної ради Маріуполя. Здобувачі вищої освіти брали участь у дискусії на тему культурної та мовної глобалізації, причин зникнення мов, їх відродження та збереження у майбутньому.

У квітні 2021 проведено онлайн лекцію на тему міжнародних стажувань і проєктів. Начальник відділу міжнародних зв'язків МДУ Лідія Шевченко та запрошена до участі у заході засновниця телеграм-каналу «Твій простір можливостей» Галина Нікітіна розповіли студентській молоді про стипендії, гранти та умови участі у міжнародних стажуваннях. Крім цього, лектори поділилися корисними порадами щодо написання мотиваційного листа та інформаційними ресурсами для пошуку можливостей.

Щорічно у Маріупольському державному університеті проводиться Декада студентської науки. Цього року під час Декади працювало 46 наукових секцій, на яких студентами було представлено 516 доповідей, що були опубліковані у збірниках. В рамках Декади студентської науки проводилися засідання круглих столів, фонетичні конкурси, конкурси письмового та усного перекладу, літературні

вітальні, засідання студентських наукових клубів і товариств, тренінги та інші заходи, спрямовані на залучення студентської молоді до наукової творчості.

В цілому за результатами участі у науково-комунікативних заходах за 2021 рік опубліковано 1230 статей та тез наукових доповідей здобувачів вищої освіти.

3.3. Розвиток наукової бібліотеки

Створенню ефективної освітньо-наукової інфраструктури університету, інформаційному та документальному забезпеченню навчально-виховного і наукового процесів сприяє розвиток наукової бібліотеки.

Основними завданнями бібліотеки у звітному році були: подальше формування документального фонду відповідно до спеціальностей і наукових досліджень університету, розвиток власних електронних інформаційних ресурсів та забезпечення доступу користувачів бібліотеки до вітчизняних, світових освітньо-наукових інформаційних ресурсів; забезпечення механізмів інтеграції університетської науки до світової наукової комунікації; реалізація міжнародного проєкту «Вікно в Америку» («Window on America Mariupol»).

Значною мірою діяльність була спрямована на організацію роботи за напрямками своєї діяльності в умовах пандемії та дистанційного навчання студентів. Протягом року читачі відвідали бібліотеку більше 120 тис. разів.

Пріоритетними напрямками діяльності бібліотеки було визначено: бібліотечно-інформаційне, інформаційно-аналітичне забезпечення навчально-виховної та наукової діяльності університету; впровадження та використання новітніх інформаційних технологій; прищеплення принципів академічної доброчесності і виховання інформаційної культури у студентській молоді; сприяння інтеграції університетської науки до світової наукової комунікації; науково-дослідна діяльність; соціокультурна і культурно-просвітницька діяльність; співробітництво і корпоративна діяльність з бібліотеками, установами та організаціями країни й зарубіжжя.

Успішному виконанню поставлених завдань сприяла розвинута структура наукової бібліотеки, яка має 5 відділів, 2 абонементи, 3 читальні зали з комп'ютеризованими читацькими місцями, інформаційно-ресурсний центр «Вікно в Америку». За угодою університету з Національною комісією зі стандартів державної мови у звітному році на базі МДУ було організовано Пункт зі складання іспитів на рівень володіння державною мовою, у якому працівники бібліотеки виконують функції інструкторів.

Бібліотека має фонд універсального характеру і комплектується відповідно до спеціальностей та наукових досліджень університету сучасними вітчизняними, іноземними виданнями. Пріоритетними напрямками комплектування фонду є

комплектування науковими виданнями (55 % від загальної кількості нових надходжень) та комплектування виданнями українською мовою (понад 87 % від загальної кількості нових надходжень). За звітний рік загальний фонд значно поповнився внаслідок приєднання фонду бібліотеки ДонДУУ і на початок 2022 року складається з понад 170 тис. примірників навчальної, наукової, довідкової, методичної та художньої літератури. Загальний фонд періодичних видань бібліотеки нараховує 402 найменування, з них наукових – 228.

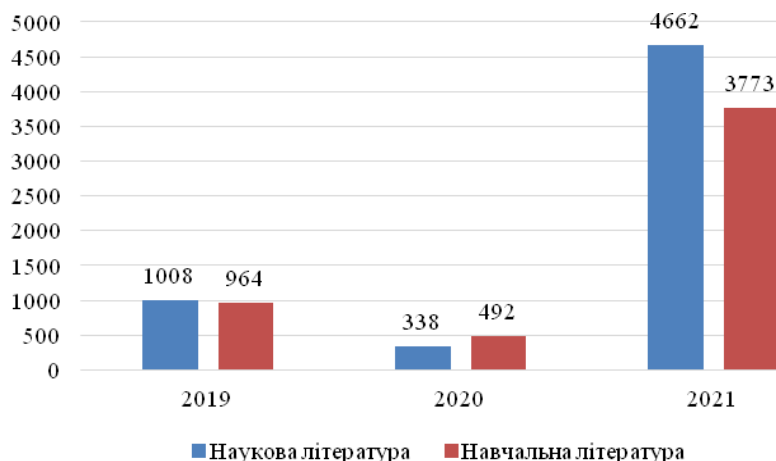

Рис. 3.4. Надходження наукової та навчальної літератури до наукової бібліотеки МДУ (2019-2021 рр., прим.)

Власні електронні інформаційні ресурси бібліотеки на початок 2022 року складаються з Електронної бібліотеки, Електронного каталогу, Електронної картотеки статей, баз даних «Праці викладачів МДУ», «МДУ у засобах масової інформації», «Періодичні видання у вільному доступі», «Топоніми Маріуполя: перейменування вулиць за часів незалежності України» та ін. Їх обсяг за звітний рік збільшився на понад 10 тис. записів і на початок 2022 року становить більш ніж 190 тис. Протягом року було зареєстровано більше ніж 550 тис. звернень викладачів і здобувачів вищої освіти до електронних ресурсів бібліотеки.

Бібліотека має розвинуте інформаційне представництво в мережі Інтернет, яке представлено офіційним сайтом (<http://slibr.mdu.in.ua/>) у поєднанні з блогами та іншими інформаційними каналами. Сторінки сайту надають актуальну та оперативну інформацію про власні і світові освітньо-наукові інформаційні ресурси; розділ сайту «Науковцям» містить інформацію про заходи з підвищення наукометричних показників праць авторів, сервіси для автоматизованого оформлення бібліографічних посилань тощо. Дієвою формою надання інформації з питань наукової, науково-дослідної діяльності країни та зарубіжжя є сторінка бібліотеки у Facebook «Бібліотека – науковцю» (<https://www.facebook.com/biblio.nauk/>)

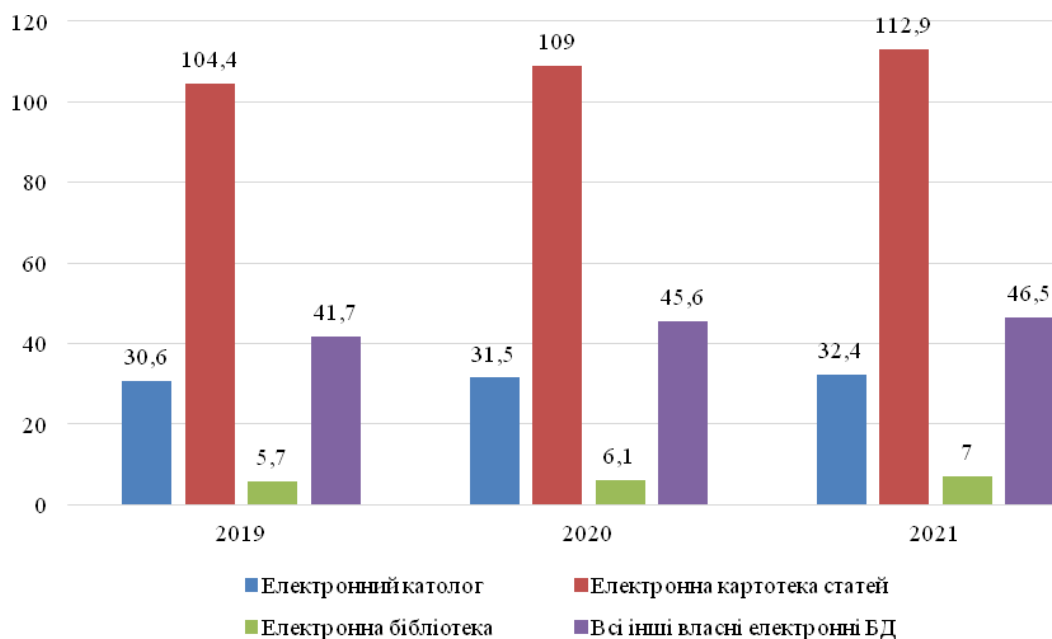

Рис. 3.5. Власні електронні ресурси наукової бібліотеки МДУ (тис. записів)

Завдяки використанню новітніх інформаційних технологій значно збільшився спектр інформаційно-бібліотечних послуг: це електронна доставка документів, віртуальна довідка, електронне інформування кафедр про нові надходження літератури, цілодобовий доступ до власних та світових освітньо-наукових електронних ресурсів у тому числі до ліцензійних світових баз даних Scopus, Web of Sciences, Science Direct, eLibraryUSA, до комерційних електронних ресурсів JournalTOCs, DPAnews. Також протягом року надавались тестові доступи до платформи EBSCOhost, повнотекстових електронних ресурсів видавництва SAGE Publication, Bentham Science тощо. В рамках інформаційної підтримки кафедр бібліотекою надавались посилання на корисні мережеві ресурси та онлайн-вебінари, присвячені особливостям роботи з міжнародними наукометричними базами даних, здійснювався підбір журналів, що індексуються у Web of Science та Scopus.

Впродовж року фахівцями бібліотеки проводились огляди та виставки-перегляди нових надходжень наукової та навчальної літератури за спеціальностями, здійснювалися інформаційні супроводи науково-практичних конференцій, семінарів, що проводилися університетом та кафедрами, надавались шифри УДК до наукових праць викладачів і здобувачів. Також надавались консультації з методики пошуку інформації за темами, що складають сферу наукових інтересів викладачів зі створення та редагування наукового профілю в Google Scholar, Publons; створення акаунтів ORCID ID; моніторингу фахових видань України, які включені до міжнародних наукометричних баз даних Scopus, Web of Science, Index Copernicus. Було продовжено роботу з ведення та редагування в системі «Бібліометрика української науки» наукового профілю Маріупольського державного університету

як організації та відстеження результатів рейтингування наукових профілів викладачів університету. В рамках курсів підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників були проведені заняття за темою «Бібліотечні ресурси в науковій діяльності викладача».

Аналітико-інформаційна робота протягом року здійснювалось за напрямками: відстеження індексів цитування вчених університету; проведення аналізів географії авторського складу серій «Вісника Маріупольського державного університету» та показників самоцитування авторів і публікаційної активності науково-педагогічних працівників університету у наукових фахових виданнях України та наукометричних базах даних Web of Science і Scopus. Також аналізувалась динаміка наявності наукових профілів науково-педагогічних працівників університету у Web of Science, Scopus, Google Scholar, Publons.

Для бакалаврів, магістрів та аспірантів за звітний рік проводились заняття за темами «Довідково-бібліографічний апарат наукової бібліотеки МДУ та алгоритми пошуку інформації», «Особливості пошуку інформації в наукометричних базах Scopus та Web of Science», «Методика складання списку використаної літератури», «Академічна доброчесність. Кодекс честі університету», «Академічне письмо. Цитування та посилання», «Як мені писати без плагіату. Антиплагіатні програми», «Стратегія уникнення плагіату: цитування, перефразування та узагальнення».

Було продовжено роботу з подальшої інтеграції серій «Вісника Маріупольського державного університету» до світового наукового простору: до міжнародної наукометричної бази даних Index Copernicus (Польща), відкритих міжнародних репозитаріїв і реєстрів наукової інформації OCLC WorldCat Bielefeld, Academic Search Engine (BASE), Registry of Open Access Repositories (ROAR), The Directory of Open Access Repositories (OpenDOAR), Research Papers in Economics (RePEc), міжнародного каталогу періодичних видань Ulrich's Periodicals Directory. Також здійснювалась робота з підготовки серій «Вісника Маріупольського державного університету» до входження до міжнародної наукометричної бази даних Web of Science.

З метою подальшого підвищення якості наукової комунікації і рейтингу університету та інтеграції університетської науки до світового наукового простору бібліотекою проводилась робота з розвитку Електронного інституційного репозитарію Маріупольського державного університету (eIR MSU) (<http://repository.mdu.in.ua/>), який включено до міжнародних реєстрів The Registry of Open Access Repositories (ROAR), Directory of Open Access Repositories (OpenDOAR). На початок 2022 року репозитарій налічує 2590 праць, кількість звернень до них – близько 29 тис.

Науково-дослідна діяльність бібліотеки була спрямована на проведення досліджень з питань організації, збереження і використання фондів, обслуговування читачів, бібліометрії, краєзнавства. Співробітники бібліотеки взяли участь у 5 Всеукраїнських і міжобласних науково-практичних конференціях з доповідями та публікаціями, стали співорганізаторами відкритого засідання студентських наукових товариств «Парадигма» та «Контент» за темою «Мистецтво вишиванки у традиційній культурі України». За краєзнавчими дослідженнями вивчались аспекти перейменування вулиць Маріуполя, особливості місцевої архітектури та Маріупольського некрополю. За результатами досліджень проводились екскурсії для мешканців міста і представників зарубіжних ЗМІ та Академії української преси; забезпечувалась участь у краєзнавчих програмах на міському телебаченні.

Фахівці бібліотеки протягом року працювали над виданням бібліографічних покажчиків серій «Маріуполь і Приазов'є», «Праці викладачів МДУ», «Публікації кафедр МДУ», «МДУ: інформ-моніторинг ЗМІ», серій методичних рекомендацій «Бібліотекарю – практику» й інформаційних бюлетенів «Маріуполь у документах ХІХ-ХХ ст.» та інформаційно-аналітичного видання «НБ МДУ – науковцю».

Культурно-просвітницька та соціокультурна діяльність бібліотеки була спрямована на формування у студентської молоді та мешканців міста поваги до культурної спадщини свого народу й світу, до історії, виховання гармонійної, відкритої до творчого розвитку особистості, популяризації наукового надбання університету. Для студентів організовувались різні заходи: огляди літератури за спеціальностями, презентації, в тому числі медіапрезентація «Божественна комедія» Данте очима художників» в рамках Тижня італійської мови. Спільно з київським видавництвом «Горобець» в рамках проекту «Повертаємо в Україну культурну спадщину» відбулась презентація факсимільних видань середньовічних українських стародруків, які знаходяться поза межами країни. Для учнів маріупольських загальноосвітніх шкіл і гімназій проводились ознайомчі екскурсії бібліотекою та краєзнавчі екскурсії містом. У звітному році бібліотекою було організовано понад 50 виставок, серед яких: «На шляху пошуку наукових істин: наукові роботи викладачів МДУ», «Науковий потенціал МДУ» (до Всеукраїнського фестивалю науки); «Український фольклор як запорука збереження рідної мови» (до Дня української писемності і мови); «Свіча пам'яті, свіча надії» (до Дня пам'яті жертв Голодомору та політичних репресій); «Україна: сторінки історії» (до Дня соборності України); «Леся Українка: співачка зорі провідної», «Від Шкляра до Жадана: письменники, які відкривають світу Україну», «Містика, психологія та філософія романів Джона Фаулза» тощо.

Було продовжено роботу інформаційно-ресурсного центру «Вікно в Америку» (Window on America Mariupol), який було створено за фінансовою підтримкою

Посольства США в Україні з метою сприяння взаєморозуміння між українським і американським народами; надання актуальної інформації про суспільне, політичне та культурне життя США; популяризації англомовної літератури та допомоги у вивченні англійської мови. Наразі Центр є осередком американської культури в Маріуполі з потужними електронними інформаційними ресурсами та англомовним фондом літератури. У центрі проходять інформаційні, науково-комунікативні та культурні заходи, зокрема зустрічі випускників міжнародних програм, що фінансуються американським урядом, семінари, медіапрезентації, лекції, фотовиставки, перегляди американських фільмів та ін. Так, у звітному році для відвідувачів Центру відбувались онлайн-зустрічі з носіями англійської мови, Амбасадором мережі Education USA Ukraine, проведено онлайн-лекцію «Будь медіаграмотним – не потони в інформаційному дощі», семінар «The Grant Writing and Management Workshop», проводились презентації англомовних книг тощо. У Центрі працюють 4 англомовних клуби для мешканців міста, молоді і дітей, було відкрито другий сезон літнього англомовного табору для дітей «Summer Camp-21». У звітному році Центр відвідали Посол Ісламської Республіки Пакистан в Україні, координатори та представники програм американської допомоги в Україні. За три роки існування Центр відвідали численні зарубіжні делегації, у тому числі на чолі з Надзвичайним і Повноважним Послом США в Україні, Надзвичайним і Повноважним Послом Італійської Республіки в Україні, Надзвичайним і Повноважним Послом Франції в Україні, Тимчасово повіреним у справах США в Україні, директором Британської Ради, аташе з питань культури Відділу культури Посольства Великої Британії та ін.

З вересня звітного року в МДУ успішно працює Пункт зі складання іспитів на визначення рівня володіння державною мовою. Співробітники бібліотеки пройшли онлайн-навчання та стали фаховими інструкторами з організації та проведення процедури іспитів. За час роботи Пункту більше 700 осіб успішно склали іспит та отримали сертифікати.

Протягом року бібліотека плідно співпрацювала з Посольством США в Україні, Американським домом в реалізації проєкта «Вікно в Америку»; з Національною бібліотекою України імені В.І. Вернадського у формуванні бази даних «Наукова періодика України»; ДНПБ України ім. В.О. Сухомлинського у створенні єдиного інформаційного середовища бібліотек освітянської мережі країни; бібліотеками Маріуполя; Національною спілкою краєзнавців України, Маріупольським краєзнавчим музеєм тощо.

Наукова бібліотека університету на цей час є одним з найбільших книгосховищ міста, потужним інформаційним центром, здатним задовольняти не

тільки освітньо-наукову діяльність університету, але й різноманітні інформаційні та культурні потреби мешканців Маріуполя.

Завдання на 2022 рік:

– розвиток нових, прогресивних форм науково-технічного співробітництва із закордонними та вітчизняними осередками академічної та галузевої науки з метою спільного вирішення найважливіших науково-технічних завдань і розширення сфер використання наукових розробок університету;

– розвиток фундаментальних досліджень і виконання прикладних досліджень та розробок за науковими напрямками «Суспільні науки», «Гуманітарні науки та мистецтво», «Математичні науки та природничі науки», «Технічні науки» з метою ефективного використання і розвитку наукового потенціалу;

– розширення і збільшення обсягів госпдогвірної тематики НДР;

– підтримка існуючих та формування нових наукових шкіл, здійснення заходів щодо їх подальшого розвитку;

– дотримання принципу багатоканального фінансування у здійсненні науково-дослідної роботи (у т.ч. з використанням можливостей, які надає входження України в міжнародний науковий простір), сприяння захисту інтелектуальної власності та авторських прав дослідників МДУ;

– інтеграція до світового та європейського дослідницького простору (налагодження співпраці із ЗВО країн-членів ЄС та ОЕСР, стажування в закордонних університетах, обмін візитами в рамках різних програм та заходів, спільна участь у міжнародних грантових проєктах тощо);

– активізація участі молодих вчених та здобувачів вищої освіти у грантових проєктах, конкурсах науково-дослідних проєктів і розробок;

– забезпечення підготовки наукових та науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації на основі новітніх досягнень, відкриття нових спеціалізованих вчених рад з правом прийняття до захисту дисертацій на здобуття наукових ступенів доктора філософії та доктора наук;

– ефективне використання наукового потенціалу вищої школи для вирішення пріоритетних завдань та проведення соціально-економічних перетворень;

– акцентування уваги на якості наукових публікацій (збільшення кількості публікацій в журналах, що індексуються у Scopus та Web of Science, монографій у видавництвах Springer, Elsevier тощо);

– оперативне та якісне задоволення інформаційних потреб здобувачів вищої освіти та професорсько-викладацького складу університету;

– розвиток власних інформаційних електронних та документальних ресурсів;

- подальше впровадження і використання в практиці новітніх інформаційних технологій;
- забезпечення механізмів інтеграції університетської науки до світового інформаційного простору;
- подальший розвиток Маріупольського інформаційно-ресурсного центру «Вікно в Америку»;
- забезпечення роботи Пункту зі складання іспитів на визначення рівня володіння державною мовою;
- корпоративна діяльність з бібліотеками країни й установами у створенні єдиного освітнього та наукового інформаційного простору.

IV. ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗАЦІЯ ТА МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО

4.1. Співробітництво з міжнародними організаціями, установами, університетами

Розвиток міжнародних зв'язків є одним із ключових напрямків роботи Маріупольського державного університету. Серед стратегічних напрямів реалізації Стратегічного плану розвитку МДУ на 2021-2025 рр., зокрема, визначено напрям «Інтернаціоналізація та міжнародне співробітництво». За 30 років свого існування МДУ розробив власну модель міжнародної діяльності, яка спрямована на забезпечення його інтеграції у міжнародний освітній простір, комплексне співробітництво з закордонними закладами вищої освіти, державними і громадськими організаціями та установами, міністерствами освіти і закордонних справ, дипломатичними представництвами, обласними адміністраціями, меріями та фондами зарубіжних країн.

Незважаючи на діючі карантинні обмеження, спричинені пандемією коронавірусної хвороби Covid-19, МДУ продовжував роботу щодо зміцнення існуючих міжнародних контактів та встановлення й розвитку нових. Оскільки з вищезазначених причин університет не мав можливості утримати показники останніх декількох років щодо кількості прийому іноземних делегацій, йому вдалося зберегти і навіть збільшити коло зарубіжних партнерів. Так, станом на кінець 2021 року університетом підписано 124 угоди про співробітництво з іноземними партнерами (Рис. 4.1).

Рис. 4.1. Кількість угод про співпрацю з іноземними партнерами

У 2021 році було підписано договори і меморандуми про академічну співпрацю з Самаркандським державним університетом, Пешаварським

університетом (Ісламська Республіка Пакистан), Академією економічної освіти Молдови, Польським культурно-освітнім товариством «Відродження» у м. Бердянськ, ГО «Маріупольське товариство німців – Відергебурт». Доволі плідною у 2021 році була співпраця МДУ зі Східноєвропейськими партнерами.

Університет продовжив своє членство в авторитетних міжнародних організаціях, якими є Європейська організація публічного права, Мережа Середземноморських університетів, Асоціація ректорів педагогічних університетів Європи, Мережа університетів Чорноморського регіону. У травні 2021 року ректор МДУ Микола Трофименко підписав оновлену Велику хартію університетів.

На базі МДУ традиційно проводяться міжнародні семінари, круглі столи та науково-практичні конференції за участі іноземних партнерів та стейкхолдерів. Але на відміну від минулих років у 2021 році переважну більшість з них було організовано у змішаному або онлайн форматі. Серед них: «Данте та європейська культура», «Актуальні питання грецької філології та перекладу», «Сучасні славістичні студії: основні напрями і перспективи досліджень», «Особливості інтеграції країн у світовий економічний та політико-правовий простір», «Особливості сучасної підготовки здобувачів вищої освіти: українські практики та зарубіжний досвід» тощо. Проведення заходів такого рівня сприяє налагодженню сталих наукових зв'язків МДУ з іншими вітчизняними та закордонними закладами освіти, а також успішній інтеграції університету у світовий освітньо-науковий простір.

Одним з важливіших стратегічних напрямків міжнародної діяльності МДУ є співпраця з Грецькою Республікою. Активний розвиток такого співробітництва у сфері освіти та культури проводиться кафедрою грецької філології та перекладу, зокрема через запрошення іноземних колег закладів вищої освіти Греції та Кіпру до проведення відео-лекцій та он-лайн зустрічей в межах обміну досвідом в умовах дистанційного навчання.

У 2021 році викладачі університету брали участь у наукових заходах, організованих Університетом Західної Македонії. Завідувачка кафедри педагогіки та освіти, доцент Наталя Воевутко виступила з доповіддю на міжнародній конференції «Грецька мова і грецька культура – спадщина 40 століть», яка проходила під егідою Генерального секретаріату з громадської дипломатії і греків зарубіжжя Міністерства закордонних справ Греції та Міністерства освіти і релігії Греції і мала на меті об'єднати елліністів всього світу для напрацювання спільної стратегії популяризації грецької мови.

У вересні 2021 року науково-педагогічні працівники кафедри педагогіки та освіти та студенти спеціальності «Початкова освіта» прослухали цикл відкритих

онлайн-лекцій від науковців університету Західної Македонії на тему «Методи навчання навичок усного мовлення».

Багаторічне наукове, академічне та творче співробітництво пов'язує Маріупольський державний університет та Фракійський університет імені Демокрита. У рамках реалізації договору про співробітництво між двома вишами в лютому 2021 року доцент кафедри грецької філології та перекладу Юлія Лабецька прочитала онлайн-лекцію для магістрантів освітньої програми «Країни Причорномор'я та еллінізм» про мовну ситуацію в Україні; 7 травня 2021 року професорка кафедри мови, філології та культури країн Причорномор'я факультету класичних та гуманітарних наук Фракійського університету імені Демокрита Марія Дімасі та Ангелікі Музакіті, докторка історичних наук провели он-лайн лекції на тему: «Використання поетичних творів у навчанні мови: приклади викладання новогрецької мови».

У рамках академічного співробітництва з Афінським національним університетом імені Каподистрії у квітні 2021 року відбулася онлайн-лекція з актуальних проблем сучасної фольклористики пана Йоргоса Кузаса, професора філологічного відділення філософського факультету на тему «Сучасні форми народного мовлення. Фольклористичні дослідження повсякденних слабо структурованих наративів у сучасному місті (плітки, чутки)».

Підтвердженням співпраці кафедри грецької філології та перекладу і кафедри української філології з Грецько-Українською палатою та Посольством України в Грецькій Республіці є той факт, у листопаді 2021 року МДУ долучився до проведення тематичної грецько-української конференції, присвяченій творчості Лесі Українки з нагоди 150-річчя від дня народження письменниці.

На запрошення кафедри грецької філології та перекладу МДУ у рамках Дня вшанування пам'яті жертв Геноциду понтійських греків 20 травня 2021 року відбулася онлайн-лекція професора кафедри понтійських досліджень історико-археологічного відділення філософського факультету Салонікського університету Кіріакоса Хадзикіріакідіса на тему «Геноцид християнських народів Османської імперії на початку 20 ст. Ситуація греків Понту».

28 жовтня 2021 року відбувся урочистий захід з нагоди святкування національного свята Греції – Дня «Охі» у дистанційному форматі на платформі Google Meet. Організаторами виступили викладачі кафедри грецької філології та перекладу, викладач від Координаційного офісу з питань освіти при Генеральному Консульстві Греції в м. Маріуполі по лінії Міністерства освіти та релігії Греції Ставрос Андоніадіс.

Успішно триває співробітництво з кіпрським партнерами. Так, 29 квітня 2021 року відбулася онлайн-лекція з прикладної лінгвістики пана Ісаака Пападопулоса,

доктора прикладної лінгвістики, лектора університету UNICAF на тему «Аргументоване мовлення в початковій школі: дослідження, аналіз мовлення та практика викладання».

Звітний рік відзначається активним залученням фахівців й з інших закордонних закладів вищої освіти до реалізації освітнього процесу в університеті, а саме: 12 березня 2021 року для здобувачів освіти економіко-правового факультету провели онлайн-лекцію доктор філософії, голова гміни Громадка Болеславецького повіту Нижнесілецького воєводства (Польща) Дарій Павліци та доктор філософії, доцент Університету економіки м. Бидгощі (Польща) Марцін Кесі; 26 березня 2021 для студентів та аспірантів МДУ пройшла лекція-дискусія професора Університету Осло (Норвегія) Майкла Джентіле, який презентував власне дослідження, присвячене теоріям змови, за результатами проведеного у липні-серпні 2020 р. соціологічного опитування; 13 травня 2021 року відбулась онлайн-лекція Іоанні Сітаріду, професора, фахівця в галузі іспанської філології та історичної лінгвістики, завідувачки кафедри іберо-романських студій, заступника директора новоствореного Центру елліністичних досліджень Кембриджського університету (Великобританія) на тему: «Внесок ідіому ромеїв Туреччини у відтворенні діахронічного розвитку понтійської мови».

З метою якісної мовної підготовки здобувачів освіти університет постійно залучає носіїв мови до проведення практичних позааудиторних занять. Так, у березні 2021 року студенти спеціальності «Філологія. Переклад (італійська)» відвідали воркшоп з науково-технічної термінології, який провів Андреа Фонтолан, представник міланського підприємства Termokimik Corporation S.p.A.; у грудні 2021 року – лекцію заступника голови Наглядової ради МДУ, Почесного професора МДУ, директора Італійського інституту культури в Україні (2003-2015) Ніколи Франко Баллоні (Італія) в Італійському культурному центрі МДУ; 29 березня 2021 року для студентів факультету іноземних мов було організовано зустріч з представниками французької компанії «Beten International» Володимиром Хаджиновим та інженеркою пані Матильдою Муліс; у вересні 2021 року відбулася інтерактивна лекція професора Тартуського університету (Естонія) Майкла Коула на тему «Patriotism and Ukrainian identity» у рамках проєкту ERASMUS+ Rethinking Regional Studies: Baltic-Black Sea Connection; у квітні 2021 року в рамках реалізації програми академічної мобільності Erasmus+ було проведено серію он-лайн лекцій професором кафедри іноземних мов університету Пардубіце Яном Чапеком для студентів факультету іноземних мов, філології та масових комунікацій, історичного факультету; з 31 травня по 11 червня 2021 у рамках візиту Яна Чапека до університету ним було прочитано лекції та проведено консультації для студентів з питань германістики та можливостей здобуття вищої освіти в університеті Пардубіце.

Протягом звітнього періоду активно розвивається співробітництво МДУ із організаціями та установам Сполучених Штатів Америки. Університет взяв участь у спеціальній програмі для покращення вищої освіти у галузі кібербезпеки від проекту Агентства США з міжнародного розвитку (USAID) і став одним із 14 закладів вищої освіти України, яких відібрали експерти проекту. Програма передбачає проведення тренінгів і курсів підвищення кваліфікації для освітян вищів-учасників, які спеціалізуються на захисті кіберпростору. Навчання розпочалися влітку 2021 року і триватиме протягом трьох років. Його проводитимуть провідні викладачі американських закладів вищої освіти – Університету Пердью та Флоридського міжнародного університету, чий досвід сприятиме викладанню навчальних дисциплін студентам спеціальності «Кібербезпека» за сучасними методиками.

24 квітня 2021 року доцент кафедри італійської філології Наталя Мараховська взяла участь в міжнародній науково-практичній конференції з гуманітарних наук “Shifting Tides, Anxious Borders: Persistence and Resistance: Possibilities of (Re)emergence” на базі Бінгемптонського університету (м. Бінгемптон, штат Нью-Йорк). Учасники конференції обговорили питання побудови сучасного демократичного суспільства, громадського активізму в глобальному контексті, проблеми національної ідентичності та ідентичності спротиву.

Новим напрямом співпраці для МДУ у 2021 році стало співробітництво з країнами Центральної Азії. Так, у звітному році було підписано угоду про співробітництво з Таджикицьким національним університетом. У листопаді 2021 року ректор МДУ, професор Микола Трофименко у складі української делегації освітян на чолі з Міністром освіти і науки України Сергієм Шкарлетом відвідав Республіку Узбекистан з робочим візитом. Освітяни взяли участь у круглому столі «Перспективи співробітництва закладів вищої освіти Республіки Узбекистан і України» та технопарку INNO, де мали змогу ознайомитися зі стартап-проектами молоді Узбекистану, а також долучилися до Форуму ректорів українських та узбецьких університетів. Результатом плідного візиту до Узбекистану стало підписання двосторонньої угоди про співпрацю із Самаркандським державним університетом.

2021 рік відзначається також зацікавленістю до освітньої діяльності університету з боку Ісламської Республіки Пакистан. Так, у листопаді МДУ з робочим візитом відвідав Посол Ісламської Республіки Пакистан в Україні Ноель Ізраель Хохар. Під час його перебування були досягнуті домовленості щодо встановлення контактів із Пешаварським університетом та популяризації української освіти серед пакистанської молоді.

Новим напрямом міжнародної співпраці МДУ у звітному році стало встановлення контактів з вишами Китайської Народної Республіки. Університет увійшов до складу Альянсу українських і китайських університетів. Нове об'єднання створено з метою поліпшення якості освіти та посилення інтернаціоналізації освітнього простору. Зараз Альянс об'єднує 49 українських і 92 китайських університетів. Церемонія відкриття Альянсу українських і китайських університетів і підписання договору відбулася в форматі відеоконференції за участю заступника Міністра освіти і науки України з питань європейської інтеграції Андрія Вітренка та заступника Міністра освіти Китайської Народної Республіки Тянь Сюєцзюня. Альянс створено з метою розширення співробітництва і активного обміну сучасними методами викладання, реагування на виклики в умовах пандемії та створення умов для надання сучасної якісної дистанційної освіти із застосуванням цифрових технологій. Серед пріоритетних напрямів співпраці – розвиток академічної мобільності науково-педагогічних працівників, створення викладацьких та дослідницьких команд; відкриття спільних лабораторій і освітніх центрів; впровадження сучасних технологій онлайн-навчання та ін.

4.2. Міжнародні наукові проєкти

Протягом 2021 року Маріупольський державний університет продовжував свою діяльність у рамках реалізації проєктів Еразмус+.

У 2021 році завершилася робота над *проєктом Еразмус+ «Переосмислення регіональних досліджень: Балто-Чорноморський зв'язок»*. Разом із МДУ до реалізації цього проєкту долучилися заклади вищої освіти України (Львівський національний університет імені Івана Франка, Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Одеський національний університет імені І.І. Мечникова). Партнерами проєкту виступили провідні європейські ЗВО Естонії, Польщі, Швеції та Литви. Мета проєкту – модернізація регіональних досліджень в Україні через впровадження англomовної магістерської програми з регіональних досліджень Балто-Чорноморського регіону. У своїй основі проєкт був націлений на підвищення ефективності діяльності університетів України у підготовці фахівців з міжнародних відносин та регіональних досліджень.

За результатами роботи над проєктом було розроблено і впроваджено 4 магістерських програми, кожна з яких доступна на навчальному порталі МДУ Moodle. У розробці кожної з програм брали участь понад 11 здобувачів освіти та 2 науково-педагогічних працівників.

У лютому 2021 року студенти МДУ спеціальності «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» та аспірантка спеціальності «Політологія» взяли участь у Зимовій політичній школі Університету Тарту «Між Балтійським та Чорним морями» (Between the Baltic and the Black Seas).

У вересні 2021 року на базі МДУ в рамках проєкту проходила Осіння політологічна школа за ініціативи доцента кафедри міжнародних відносин і зовнішньої політики Сергія Пахоменка та за сприяння науковців Університету Тарту. Вона стала майданчиком для обміну досвідом і думками щодо питань регіональної політики та міжнародних відносин.

Проєкт Еразмус+ «Журналістська освіта за демократію в Україні» об'єднує 10 українських університетів. Окрім МДУ, це – КНУ імені Тараса Шевченка, ЛНУ імені Івана Франка, Український католицький університет, Сумський державний університет, Ужгородський національний університет та інші авторитетні заклади вищої освіти. Координатором проєкту є Університет Бат Спа (Велика Британія), партнерами – Міністерство освіти і науки України та Українська асоціація студентів.

Незважаючи на епідситуацію, в рамках цього проєкту у 2021 році відбувся онлайн майстер-клас «Мобільна журналістика», який провела викладачка з кіно, телебачення і цифрового виробництва Університету Бат Спа (Велика Британія) Ліззі Пауелл. Майстер-клас був організований з ініціативи кафедри соціальних комунікацій МДУ за підтримки Фонду розвитку ЗМІ Посольства США в Україні. Цей захід об'єднав міжнародні проєкти МДУ DESTIN та MediaHub. У рамках реалізації проєкту DESTIN було розроблено курс з медіаграмотності та медіадосліджень і створена цифрова платформа MediaHub, що сприятимуть отриманню нових знань у позанавчальний час.

Проєкт Еразмус+ «Адаптація та інтеграція іноземних студентів» об'єднує освітні заклади і підприємства України, Італії, Німеччини та Литви. Мета проєкту – розвиток потенціалу закладів вищої освіти і вдосконалення роботи українських вишів з іноземними громадянами. Його реалізація передбачає інтеграцію іноземних студентів до культурного, етнічного та соціального середовища України й Європейського Союзу, підвищення кваліфікації академічних працівників щодо особливостей роботи з громадянами із зарубіжних країн, а також розбудову потенціалу міжнародних офісів і підвищення якості надання адміністративних послуг. Протягом 2021 року представники адміністрації та науково-педагогічного персоналу МДУ взяли участь у серії онлайн та офлайн навчальних візитів до європейських партнерів проєкту з метою перейняття досвіду роботи з іноземними студентами, організації їх набору на навчання в українських закладах вищої освіти, особливості розробки стратегії інтернаціоналізації.

У жовтні 2021 року представники МДУ взяли участь у навчально-тренінговому тижні, який проходив у рамках цього проєкту. Декан факультету іноземних мов, доцент Ганна Трифонова та фахівець відділу міжнародних зв'язків

Владислав Ключ вивчали досвід організації роботи з іноземними студентами в Університеті імені Миколаса Ромеріса (Литва).

В рамках проєкту у листопаді 2021 року проректор із міжнародних зв'язків, професор Олена Павленко та фахівці відділу міжнародної освіти Данило Єгоренко і Марія Кустікова взяли участь у тренінговій програмі, що проходила у Нідерландській бізнес-академії (НБА) у Дордрехті. Тренінги було присвячено розвитку комунікативних і лідерських навичок, мистецтва успішної самопрезентації, проведення переговорів та управління міжкультурними конфліктами, особливостей роботи і спілкування з представниками різних культур.

У 2021 році викладачі кафедри політології та міжнародних відносин Маріупольського державного університету пройшли відбір для участі в академічному проєкті програми Еразмус+ на пряму імені Жана Моне «Відбудова потенціалу Європейських студій на українських територіях, що постраждали від конфлікту: осмислюючи виклики та генеруючи рішення». Освітня вища реалізує власний мікропроєкт на тему «Поширення європейських ідей, цінностей та принципів у освітніх компонентах МДУ». Його метою є надання якісної освіти для забезпечення її інтернаціоналізації.

Маріупольський державний університет є одним із 20 вишів-учасників чесько-українського *проєкту «Зміни педагогічних університетів і факультетів у XXI столітті»*. В рамках цього проєкту упродовж квітня 2021 року завідувачка кафедри італійської філології МДУ Аліна Грачова і викладачі кафедри Наталя Мараховська і Таїсія Поклад брали участь в онлайн зустрічах курсу «Інтернаціоналізація та інклюзія» на базі Університету Масарика (м. Брно, Чехія) за фінансової підтримки Чеської агенції розвитку .

У жовтні 2021 року проректор з міжнародних зв'язків, професор Олена Павленко та доцент кафедри італійської філології Наталя Мараховська відвідали Університет імені Масарика та Університет імені Томаша Баті у Чехії у рамках освітньої подорожі «Стратегія і тренди, що підтримують розвиток і модернізацію університетів».

24 листопада 2021 року відбулася заключна конференція за результатами міжнародного проєкту. У конференції взяли участь керівниця проєкту – докторка Ленка Гулова, викладачка кафедри соціальної педагогіки Університету імені Масарика; Зденка Вагнерова, координаторка міжнародних освітніх проєктів Асоціації з міжнародних питань; викладачі педагогічного факультету Університету імені Масарика – доктор Франтішек Трапл та Маркета Кошаткова, спеціалістка з питань інтернаціоналізації терціальної освіти, а також представники адміністрації та професорсько-викладацького складу українських вишів. Присутні обговорили актуальні питання вищої освіти Чехії та України: напрями розвитку університетів й

зміну епістемічного курсу управління; реалізацію трансдисциплінарного підходу в освіті; готовність суспільства і людей з особливими потребами до успішної взаємодії; професійну підготовку в умовах дистанційного навчання і створення освітніх курсів засобами інтерактивних онлайн-технологій.

4.3. Міжнародні центри МДУ

Науково-дослідний інститут «Центр елліністичних досліджень»

На базі науково-дослідного інституту «Центр елліністичних досліджень» проводяться наукові дослідження з історії та культури греків, науково-практичні семінари та круглі столи за участю представників закордонних університетів.

10 березня 2021 року на базі Інституту відбулось засідання секції «Актуальні питання новогрецької філології» в межах Декади студентської науки – 2021; 12 травня 2021 року у дистанційному форматі було проведено щорічний XI круглий стіл «Актуальні проблеми грецької філології та перекладу»; 24-25 листопада в онлайн режимі було проведено щорічний цикл заходів «Дні греків Надазов'я». Крім цього, на базі Інституту регулярно проводяться науково-методичні семінари викладачів кафедри грецької філології та перекладу.

Представництво Європейської організації публічного права в Україні

МДУ є членом Ради директорів Європейської організації публічного права (ЄОПП). На базі університету функціонує представництво цієї організації в Україні, одним із напрямків діяльності якого є поширення співробітництва з університетами та правничими організаціями Європейської спілки, у тому числі всебічний розвиток та підтримка студентів МДУ, які навчаються в Афінах (Греція) у Школі європейського права та управління, яка діє при Європейській організації публічного права. У рамках діючого договору між університетом та ЄОПП, з метою розвитку дружніх відносин між Україною і Грецією та сприяння інтеграції МДУ в європейський і світовий освітній простір було надано стипендії на навчання за цією програмою студентам І. Апанасько, В. Зацепіната, Д. Кузьмішкіній.

Співробітництво з Європейською організацією публічного права за звітний період здійснювалось у декількох напрямках: науково-публіцистичної діяльності МДУ (голова Ради директорів ЄОПП Флогатіс С. є членом редакційної колегії Вісника МДУ: Серія «Право»); за участю Верховної Ради України триває організаційна робота щодо прийняття України в якості члена Ради директорів Європейської організації публічного права; опрацьовується питання із здобувачами вищої освіти, які перебувають на навчанні у Афінському університеті, щодо запровадження в навчальний процес МДУ методів навчання за Європейськими

освітніми практиками; продовжується робота із обміном досвідом, набутим членами ЄОПП, при викладанні дисциплін на спеціальності «Міжнародне право».

Італійський культурний центр

Італійський культурний центр, створений на базі МДУ в 2008 році на підставі Угоди про співробітництво між Маріупольським державним університетом та Італійським інститутом культури в Україні, продовжує свою успішну діяльність.

На базі центру працює бібліотека італійської літератури, яка сьогодні налічує близько 1500 примірників довідкової, навчально-методичної і художньої літератури. На період карантинних заходів бібліотека Італійського культурного центру розширює діапазон послуг та ресурсів, які можна отримати віддалено. Основним завданням бібліотеки італійської літератури є інформаційна підтримка навчального та наукового процесів в університеті, які нині здійснюються в дистанційному режимі. З огляду на це, бібліотека перейшла на дистанційне обслуговування, створивши електронний каталог і поповнившись примірниками в електронному форматі.

Основними напрямками діяльності центру залишаються вивчення італійської мови й популяризація італійської мови та культури. Задля досягнення поставлених задач, у 2021 році Італійський культурний центр проводив активну діяльність на своїх сторінках у соціальних мережах. За участю центру проходить організація освітніх стажувань студентів і викладачів МДУ в університетах Італії. У приміщенні Центру відбувається показ італійських художніх фільмів мовою оригіналу, а також надається можливість перегляду італійського телебачення для всіх бажаючих. На базі Італійського культурного центру МДУ проходять тематичні заходи, пов'язані з італійською культурою та мистецтвом. Крім цього, Італійський культурний центр традиційно бере активну участь у проведенні щорічного Тижня італійської мови у світі.

Центр польської культури

З 2010 року в МДУ успішно функціонує Центр польської культури, який регулярно відвідують іноземні делегації (Польща, Греція, Італія). На базі Центру працює бібліотека польськомовної літератури з історії, культури Польщі, методики викладання, проводяться дні польської мови, історії, культури не лише для студентів університету, а й для учнів маріупольських шкіл.

З ініціативи та за сприяння кафедри слов'янської філології та перекладу в 2021 році на базі Центру польської культури проводилися наукові і культурно-просвітницькі заходи, а саме: 19 березня 2021 року відбулося урочисте підбиття підсумків щорічного конкурсу літературних перекладів «ПереКЛАДач» (цього року

– це вже XVII й конкурс, що проводився у рамках святкування 30-річчя МДУ); 31 березня 2021 року у рамках профорієнтаційної практики для школярів відбувся майстер-клас «Вивчаємо польську разом»; 16-25 травня 2021 року пройшла Міжнародна інтернет-конференція «Сучасні славістичні студії: основні напрями і перспективи досліджень»; 11 листопада 2021 року на честь 103-ї річниці Дня незалежності Польщі кафедра слов'янської філології та перекладу і Центр польської культури провели відео-лекцію (презентацію історичних постатей Польщі) та вікторину «Дорогою Польщі». Захід було організовано та проведено дистанційно на платформі GoogleMeet.

Центр гендерних досліджень та освіти

Протягом звітного періоду діяльність Центру здійснювалася у декількох напрямках: освітня діяльність: впровадження гендерних підходів в освітній процес; науково-дослідна робота: надання консультативної допомоги здобувачам вищої освіти та учнівській молоді у написанні наукових реферативних, курсових, бакалаврських та магістерських робіт; інформаційна діяльність: поширення гендерних знань, зосередження уваги громадськості та ЗМІ на гендерних питаннях; виховна діяльність: підвищення рівня обізнаності студентської молоді з гендерних питань.

30 березня 2021 року на базі Центру гендерних досліджень та освіти МДУ відбулася зустріч учнів ЗОШ м. Маріуполя та директорки центру Юлії Константинової, присвячена обговоренню гендерних стереотипів, які сьогодні існують у суспільстві. Захід відбувся у онлайн режимі.

Міжнародний центр з навколишнього природного середовища

Формуванню та розвитку у здобувачів вищої освіти професійних компетентностей у практичній та науковій діяльності сприяє функціонуючий в університеті Міжнародний центр з навколишнього природного середовища.

У 2021 році року на базі центру проводилися практичні заняття з використанням спеціального обладнання для студентів з дисциплін «Метеорологія та кліматологія», «Екологічна токсикологія», «Моніторинг довкілля», «Екологічна безпека», «Геологія з основами геоморфології та ґрунтознавства», «Загальна екологія».

Обладнання лабораторії дозволило проводити практичні заняття з предмету «Радіоекологія» для студентів 4 курсу очної та заочної форм навчання, в ході яких визначався локальний рівень забруднення радіонуклідами в різних районах м. Маріуполя, рівень радіоактивності будівельних, побутових, біологічних та інших поширених в місті матеріалів. В ході практичних занять, студенти успішно

опанували методи прямої дозиметрії, навчилися працювати з дозиметром і обчислювати отримані дані, що у подальшому використовувалися під час підготовки до регіональних, всеукраїнських та міжнародних конференцій, конкурсів студентських наукових робіт.

Здобувачі вищої освіти ОС «Магістр» виконували кваліфікаційні роботи й проходили науково-дослідну практику на базі Центру в рамках виконання першого етапу науково-дослідної теми кафедри «Формування механізму забезпечення безпеки екосистем в умовах сталого розвитку». Здобувачі освіти досліджували особливості формування екосистем в умовах підвищеного рівня урбанізації, виявляли залежність між якістю атмосферного повітря та рівнем екологічної безпеки, проводили обробку інформаційних джерел, аналізували міжнародну практику в області забезпечення екологічної безпеки країни.

Навчальна телестудія «MDU-media»

У 2021 році на факультеті філології та масових комунікацій Маріупольського державного університету функціонувала навчальна лабораторія «Телестудія МДУ-медіа», створена у 2011 році завдяки отриманому МДУ гранту Фонду розвитку ЗМІ Посольства США.

Протягом 2021 року на базі навчальної лабораторії проводилися практичні заняття з дисципліни «Історія кіно та телемистецтва» серед студентів спеціальності Журналістика (освітні програми «Журналістика», «Зв'язки з громадськістю»). Також в рамках роботи навчальної лабораторії студенти кафедри соціальних комунікацій проходили навчально-виробничу практику.

Впродовж I семестру 2021-2022 навчального року студенти кафедри соціальних комунікацій мали змогу виконувати індивідуальні завдання за допомогою матеріально-технічної бази телестудії (дисципліна «Вступ до спеціальності», 1 рік навчання, освітня програма «Журналістика та соціальна комунікація»). Під час введення режиму дистанційного навчання на базі навчальної лабораторії було організовано викладання курсу «Реклама» для здобувачів освіти ОС «Магістр» 1-го року навчання.

У 2021 році активно використовувалися можливості навчальної лабораторії у рамках медіа-супроводу університетських заходів, організації тренінгів для студентів кафедри соціальних комунікацій спільно з проєктом «Mediahub», зокрема «Журналістське розслідування: методи, інструменти, безпека»; «EUfactcheck: загальноєвропейський проєкт: ефективність, фактчекінг, етика»; «Інноваційний сторітелінг в мультимедіа». Також варто зазначити, що завдяки проєкту MediaHub Фонду Розвитку ЗМІ Посольства США для навчальної лабораторії були придбані плазмований екран, дві телекамери і фліпчарт.

На базі телестудії з метою розповсюдження кращих європейських практик в рамках проєкту були проведені мастер-класи провідних європейських спеціалістів, партнерів МДУ у проєкті DESTIN.

Бібліотека елліністичних студій «Костянтинос Левендіс»

Бібліотека елліністичних студій «Костянтинос Левендіс» є одним із найцінніших скарбів Маріупольського державного університету. Вона є найбільшою в Україні бібліотекою грецької літератури з фондом понад 18 тисяч примірників новогрецькою, давньогрецькою, англійською, німецькою, італійською, латинською мовами, до їх числа також входять рідкісні екземпляри з особистої бібліотеки директора Фонду Хараламбоса Бакірдіса.

За 2021 рік фонд бібліотеки збільшився на 300 видань з мовознавства, методики викладання, педагогіки, літератури, історії, права, релігії, також були отримані підручники з новогрецької мови.

Доступ до бібліотеки елліністичних студій є відкритим, а тому її фондом користуються здобувачі вищої освіти і науковці з Маріуполя, Києва, Одеси, Львова, Афіні, Салонік, Яніни.

Інформаційний центр Європейського Союзу

Метою Центру є поширення інформації про ЄС та його політику серед широкого кола зацікавлених осіб. Інформаційний фонд Центру регулярно поповнюється публікаціями та матеріалами офіційних установ Європейського Союзу, а також періодичними виданнями, журналами ЄС та іншими матеріалами, що стосуються діяльності ЄС, життя та соціальних стандартів, освіти в країнах ЄС, питань співпраці України та ЄС.

Протягом звітнього року на базі Центру було організовано профорієнтаційну практику для школярів у дистанційному форматі, проведено вікторину «Що ми знаємо про Європейський Союз?», викладачі кафедри політології та міжнародних відносин взяли участь у серії тренінгів для Мереж ЄС від проєкту «Інформаційна підтримка Мереж ЄС в Україні», у тренінгу «Фейки та маніпуляції. Як виявляти та спростовувати», «Етика публічної комунікації, емоційні ефекти та впливи».

Інформаційно-ресурсний центр «Window on America Mariupol»

Інформаційно-ресурсний центр «Window on America Mariupol» є складовою частиною наукової бібліотеки МДУ. Центр відкрито за сприяння Відділу преси, освіти та культури Посольства США в Україні.

У звітньому році представники центру взяли участь у конкурсі проєктів серед українських інформаційно-ресурсних центрів «Вікно в Америку» та отримали грант

на від Посольства США в Україні на реалізацію 3х програм: Countering Disinformation, Building a Better and More Sustainable Future for Local Community: tackling ecology problems in Mariupol, Academic Integrity: Countering Corruption in Education and Respecting the Intellectual Property.

Також координатор центру «Вікно в Америку» Олена Охріменко взяла участь у заходах, організованих Посольством США в Україні: онлайн-семінар «The Grant Writing and Management Workshop», тренінг «EducationUSA Ambassadors Training», онлайн-сесії з 5 зустрічей «The Peacebuilding Training for American Space», онлайн-курси «VT100 Introduction to American Spaces».

4.4. Міжнародні стажування викладачів і здобувачів вищої освіти

Не менш важливою і доволі перспективною формою міжнародного співробітництва у МДУ є міжнародні стажування здобувачів вищої освіти і викладачів. Динаміку стажувань яскраво демонструє той факт, що протягом останніх п'яти років більше 250 студентів та викладачів МДУ взяли участь у навчальних, наукових та освітньо-культурних стажуваннях у різних країнах світу (Рис. 4.2). Звісно, карантинні заходи, обумовлені пандемією COVID-19, обмежили кількість таких стажувань, проте у 2021 році Університет продовжив цю форму своєї діяльності.

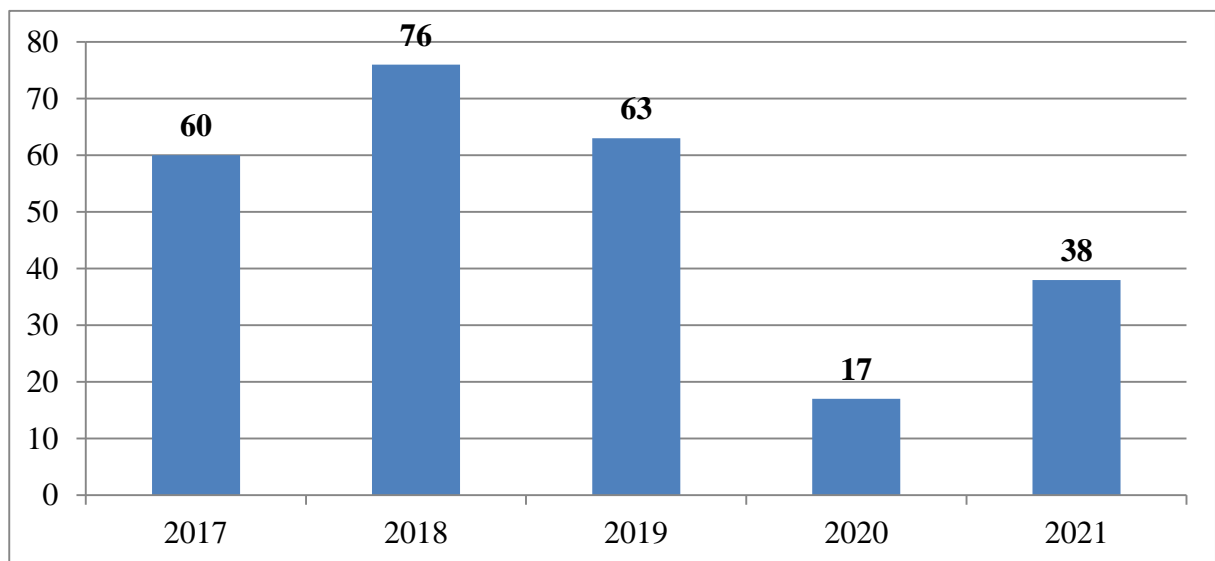

Рис. 4.2. Кількість викладачів та здобувачів вищої освіти, які брали участь у закордонних стажуваннях, осіб

Представники Маріупольського державного університету взяли участь в онлайн-стажуванні First DUTH International Week на базі Фракійського університету імені Демокрита (Греція) у рамках міжнародного проєкту Еразмус+. Від МДУ до проєкту долучилися начальник відділу міжнародних зв'язків Лідія Шевченко, завідувач кафедри грецької філології та перекладу, доцент Юлія Жарікова, в.о.

завідувача кафедри теорії та практики перекладу, доцент Олена Пефтієва і доцент кафедри італійської філології Наталя Мараховська.

Студентка МДУ, магістрантка спеціальності «Філологія. Переклад (новогрецька)» Крістіна Дженчако отримала грант на дистанційне навчання у Фракійському університеті імені Демокрита (Греція) за магістерською програмою «Психопедагогічні, дидактичні та міжкультурні підходи в гуманітарних науках». Програма розрахована на 2 роки.

Магістрантка Маріупольського державного університету спеціальності «Переклад (італійська)» Анастасія Янчева отримала стипендію на навчання в Університеті для іноземців міста Перуджа (Італія). Через пандемію COVID-19 стажування відбувалось дистанційно.

Протягом літніх місяців 2021 року в Італії 12 студентів пройшли виробничу практику на базі готельно-ресторанних комплексів Італії. Міжнародна виробнича практика відбулася завдяки підписаній у березні 2020 року двосторонній угоді про партнерство між МДУ та Асоціацією U.C.M. – Italy «Середземноморський союз шеф-кухарів – Italy». Це стажування дозволило студентам підвищити свої професійні навички, вивчити культуру Італії та покращити рівень володіння італійською мовою.

У червні 2021 року доцент кафедри політології та міжнародних відносин МДУ Сергій Пахоменко працював над дослідницьким проєктом в Інституті політичних студій Йоганна Шютте Тартуського університету (Естонія). Це стало можливим завдяки отриманому науковцем індивідуальному гранту від Міністерства освіти і науки Естонії.

У липні 2021 року завідувач кафедри грецької філології та перекладу, доцент Юлія Жарікова викладала у Відкритому університеті Кіпру (Кіпр) в рамках двосторонньої угоди про академічну мобільність Erasmus+ між двома вишами.

З 7 по 15 серпня 2021 року доцент кафедри історичних дисциплін Світлана Арабаджи, магістр спеціальності «Історія та археологія» Олександра Воротілова, студентка спеціальності «Історія та археологія» Аліна Танасова та студент спеціальності «Переклад (італійська)» Сергій Рашевський взяли участь у міжнародному обміні «Молодь досліджує сталий розвиток» («Youth Exploring Sustainability») у австрійському місті Лакенхоф-ам-Отшер в рамках програми Еразмус+. Обмін зібрав молодь разом для обговорення сталого розвитку, відповідального споживання та возз'єднання з природою.

У серпні 2021 ректор МДУ, професор Микола Трофименко пройшов трижневе стажування у Сполучених Штатах Америки за стипендіальною програмою імені Г'юберта Гамфрі. Він був єдиним представником від України. Ця програма розрахована на ініціативних, активних і завзятих лідерів, готових

працювати на суспільне благо та зацікавлених у стратегічному розвитку сфер свого впливу.

Кафедра німецької та французької філології розпочала реалізацію програми академічної мобільності Erasmus+ з університетом Пардубіце (Чехія). У жовтні 2021 року завідувачка кафедри Юлія Кажан відвідала університет Пардубіце в рамках міжнародної кредитної мобільності для викладачів, де взяла участь в ІХ міжнародній конференції «Міжкультурний та транскультурний виміри в лінгвістичному, культурному та історичному контексті».

Дві студентки 4 курсу ОС Бакалавр освітньо-професійних програм «Філологія. Мова та література (німецька)» та «Середня освіта. Мова і література (німецька)» Дар'я Кажан та Єлизавета Тобагулова протягом семестру навчаються на філософському факультеті університету Пардубіце, вивчаючи німецьку, англійську та чеську мови. Програма академічної мобільності Erasmus+ має на меті підтримку освітнього, професійного та особистісного розвитку молоді. Кафедра німецької та французької філології, яка приділяє велику увагу міжнародній співпраці, планує і надалі надавати студентам, які вивчають німецьку мову в МДУ, такі можливості. Планується, що у 2 семестрі 2021-2022 навчального року ще два студенти ОС Магістр ОП «Філологія. Мова та література (німецька)» та «Середня освіта. Мова і література (німецька)» навчатимуться в університет Пардубіце.

У листопаді 2021 року студентка ІV курсу спеціальності «Історія та археологія» Аліна Танасова стала учасницею тренінгового курсу Game in action. Захід проходив у місті Гюмрі (Вірменія) в рамках проєкту Erasmus+.

Також у листопаді завідувач кафедри німецької та французької філології, доцент Юлія Кажан, заступник декана факультету іноземних мов, старший викладач Марина Марченко, диспетчер деканату факультету іноземних мов Наталія Кудря та студенти університету, які вивчають німецьку як першу та другу іноземну мову (Крістіна Косолапова, Яна Курілова, Шавіль Молчанов, Ольга Гайдарова) протягом тижня перебували у Німеччині. Вони відвідали семінари для представників університетів Чехії, Румунії та України, які проходили в Академії зі співробітництва з Центральною Європою.

Неформальна освіта, що є сьогодні популярним світовим трендом, активно використовується студентами МДУ для отримання додаткових знань та досвіду. Так, цього року студентка ІІІ курсу спеціальності «Соціологія» Поліна Ковалевська взяла участь у тренінговому курсі ARTEA. Заходи проходили у рамках програми Erasmus+ та об'єднали активну молодь, яка цікавиться театральним мистецтвом, в іспанському місті Малага.

У листопаді проректор з науково-педагогічної роботи, доцент Тетяна Марена та завідувач кафедри культурології, професор Юлія Сабадаш взяли участь в

інформаційному турі з огляду готелів Шарм-ель-Шейху (Єгипет). Поїздка організована туроператором Anex Tour, який є партнером Маріупольського державного університету. Співпраця між МДУ та Anex Tour спрямована розширити можливості практичної підготовки і працевлаштування студентів, а також залучити випускників до роботи у туристичній індустрії та суміжних галузях.

4.5. Підготовка іноземних громадян у Маріупольському державному університеті

Маріупольський державний університет має ліцензію на підготовку іноземних громадян за акредитованими напрямками підготовки (спеціальностями) та на підготовку іноземних громадян до вступу у заклади вищої освіти (згідно із наказом МОН № 1709 л від 28.07.2015 р.).

Незважаючи на карантинні обмеження, Університет продовжив успішну діяльність з підготовки іноземних громадян і зберіг тенденцію зростання кількості іноземців, які навчаються у закладі вищої освіти. Так, у 2017 р. в університеті навчались 102 іноземних громадянина, у 2018 р. – 164, у 2019 – вже 350 осіб, у 2020 – 370, а протягом 2021 року їх кількість збільшилась до 504 осіб (Рис. 4.3).

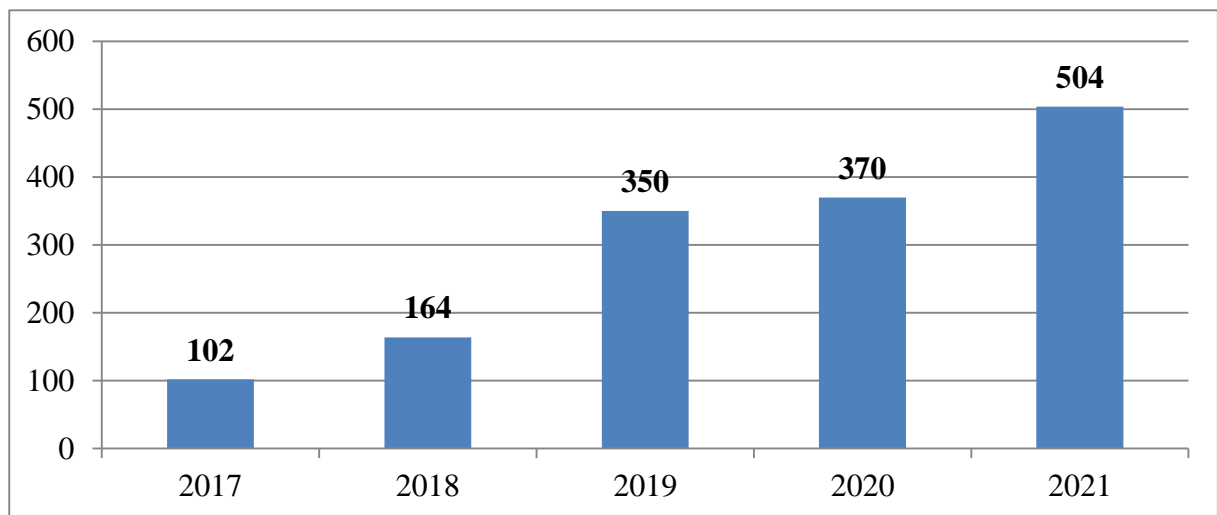

Рис. 4.3. Кількість здобувачів вищої освіти – іноземних громадян, які навчаються в МДУ, осіб

У звітному році географія країн, з яких іноземці прибули на навчання, була дуже широкою: до вже звичних Азербайджану, Бангладешу, Вірменії, Гани, Гвінеї, Індії, Камеруну, Ліберії, Нігерії, Пакистану, Туркменістану долучились представники Непалу, Намібії, Греції та інших країн.

Найбільш привабливими напрямками для навчання іноземних громадян залишаються освітні програми за спеціальностями «Економіка», «Екологія», «Психологія», а також філологічні спеціальності (англійська, французька, німецька, російська мови).

У звітному році Маріупольський державний університет вперше став учасником Міжнародної освітньої виставки International Education Fair 2021, яка проходила з 25 березня по 3 квітня у Казахстані. Цього року захід відбувся у форматі онлайн та зібрав учасників більш ніж з 500 закладів вищої освіти. Участь у подібних заходах носить промоційний характер та популяризує українську вищу школу за кордоном.

Протягом року представники університету відвідували онлайн і офлайн семінари і тренінги, спрямовані на адаптацію іноземних громадян в Україні, в рамках проєкту Erasmus+ «Адаптація та інтеграція іноземних студентів». Його реалізація передбачає інтеграцію іноземних студентів до культурного, етнічного та соціального середовища України й Європейського Союзу, підвищення кваліфікації академічних працівників щодо особливостей роботи з громадянами із зарубіжних країн, а також розбудову потенціалу міжнародних офісів і підвищення якості надання адміністративних послуг. В рамках проєкту передбачено створення коворкінга для іноземних студентів.

Таким чином, незважаючи на складні обставини, зумовлені економіко-політичною ситуацією у країні в цілому та у регіоні взагалі, а також карантинними обмеженнями, вищенаведені дані свідчать про те, що МДУ продовжує бути привабливим закладом вищої освіти для іноземних громадян, які прагнуть отримати високий рівень знань з різних галузей знань.

Тим не менш, університет вже найближчим часом планує збільшити контингент іноземних здобувачів вищої освіти, пропонуючи їм більш широке коло спеціальностей за активного сприяння міської, обласної влади, іноземних посольств та партнерів.

Діяльність МДУ щодо підготовки іноземних громадян за акредитованими напрямками (спеціальностями) та до вступу у ЗВО України в частині дотримання законодавства у сфері міграції постійно перевіряється Державною міграційною службою України, Державною прикордонною службою, ГУ Національної поліції в Донецькій області, Управлінням СБУ в Донецькій області, прокуратурою Донецької області тощо.

Загалом варто зазначити, що протягом звітної періоду Маріупольський державний університет продовжив розвивати міжнародне співробітництво, підтвердивши ефективність власної моделі міжнародної співпраці, яка передбачає комплексну взаємодію на культурному, науковому, освітньому рівнях з міністерствами освіти, міністерствами закордонних справ, посольствами, обласними адміністраціями, меріями, університетами, громадськими організаціями та фондами зарубіжних країн. Успішне впровадження цієї моделі сприяє зміцненню позитивного іміджу як університету, так і української вищої школи на міжнародному рівні.

Завдання на 2022 рік:

- збільшення кількості міжнародних договорів та угод про співпрацю з іноземними закладами вищої освіти, організаціями та установами щодо реалізації взаємовигідного співробітництва в освітній, науково-дослідницькій та інноваційній діяльності, обміну досвідом, впровадження у освітній процес новітніх технологій;
- визначення ключових напрямів міжнародного співробітництва з потенційними партнерами для розгляду проєктних пропозицій та ідей;
- підготовка проєктних пропозицій щодо участі у програмах Еразмус+, Erasmus Mundus, TEMPUS, DAAD, Fulbright тощо з питань розвитку потенціалу вищої освіти й розвитку академічної мобільності;
- сприяння формуванню консорціумів з провідними університетами України і зарубіжжя для проведення спільних міжнародних проєктів та міждисциплінарних наукових досліджень;
- проведення спільно з іноземними партнерами заходів (у тому числі в онлайн форматі) для популяризації освітньої діяльності університету на світовому ринку освітніх послуг;
- активне залучення іноземних фахівців за відповідними напрямками діяльності для участі в освітньому процесі університету;
- сприяння участі науково-педагогічних працівників та здобувачів освіти університету у програмах академічних обмінів, міжнародних проєктах, стипендіальних програмах і конкурсах, індивідуальних грантових проєктах, стажуваннях, освітніх подорожах за кордоном;
- активізація роботи Центрів міжнародної співпраці за відповідними напрямками діяльності;
- сприяння вдосконаленню англійської підготовки науково-педагогічних працівників та здобувачів освіти університету;
- поступове впровадження англійських освітніх компонентів за різними напрямками підготовки здобувачів вищої освіти, які навчаються в університеті;
- збереження та збільшення контингенту іноземних здобувачів вищої освіти та слухачів підготовчого відділення із числа іноземних громадян;
- проведення моніторингу щодо визначення рівня навчальних досягнень іноземних студентів;
- залучення іноземних здобувачів освіти до участі у студентському самоврядуванні університету;
- налагодження співпраці з випускниками Університету, які працюють у закордонних організаціях та установах.

V. ІНФОРМАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ МДУ, ПРОЗОРИСТЬ ТА ПУБЛІЧНІСТЬ

Інформаційна діяльність Маріупольського державного університету відіграє важливу роль у забезпеченні доступу до відомостей стосовно роботи закладу вищої освіти та сприяє формуванню позитивного іміджу університету і вітчизняної вищої школи в цілому. Вона передбачає використання низки дієвих способів взаємодії з громадськістю, зокрема:

- наповнення офіційного сайту;
- активність у соціальних мережах;
- розміщення повідомлень на рекламних майданчиках;
- співпрацю із засобами масової інформації;
- розвиток брендингу університету.

Офіційний сайт Маріупольського університету <http://mdu.in.ua> є основним джерелом інформації про діяльність вишу.

Таблиця 5.1

Середня кількість користувачів (індивідуальні IP-адреси)

2021 рік	2020 рік	2019 рік
858 переглядів	668 переглядів	542 переглядів

Таблиця 5.2

Перегляд сторінок сайту

Сторінка	Кількість переглядів	Середній % за добу
Головна	79,324	9,8%
розділ «Новини»	25,665	3,2%
розділ «Фото»	6,678	0,8%
розділ «Абітурієнту»	6,550	0,8%
розділ «Наука»	3,970	0,5%

Таблиця 5.3

Статистика переглядів

Країна	2021 рік	2020 рік	2019 рік
Україна	65,9%	71,7%	76%
США	12,9%	11,2%	6,1%
Швеція	12,1%	-	4,3%
Росія	2,1%	-	3,6%
Німеччина	1,1%	3,4%	3,3%
Нідерланди	0,8%	4,4%	2,5%

Статистика новин

З 2019 року МДУ переглянув концепцію висвітлення інформаційних повідомлень, що було викликано створенням сайтів факультетів. На офіційному сайті університету викладалися новини, які впливали на покращення іміджу ЗВО, а заходи, звичні для буденності, розміщувалися у соціальних мережах з огляду на те, що кожен сегмент аудиторії реагував на повідомлення з конкретною активністю. Наприклад, привітання зі святами, ювілеями та пости з отриманням відзнак особливо користувалися популярністю у соцмережі Facebook, а проведення студентських активностей та найвагоміші здобутки за різними напрямками діяльності студентської молоді більше помічали в Instagram.

Протягом року у стрічці новин на сайті університету було розміщено 268 повідомлень. Варто звернути увагу, що зменшення кількості публікацій не є негативною ознакою – навпаки, кількість матеріалів зменшилася, у той час як їхня якість покращилася.

2021 рік	2020 рік	2019 рік
268 новин	282 новини	592 новини

Велика увага приділяється оновленню сторінок офіційного сайту університету, факультетів, наукових видань «Вісник МДУ», наповненню розділів «Нормативні документи», «Акредитація освітніх програм» і, особливо, «Абітурієнту» під час вступної кампанії.

Таблиця 5.4

Статистика оновлень на сайтах МДУ

Сайт університету			Сайти факультетів			Сайти видань		
Завантажено файлів	Оновлено сторінок	Створено сторінок	Завантажено файлів	Оновлено сторінок	Створено сторінок	Завантажено файлів	Оновлено сторінок	Створено сторінок
1451	790	186	443	398	21	236	90	234

З-поміж іншого, був оновлений розділ «Центр підвищення кваліфікації та післядипломної освіти», зокрема стилізовані документи з описом програм, а також створений сайт психолого-педагогічного факультету МДУ <http://ppf.mdu.in.ua/>.

Інтерактивність офіційного сайту забезпечують форми зворотнього зв'язку «Зворотній зв'язок» і «Запитай про вступ». Завдяки їм протягом 2021 року надійшло 221 звернення, зокрема від користувачів з іноземних країн.

142 листа отримано через форму «Запитай про вступ», створену спеціально для абітурієнтів. У цьому році для школярів була створена додаткова форма «Підготовка до ЗНО», через яку 53 учня змогли записатися на курси онлайн. Від 93 користувачів Instagram і Facebook надійшли листи через особисті повідомлення у соціальних мережах.

Велику роль у формуванні позитивного іміджу університету відіграє його просування у соціальних мережах. Університет представлений на платформах Facebook, Instagram, Telegram, YouTube та TikTok, розважальний friendly-контент для якого створюють самі студенти. Кожна з платформ призначена для конкретного сегменту аудиторії:

- Facebook – викладачі та співробітники МДУ, стейкхолдери, партнери, батьки школярів та абітурієнтів;
- Instagram – студенти, школярі, абітурієнти;
- Telegram – школярі, абітурієнти та їхні батьки;
- YouTube – залежно від опублікованого контенту;
- TikTok – школярі, абітурієнти, студенти.

Таблиця 5.5

МДУ у соцмережах

Соціальна мережа	Кількість підписників		
	2021 рік	2020 рік	2019 рік
Facebook	3,351	2,855	2,553
Instagram	2,419	2,001	1,692
Telegram	266	231	99
YouTube	249	159	43
TikTok	265	145	-

З нового календарного року у соціальних мережах університету з'явився розважальний контент у відеоформаті. За цей період було підготовлено 34 відеоролики, серед яких інтерв'ю з першокурсниками та випускниками, презентації спеціальностей, роз'яснення щодо вступної кампанії, репортажі із заходів, а також привітання до свят, підготовлені разом із керівництвом МДУ.

Для привернення уваги аудиторії до особливих подій, що відбувалися в університеті, використовувалося платне просування у мережі Instagram та на відеохостингу YouTube. МДУ розміщував на рекламу відеоролик «Курси підготовки до ЗНО», відеоролики «Спеціальності, які варті твоєї уваги» у рамках вступної кампанії, а також іміджевий відеоролик про МДУ. Протягом року рекламне розміщення інформації про МДУ діяло і на спеціалізованому освітньому веб-ресурсі education.ua.

За підсумками вступної кампанії було проведено опитування серед першокурсників, у якому взяв участь 321 здобувач освіти. Виявлено, що найбільшою популярністю користувалася платформа Instagram (вона була і економічно вигіднішою за рекламними витратами). 53% опитаних вступників бачили рекламу, яку розміщував університет. За отриманим фідбеком молодь

відзначала, що звертає увагу на цифрові майданчики за наступною градацією (вказаний % від кількості опитаних):

1. Соціальні мережі (Facebook, Instagram) – 88,5%;
2. Відеохостінги (YouTube) – 38,6%;
3. Інформаційні портали (mrpl.city, 0629) – 17,8%;
4. Освітні портали (education.ua, osvita.ua.) – 14%;
5. Газети, журнали (Приазовський робочий) – 2,8%;
6. Радіо (АВТОрадіо) – 0,9%;
7. Телебачення (МТВ, Сигма, ТВ7) – 9%;
8. Транспорт – 7,5%;
9. Бігборди – 9,7%;
10. Торгові центри – 12,8%.

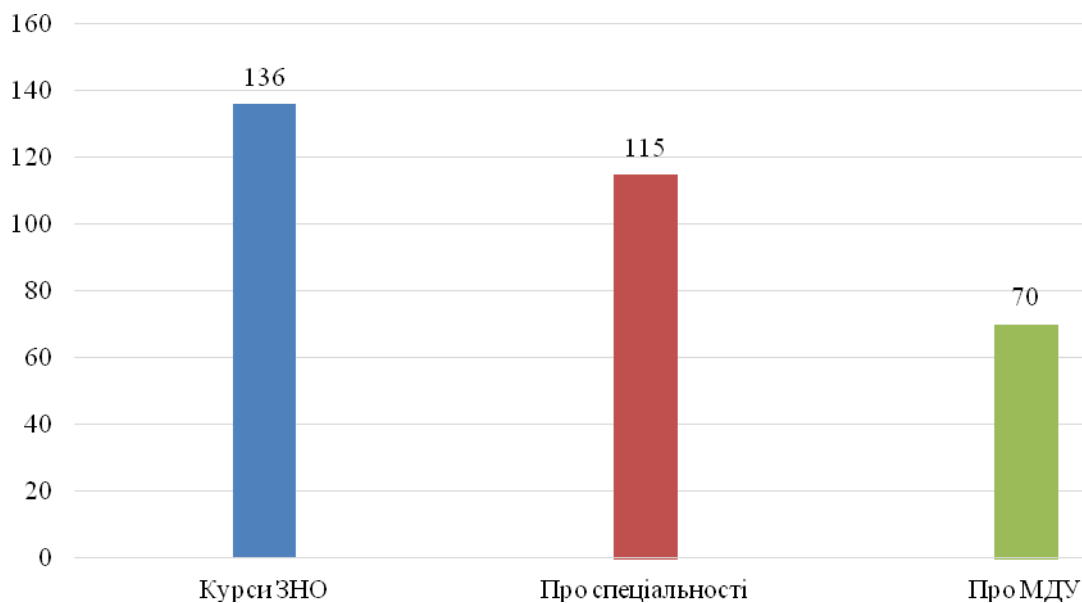

Рис. 5.1. Статистика переглядів відеороликів

Отримана інформація допоможе якісніше планувати рекламні кампанії і краще надавати освітній контент для аудиторії.

Через епідемію коронавірусу і неможливості проведення заходів із залученням великої кількості людей з березня 2020 року, скоротилася кількість заходів, що проводилися на базі університету.

2021 рік	2020 рік	2019 рік
9 заходів	6 заходів	17 заходів

Незважаючи на карантинні умови, співробітники і студенти Маріупольського університету продовжували активно давати коментарі для місцевих, регіональних і всеукраїнських телеканалів, електронних і друкованих видань. Загалом за

підсумками роботи з зі ЗМІ у телевізійній ефір вийшло 50 відеосюжетів, а в електронних і друкованих медіа опубліковано близько 60 матеріалів.

3 січня 2021 року університет затвердив брендингову стратегію, розробка над якою почалася під час участі у проєкті «Зміцнення переміщених українських університетів задля сталого розвитку» програми ім. Фулбрайта. Вона передбачає просування в сучасному інформаційному просторі, іміджеве позиціонування та популяризацію освітньої діяльності в засобах масової інформації та, найважливіше, розробку бренду університету. У рамках розвитку бренду була оновлена айдентика університету, яка дозволяє ідентифікувати заклад і виділити його серед інших, надаючи індивідуальність.

Була розроблена та виготовлена фірмова продукція – листівки до свят, канцелярія, одяг, посуд, аксесуари, – а також численні елементи для брендування простору університету та урочистих заходів, серед яких стенди, банери, медалі, стрічки, вивіски.

Завдання на 2022 рік:

- просування університету у соціальних мережах, зокрема, за рахунок промоакцій до важливих подій в університеті, які потребують залучення великої кількості учасників (день відкритих дверей, відкриття нових спеціальностей тощо);
- впровадження брендингової стратегії університету;
- завершення розробки брендбуку університету і виготовлення брендованої продукції;
- запуск магазину із брендованою продукцією;
- створення відеороликів про спеціальності та інтерв'ю з випускниками;
- розміщення реклами університету.

VI. ВИХОВНА РОБОТА ТА ФОРМУВАННЯ СПРИЯТЛИВОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА. РОЗВИТОК СТУДЕНТСЬКОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Виховна робота в Маріупольському державному університеті органічно поєднується із процесом навчання студентської молоді й спрямована на формування і всебічний розвиток творчої, соціально активної особистості, здатної до самовдосконалення, інтелектуального, професійного й особистісного розвитку. Вона здійснюється відповідно до основних положень Конституції України, законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», нормативних документів МОН України, Національної доктрини розвитку освіти України у XXI ст., Концепції національного виховання студентської молоді, інших чинних нормативно-правових актів, наказів та розпоряджень ректора МДУ.

В університеті створені всі необхідні умови для реалізації мети і завдань виховання здобувачів вищої освіти, розвитку їхнього творчого потенціалу, формування культури міжнаціональних відносин, й загалом, для підготовки конкурентоспроможних фахівців у різних сферах майбутньої професійної діяльності.

Планування виховної роботи зі здобувачами освіти університету здійснюється із врахуванням їх вікових особливостей, інтересів, потреб і запитів. Протягом 2021 року Центром соціально-виховної роботи у співпраці зі студентською радою університету було організовано і проведено низку заходів за основними напрямками виховної роботи, якими є: національно-патріотичне виховання; інтелектуально-духовне виховання; громадянсько-правове виховання; морально-етичне виховання; художньо-естетичне виховання; фізичне виховання.

Поряд із традиційними масовими заходами, серед яких Посвята у студенти, XIX-й Фестиваль студентської творчості «Дебют першокурсника», 8 Березня, День вишиванки, День міста та ін., застосовувалися активні форми роботи в малих групах: тренінги, тематичні квести, ігри, конкурси, круглі столи. Деякі з них з причин епідеміологічної ситуації в регіоні було проведено дистанційно.

У структурі Центру соціально-виховної роботи МДУ функціонують творчі колективи та об'єднання: народний ансамбль народного танцю «Промінь», театральньо-музичний колектив «Tallent», вокальна студія «Сопрано», ансамбль сучасного танцю «Еквілібріум», які демонструють високий рівень сценічної культури і є особливою прикрасою концертних програм міських заходів.

Народний ансамбль танцю «Промінь» Маріупольського державного університету є постійним учасником не тільки загальноуніверситетських культурно-

масових заходів, міських концертних програм, а й всеукраїнських та міжнародних конкурсів, фестивалів, на яких неодноразово посідав призові місця.

Вельми результативним для народного ансамблю танцю «Промінь» був і 2021 рік. Учасники ансамблю стали переможцями відразу у декількох номінаціях XXX Міжнародного фестивалю творчості «Азовська перлина», який проходив у травні 2021 року. Результативна участь ансамблю у III Міжнародному фестивалі ретро-культури «Ретро хіт-парад», який було організовано у дистанційному форматі за підтримки Громадської організації «Болгарський культурний центр «Ізгрев», управління культури і туризму Донецької облдержадміністрації, громадської спілки «Асоціація нацменшин Донецької області «Співдружність», а також Федерації грецьких товариств України, підтвердилася отриманням Гран-прі фестивалю. За результатом участі у Міжнародному фестивалі-конкурсі мистецтв «СКІФ – світ краси й фантазії» учасники творчих колективів МДУ отримали перемогу відразу у 3-х номінаціях.

Високий рівень вокально-сценічної культури колективу «Сопрано» також відмічений низкою нагород, а саме:

- Гран-прі Міжнародного конкурсу-фестивалю мистецтв «Кришталева мрія» в номінації «Народний спів» (м. Київ, лютий 2021 року);
- 1 місце Міжнародного фестивалю «International multi-genre festival of children and youth «Step up»» (м. Мінськ, березень 2021 року);
- Гран-прі III Міжнародного фестивалю ретро-культури «Ретро хіт-парад» в номінації «Ансамблевий спів. Народний спів» (м. Маріуполь, березень 2021 року);
- Гран-прі Міжнародного фестивалю «International Online Contest “Future Stars” II edition» (Італія, березень 2021 року).

Ансамбль сучасного танцю «Еквілібріум» Маріупольського державного університету взяв участь у Міжнародному фестивалі-конкурсі талантів «Миколаївська осінь 2021». Творче змагання, яке об'єднало різні види мистецтва, проходило у вересні в онлайн-режимі. За підсумками конкурсу танцювальний колектив «Еквілібріум» отримав Гран-прі, кубок і дипломи за високий внесок у розвиток культури України. А у травні колектив став лауреатом 1 премії у Міжнародному фестивалі «Азовська перлина» та одержав найвищу нагороду – Гран-прі у Міжнародному фестивалі «Зірки Азовського моря», який проходив навесні 2021 року.

Театрально-музичний колектив «Tallent» Маріупольського державного університету презентував виставу «Дзвоник» за оповіданням Бориса Грінченка про знедолене життя дітей-сиріт. Підготовка до вистави тривала більше року через карантинні обмеження, які суттєво вплинули на діяльність колективу. Однак навіть зміна акторів головних ролей не завадила творчій молоді оживити персонажів і

перенести їх на сцену актової зали МДУ. До складу колективу «Tallent» входять понад 50 здобувачів вищої освіти, які представляють різні факультети Маріупольського державного університету. Колектив діє з 2017 року з метою розширення інтересу до театрального та музичного мистецтва серед молоді міста.

З 9 по 19 березня проходив національний конкурс-флешмоб художнього читання віршів Тараса Шевченка. За його результатами першокурсниця спеціальності «Філологія. Мова та література (французька)» Аліна Кравчук посіла перше місце у номінації «Найкращі індивідуальні читання».

Фізичне виховання і спорт

В університеті велика увага приділяється формуванню у студентської молоді основ здорового способу життя, вихованню соціально активної, фізично здорової особистості. Головними завданнями фізичного виховання є розвиток і зміцнення здоров'я здобувачів освіти, забезпечення процесу формування фізичної культури засобами позааудиторної спортивно-масової роботи, вироблення вмінь самостійно використовувати різні її форми й методи в процесі власної життєдіяльності.

В МДУ сформовані збірні команди з волейболу, баскетболу, міні-футболу, тенісу. Так, 20-21 травня 2021 року на базі спортивного комплексу Маріупольського державного університету проходив турнір з волейболу на Кубок ректора. Організатором заходу виступила кафедра фізичного виховання, спорту та здоров'я людини за підтримки управління молоді та спорту Маріупольської міської ради. У змаганнях взяли участь команди закладів вищої освіти Донецької та Запорізької областей: Маріупольського державного університету, Донецького державного університету внутрішніх справ, Бердянського державного педагогічного університету й Таврійського державного агротехнологічного університету.

Здобувачі освіти, які навчаються на спеціальності «Фізична культура» демонструють високі результати в індивідуальних видах спорту. Магістрант цієї спеціальності Олександр Растегаєв представив Донецьку область у складі збірної команди на Чемпіонаті України серед студентів з боротьби куреш й за підсумками змагання став срібним призером чемпіонату; Дмитро Рибалко (здобувач освітнього ступеня «Бакалавр» 1-го року навчання) взяв участь у Міжнародному турнірі з боксу (Elite Men Boxing Tournament 50th GOLDEN GONGI) й посів III місце за підсумками турніру; Олександр Денисов (здобувач освітнього ступеня «Бакалавр» 1-го року навчання) здобув перемогу на чемпіонаті України з плавання.

Соціальна робота

Одним з важливих напрямків роботи Маріупольського державного університету є робота з соціально-незахищеними категоріями здобувачів освіти,

основними принципами якої є законність, дотримання і захист прав людини, системність, доступність, відповідальність за дотримання етичних та правових норм. Основними завданнями соціальної роботи зі здобувачами освіти є:

1. Інформування здобувачів освіти про їхні права та обов'язки, соціальні гарантії, можливості та шляхи їх реалізації.

2. Ознайомлення здобувачів вищої освіти з організацією соціальної роботи в університеті.

3. Здійснення соціально-педагогічного супроводу здобувачів вищої освіти пільгових категорій.

4. Ведення обліку здобувачів вищої освіти, які відносяться до соціально незахищених категорій (відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України №1045 «Деякі питання виплати соціальних стипендій студентам (курсантам) вищих навчальних закладів» від 28.12.2016 р. (зі змінами).

5. Надання консультацій здобувачам вищої освіти щодо оформлення пакету документів на отримання соціальної стипендії та матеріальної допомоги відповідно до вимог чинного законодавства.

Інспектор з соціальної роботи та практичний психолог надають необхідну консультативну соціально-педагогічну допомогу студентам, яка спрямована на задоволення їхніх соціальних потреб й сприяє соціальному визначенню особистості, її безбар'єрній адаптації й соціальній інтеграції. До роботи зі здобувачами освіти соціально-незахищених категорій активно долучаються куратори академічних груп і заступники деканів з виховної роботи, викладачі та студенти кафедри практичної психології, які надають консультації й необхідну підтримку у разі виникнення проблем. Для тих, хто потребує правової допомоги, в університеті активно функціонує юридична клініка. Порівняльний аналіз (Таблиця 5.1) контингенту здобувачів освіти пільгових категорій за два роки свідчить про зростання їх кількості. На даний час в Маріупольському державному університеті навчаються 479 здобувачів освіти, які відносяться до соціально-незахищених категорій.

Таблиця 6.1

Порівняльний аналіз контингенту здобувачів освіти, які відносяться до соціально незахищених категорій (за два роки)

Факультети	2020-2021 навч. рік	2021-2022 навч. рік
ЕПФ	149	161
ІФ	85	69
ФФМК	122	75
ФІМ	51	30
ФГФП	41	47
ППФ	-	97
Всього	448	479

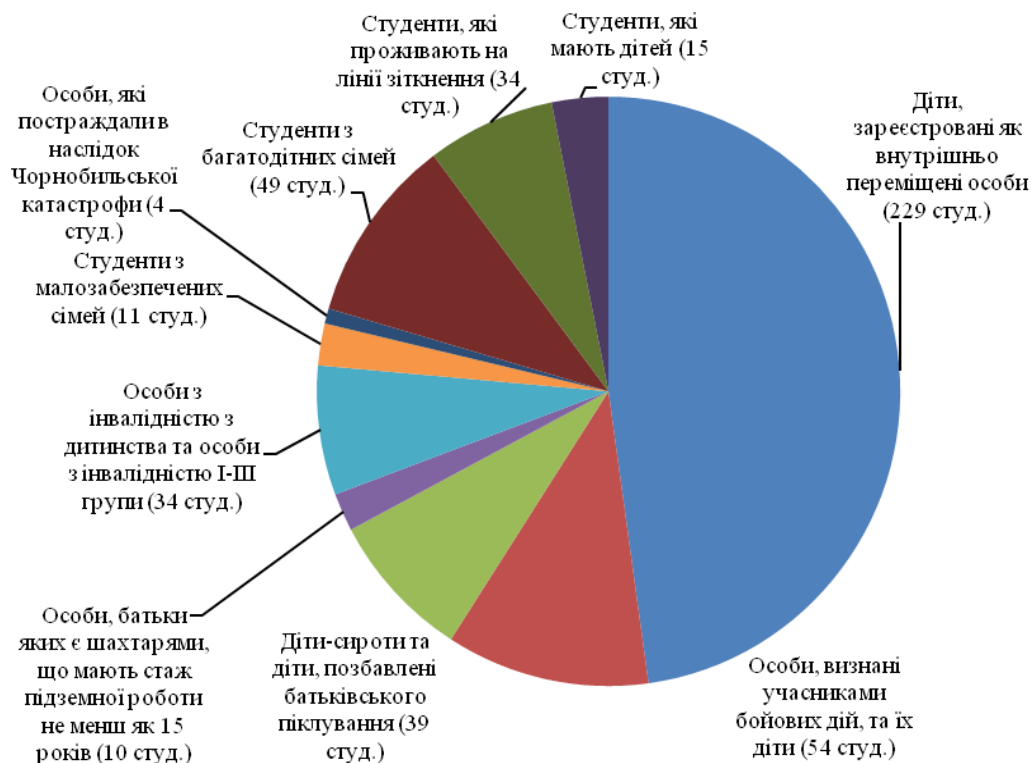

Рис. 6.1. Відомості про загальну кількість здобувачів освіти МДУ, які відносяться до соціально незахищених категорій

Найбільша кількість здобувачів освіти відноситься до категорії внутрішньо-переміщених осіб – 229 студентів. Найменша кількість – особи, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи (4 студенти).

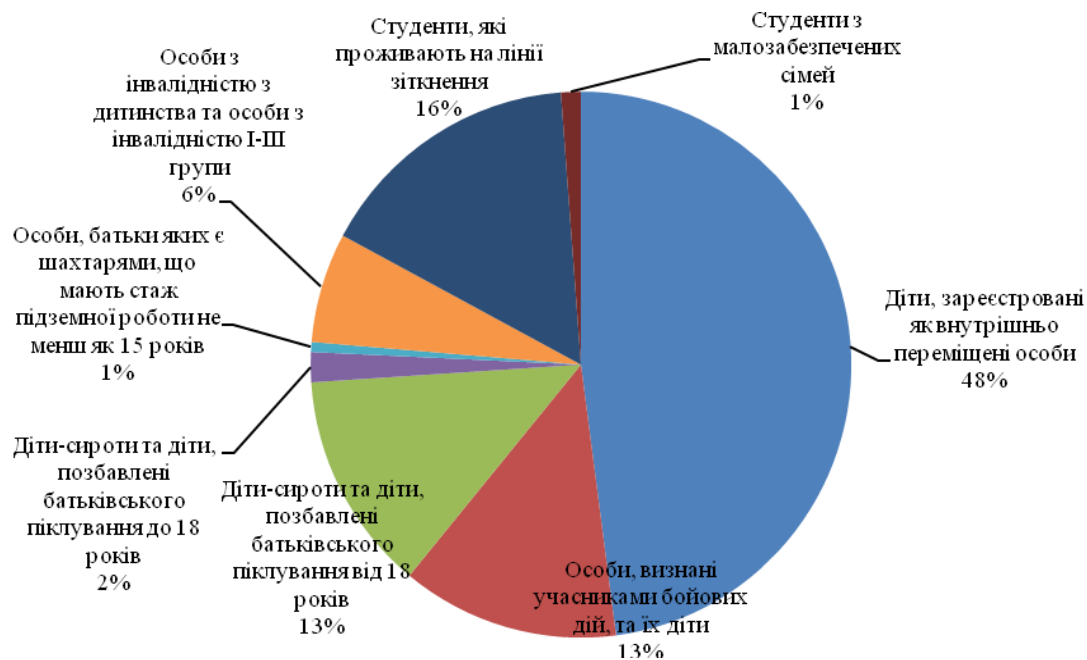

Рис 6.2. Інформація про кількість здобувачів освіти МДУ, які отримують соціальну стипендію

Діаграма (Рис.2) демонструє відсоткове співвідношення здобувачів освіти соціально-незахищених категорій, які отримують соціальну стипендію. За наведеною у діаграмі інформацією найбільший відсоток складає категорія здобувачів освіти, зареєстрованих як внутрішньо переміщені особи, а саме 48% (81 особа) від загальної кількості (169 осіб), що представлено у розрізі факультетів.

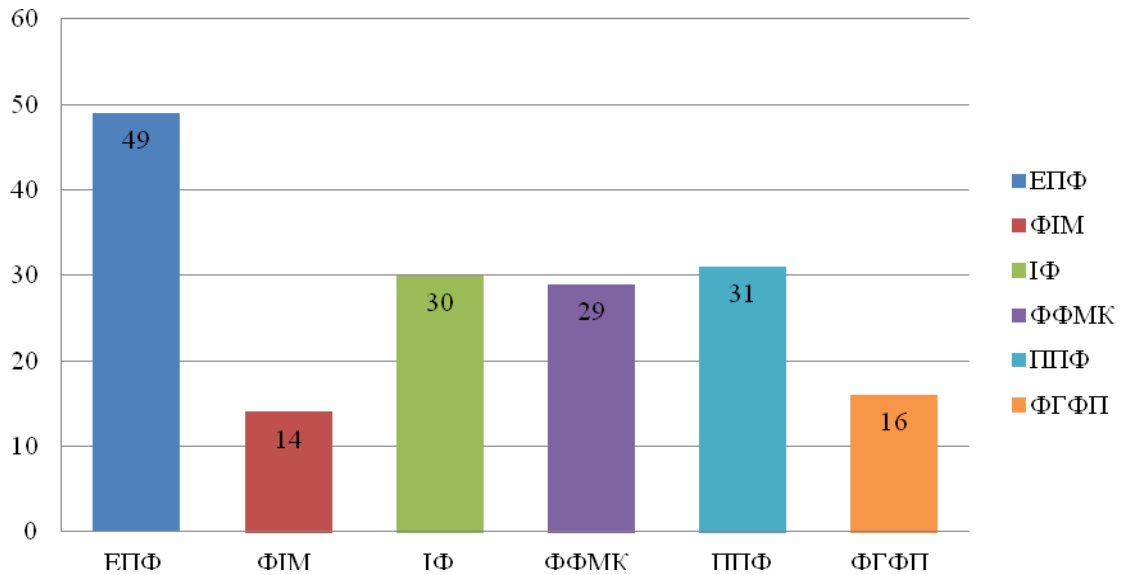

Рис.6.3. Загальна кількість студентів, які отримують соціальну стипендію (за факультетами)

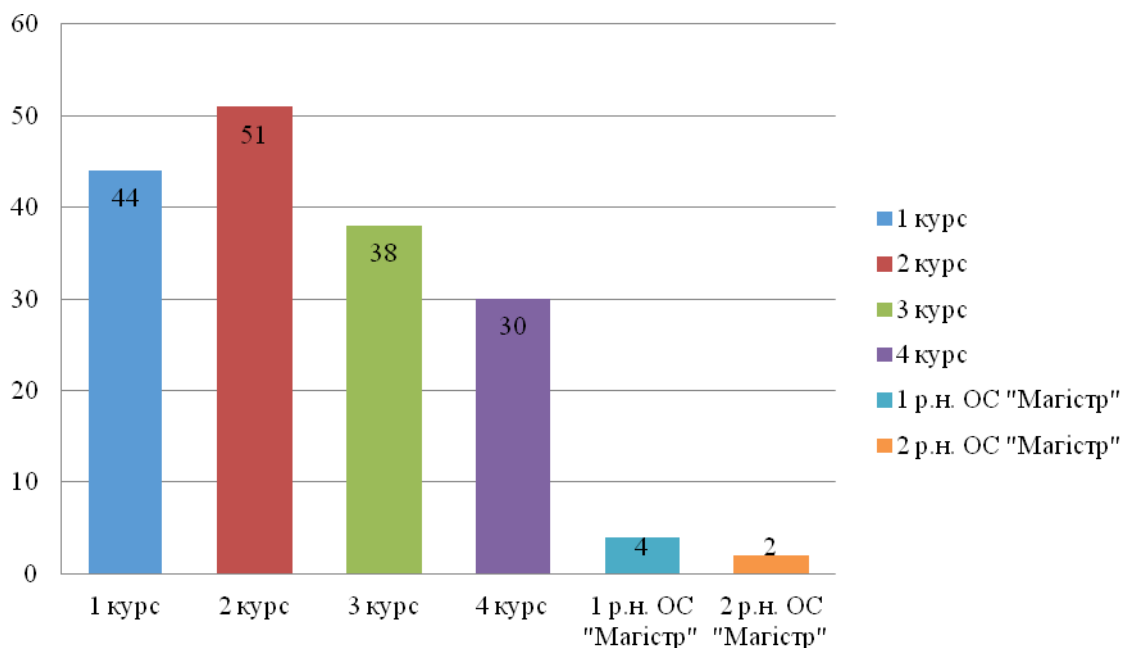

Рис.6.4. Кількість студентів, які отримують соціальну стипендію (за роками навчання)

Отже, найбільша кількість здобувачів освіти, які отримують соціальну стипендію, навчаються на економіко-правовому факультеті (49 осіб). Найбільша

кількість здобувачів освіти соціально-незахищених категорій навчаються на 2 курсі (51 особа) та на 1 курсі (44 особи).

Підтримка усіх форм соціальної взаємодії між учасниками освітнього процесу пільгових категорій, забезпечення умов для їх психосоціальної адаптації, зокрема, сприяння готовності першокурсників до умов навчання в університеті й створення сприятливого середовища для їх творчого розвитку та самореалізації здійснюється практичним психологом університету через проведення різноманітних тренінгів, психологічних опитувань та анонімних анкетувань. Такі опитування, які традиційно проводяться на початку навчального року, надають кураторам академічних груп можливість виявлення проблем та пошуку шляхів їх вирішення.

Діяльність практичного психолога спрямована також на проведення індивідуальних консультацій зі здобувачами освіти. У більшості випадків їх звернення стосувались особистих питань, але були й такі, що пов'язані з формуванням комунікативних навичок і проблем міжособистісної взаємодії. За перший семестр 2021-2022 навчального року було проведено 11 індивідуальних бесід із застосуванням методик, направлених на вирішення проблем.

У лютому – березні 2021 р. для науково-педагогічних працівників і співробітників МДУ проводилися заняття за психо-діагностичною програмою «Діагностика особистісної та групової діяльнісної ефективності», яка включала модулі за темами «Інтегральна задоволеність працею», «Діагностика професійного вигорання». Мета цієї програми полягала у визначенні загальної задоволеності працею й оцінювання її складових (інтерес до виконуваної роботи, задоволеність взаємовідносинами між співробітниками і керівництвом університету, задоволеність умовами праці тощо) та для визначення ступеня професійного вигорання.

В університеті важлива увага приділяється розвитку соціальних навичок (soft skills) здобувачів освіти. Так, в березні 2021 р. зі здобувачами вищої освіти МДУ було проведено тестування «Рівень самоорганізації»; у грудні 2021 р. – організовано зустріч-бесіду «Саморегуляція та релаксація» (подолання стресу перед заліково-екзаменаційною сесією), яку було проведено спільно із студентською Радою університету.

Для здобувачів освіти першого року навчання проводяться тренінги щодо командоутворення, метою яких є створення моделі ефективної співпраці, формування і посилення загального командного духу, отримання навичок спільної роботи й оволодіння методиками вироблення загальної стратегії діяльності колективу. На окрему увагу заслуговує використання гейміфікованого підходу до вирішення різноманітних завдань (як навчальних так і виховних) з використанням симуляційної кооперативної гри-стратегії «Світ Громад», що активно

впроваджується на факультеті іноземних мов МДУ заступником декана з виховної роботи Максимом Стьопіним, який є сертифікованим тренером.

Студентське самоврядування

Ефективною є діяльність органів студентського самоврядування, яка спрямована на збільшення соціальної активності студентської молоді, формування лідерських якостей у майбутній професійній діяльності й загалом на удосконалення навчально-виховного процесу в університеті й на факультетах.

Незважаючи на карантинні обмеження, робота студентського самоврядування у 2021 році здійснювалась згідно з планом, скоригованим відповідно до карантинних умов. Члени студентської ради систематично інформували здобувачів освіти про дотримання ними протиепідемічних заходів й правил безпеки, надавали комунікаційну підтримку під час складання зимової та літньої екзаменаційної сесії. Така комунікація здійснювалась прес-центром студентської ради через телеграм-канал та інші соціальні мережі. Зокрема, було організовано розповсюдження інформаційних повідомлень щодо термінів карантину, проведення опитувань щодо організації освітнього процесу в умовах карантину, складання літньої заліково-екзаменаційної сесії за допомогою технологій дистанційного навчання.

1 жовтня у Маріупольському державному університеті відбулася ХХІІ звітно-виборча конференція студентської ради, в якій взяли участь 114 делегатів від академічних груп університету. Порядок денний включав звіт голови студради Ганни Андрюшук та обрання нового лідера студентського активу МДУ. За результатами закритого голосування 63% делегатів конференції віддали голоси за Дар'ю Дзигар, здобувачку освітнього ступеня «Бакалавр» другого року навчання спеціальності «Право», яка стала новообраною головою студентської ради МДУ.

Студентські лідери МДУ неодноразово були учасниками молодіжних форумів різного рівня. Так, 16-18 листопада у Святогірську проходив студентський форум «Веселка 2021», який об'єднав активістів студентського самоврядування освітніх закладів Донеччини і Запоріжжя. Молодь обмінялася досвідом студентського самоврядування. Крім цього, студенти відвідали майстер-класи та взяли участь у розважальній програмі. Серед завдань для команд були тематичні квести до Дня студента, гумористичні конкурси та інтелектуальні ігри. За результатами конкурсів форуму команда Маріупольського університету посіла перше місце.

Створені в університеті умови відкривають студентській молоді можливості для реалізації та розвитку її інтелектуального, культурного, духовного та творчого потенціалу, формування особистості сучасного типу, свідомого громадянина України.

Завдання на 2022 рік:

- створення умов для розвитку у здобувачів освіти корпоративної культури, виховання моральних принципів, формування активної життєвої позиції;
- посилення ролі національно-патріотичного виховання студентської молоді;
- забезпечення морального і матеріального стимулювання здобувачів освіти за успіхи та вагомі досягнення у громадському житті університету, міста, держави;
- активне залучення органів студентського самоврядування до реалізації співпраці з міжнародними організаціями і установами;
- розвиток благодійної та волонтерської діяльності;
- забезпечення належних умов для організації дозвілля здобувачів освіти у гуртожитках університету;
- урізноманітнення форми співпраці з Асоціацією випускників університету;
- створення умов для здобувачів освіти, які є іноземними громадянами, для вирішення проблем їх психологічної адаптації до навчально-виховного процесу в університеті.

VII. МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТА ФІНАНСОВА СТАБІЛЬНІСТЬ. СОЦІАЛЬНИЙ РОЗВИТОК

Для забезпечення якісного освітнього процесу, розвитку наукових досліджень у Маріупольському державному університеті на підставі визначених пріоритетів у господарській діяльності, а також наявних обсягів фінансування, здійснюється планова та поетапна реалізація стратегії розвитку матеріально-технічної бази (переобладнання наявного аудиторного фонду, ремонт приміщень, будівель та споруд, а також придбання необхідного інвентарю та матеріалів тощо).

З урахуванням вимог і обмежень, обумовлених карантинном, проводилася цілеспрямована і систематизована робота з підготовки матеріально-технічної бази університету до роботи в осінньо-зимовий період 2021-2022 навчального року. Наказом ректора №272 від 22.09.2021 р. посилено протиепідемічні заходи в зв'язку з поширенням COVID-19, де враховані загальні вимоги щодо дотримання:

- маскового режиму;
- температурного скринінгу;
- соціального дистанціювання;
- санітарних правил особистої гігієни (систематичного миття рук з милом, обробки їх дезінфікуючими засобами);
- санітарного контролю за станом приміщень та поверхонь.

Розроблено та неухильно виконується «План додаткових протиепідемічних заходів щодо профілактики поширення вірусу COVID-19 в МДУ на період карантину»:

1. Забезпечено всі навчальні корпуси, спорткомплекс та студентський гуртожиток миючими та дезінфікуючими засобами.
2. Усі працівники забезпечені засобами індивідуального захисту (масками).
3. Щоденно проводиться температурний скринінг в усіх навчальних корпусах, студентському гуртожитку та спорткомплексі.

Захворюваність на COVID-19: у березні – 14 випадків: 8 співробітників, 6 здобувачів освіти; у квітні – 15 випадків: 10 співробітників, 5 здобувачів освіти, у червні – 1 співробітник, у вересні – 5 випадків: 2 співробітників, 3 здобувача освіти; у жовтні – 29 випадків: 6 співробітників, 23 здобувачів освіти, у листопаді – 22 випадки: 9 співробітників, 19 здобувачів освіти, у грудні – 9 випадків: 3 співробітника, 6 здобувачів освіти.

Протягом 1-го семестру 2021-2022 навчального року проводилась щотижнева вакцинація для співробітників та здобувачів вищої освіти. За цей період було

вакциновано 414 співробітників, що складає 98,3% та 1330 здобувачів освіти, що складає 45%.

У навчальних корпусах, спорткомплексі, гуртожитку проводилися наступні ремонтні роботи:

1. У першому навчальному корпусі відремонтовані аудиторії: 215а, 215б, 216, 217.

2. У другому навчальному корпусі проведено ремонт аудиторій: 204, 205а, 207, 214, 302, 302а; проведено ремонт книгосховища бібліотеки, коридору та рекреації третього поверху та сходових клітин будівлі.

3. У третьому навчальному корпусі у рамках створення психолого-педагогічного факультету та лабораторії Нової української школи відремонтовані аудиторії: 17,18, 27, 30.

4. У четвертому навчальному корпусі відремонтовані аудиторії: 203, 302а.

5. У п'ятому навчальному корпусі проведені ремонтні роботи спортивного залу, аудиторій: 103, 116, 216, частково проведена заміна вікон.

6. У гуртожитку університету завершуються ремонтні роботи з утеплення фасаду та прибудови.

На базі спортивного комплексу почалися ремонтні роботи зі створення науково-освітнього простору «Музей Науки». На кінець року завершено перший етап капітального ремонту першого поверху будівлі з придбанням інтерактивних експонатів на загальну суму 19000,0 тис.грн. Також розроблена загальна концепція Музею та проектно-кошторисна документація на проведення реконструкції будівлі. На це було витрачено 3000,0 тис.грн.

У 2021 році почалась реалізація трьохрічного проекту «Фестиваль театральних колективів закладів освіти за п'єсами європейських авторів у власних перекладах «Театр-International». У рамках впровадження цього проекту планується проведення ремонтних робіт та оновлення матеріально-технічної бази на факультеті грецької філології та перекладу.

У рамках створення безбар'єрного простору були отримані експертні звіти щодо доступності осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення до всіх навчальних корпусів університету. На підставі цих звітів протягом року проводилось оснащення будівель, а саме: переобладнання санітарних кімнат у першому, другому та п'ятому корпусах; вхід та аудиторія у п'ятому корпусі. На всі навчальні корпуси було придбано підйомник та обладнання для маломобільних груп населення.

Протягом 2021 року в МДУ було продовжено процес модернізації існуючої та придбання нової комп'ютерної техніки. На даний момент структурні підрозділи в повному обсязі укомплектовані необхідною технікою для забезпечення статутної

діяльності університету. Мультимедійним обладнанням укомплектовано 50% аудиторій університету.

Своєчасно та згідно з планом-графіком проводяться заходи щодо підтримки працездатності систем теплоспоживання, електропостачання, водопостачання. Постійна увага приділяється питанням охорони праці, протипожежної безпеки, цивільного захисту, екологічної безпеки. Утримуються в належному стані протипожежна та охоронна сигналізації, прилеглі території.

У 2020 році університетом було посилено роботу з оновлення та підтримки у робочому стані протипожежної системи у всіх корпусах та у гуртожитку, а також для безпеки співробітників та студентів встановлюється пропускна система. На ці цілі було витрачено 341,1 тис.грн

Обсяг фінансування університету у 2021 році становив 147444,8 тис.грн (2020 р. – 94435,0 тис.грн.). Порівняно з 2020 роком кошторисні призначення в цілому зросли на 56%, а саме: за загальним фондом вони збільшилися майже на 56% та за спеціальним – також на 56%:

- за загальним фондом – 103290,9 тис.грн. (у 2020 р. – 66083,0 тис.грн.);
- за спеціальним фондом – 44153,9 тис.грн. (у 2020 р. – 28352,0 тис.грн.).

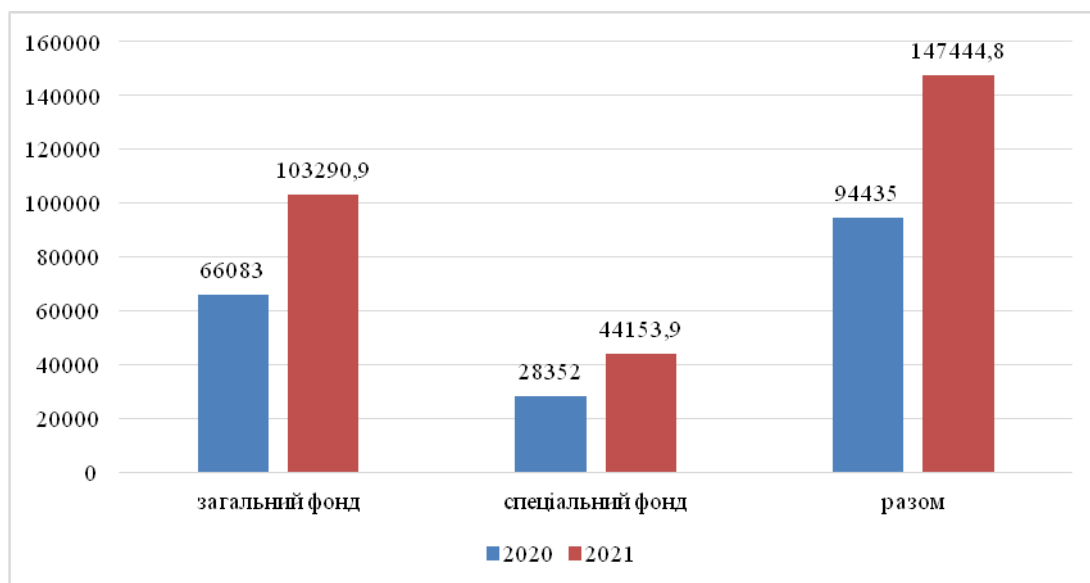

Рис.7.1. Фінансування університету у 2020–2021 роках, тис.грн.

Фінансування загального фонду державного бюджету у 2021 році становило 103290,9 тис.грн., що на 37207,9 тис.грн. більше ніж у 2020 році, та було спрямовано на:

- виплату заробітної плати з нарахуванням 57246,3 тис.грн.;
- оплату комунальних послуг 3106,4 тис.грн.;
- виплату стипендій та забезпечення дітей-сиріт 14862,9 тис.грн.;

- придбання товарів, оплата робіт та послуг для реалізації навчального процесу 7739,3 тис.грн.;
- капітальний ремонт та розробка проєктної документації 20336,0 тис.грн.

Загальні кошторисні призначення за витратами спеціального фонду державного бюджету у 2021 році становили 44153,9 тис.грн, що на 15801,9 тис.грн. більше ніж у 2020 році, та були спрямовані на:

- виплату заробітної плати з нарахуванням 28316,5 тис.грн;
- оплату комунальних послуг 680,6 тис.грн;
- придбання товарів, оплата робіт та послуг для навчального процесу 7289,5 тис. грн;
- витрати на відрядження 286,2 тис.грн;
- виплату стипендій та забезпечення дітей-сиріт 335,0 тис.грн.;
- капітальний ремонт гуртожитку та розробка проєктної документації 7183,0 тис.грн.

Витрати на оплату комунальних послуг збільшилися на 65% та становили 3787,0 тис.грн (у 2020 році – 2295,8 тис. грн). Це сталося із-за збільшення тарифів на комунальні послуги. Слід зазначити, що завдяки комплексу енергозберігаючих заходів, які проводяться в університеті енергопоказники поступово зменшуються щороку.

У 2021 році університет отримав субвенції з міського бюджету державному бюджету на виконання програм соціально-економічного та культурного розвитку регіонів у загальній сумі 7850,0 тис.грн., а саме:

- створення лабораторії Нової української школи 950,0 тис.грн., співфінансування проєкту на створення науково-освітнього простору «Музей науки» 1900,0 тис.грн.,
- розробка проєктно-кошторосної документації «Реконструкція будівлі за адресою: пр.Металургів, 52. «Створення науко-освітнього простору Музей науки у м.Маріуполь» 2000,0тис.грн.,
- капітальний ремонт гуртожитку 3000,0 тис.грн.

Вперше у 2021 році університет отримав фінансування від Міністерства розвитку громад та територій України у загальній сумі 18878,3 тис.грн:

- від Державного фонду регіонального розвитку 17036,0 тис.грн.,
- на підтримку регіональної політики України 1842,3 тис.грн.

Для реалізації пілотного проєкту безоплатних підготовчих курсів для дітей з ТОТ від Міністерство з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України університет отримав 277,2 тис.грн.

У 2021 році МДУ було надано фінансову допомогу на реалізацію окремих доручень на загальну суму 1809,8 тис. грн. З них на виплату іменних стипендій – 209,8 тис. грн, благодійна допомога, гранти – 600,0 тис. грн. та на розробку концепції Музею науки – 1000,0 тис. грн.

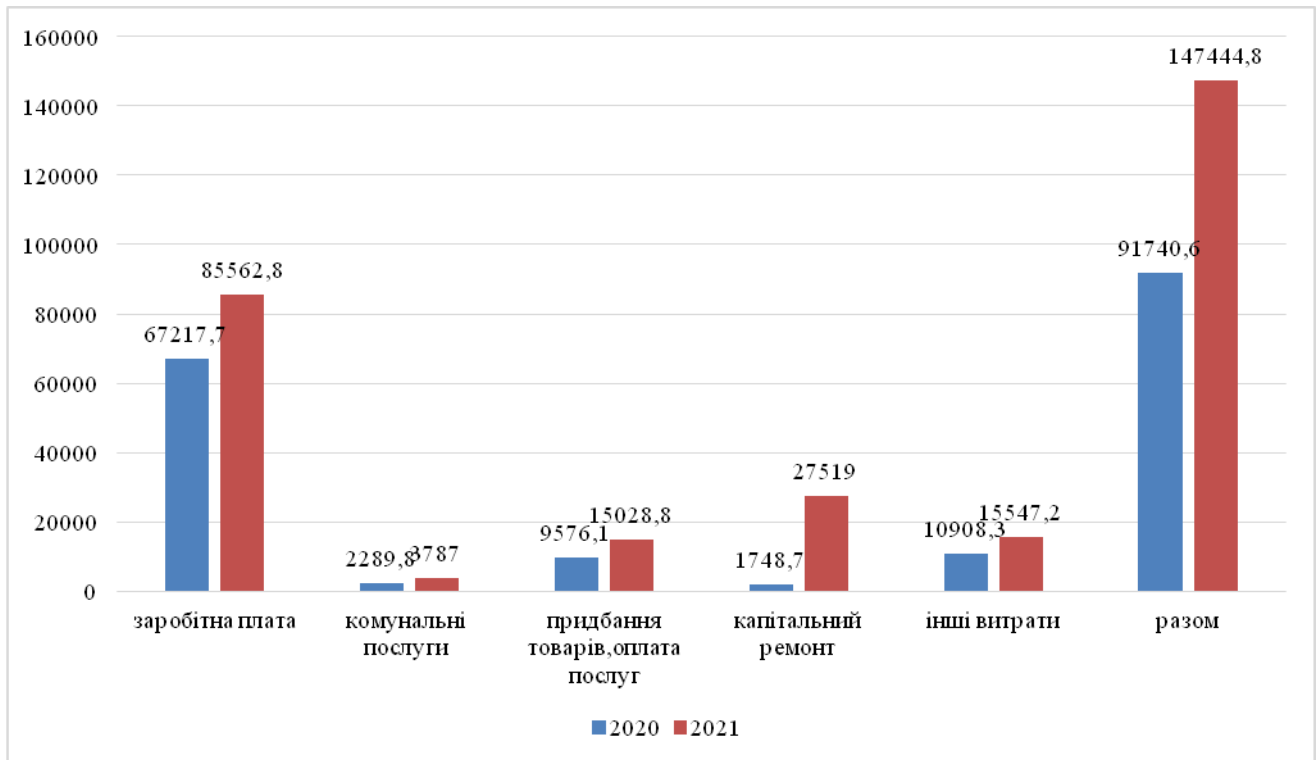

Рис.7.2. Витрати університету у 2020–2021 роках, тис.грн.

Потреби університету у фінансуванні заробітної плати професорсько-викладацького складу, навчально-допоміжного персоналу та адміністративно-обслуговуючого персоналу розраховані згідно з чинними нормами. Загальні витрати на заробітну плату з нарахуванням у 2021 році становили 85562,8 тис. грн., що на 27% більше, ніж у 2020 році (67217,7 тис. грн).

Заробітна плата за 2021 рік у порівнянні з 2020 роком збільшена у зв'язку з:

1. Підвищенням розміру мінімальної заробітної плати з 1 січня 2021 року до 6000 грн. та з 1 грудня 2021 року до 6500 грн. відповідно до чинного законодавства України.
2. Підвищенням першого тарифного розряду з 1 січня 2021 року до 2670 грн. та з 1 грудня 2021 до 2893 грн.
3. Підвищенням оплати праці науково-педагогічним працівникам на 11% згідно постанови КМУ від 23.01.2019 р. №36.

Щороку науково-педагогічним працівникам виплачується матеріальна допомога на оздоровлення в розмірі посадового окладу до щорічної відпустки. На такі цілі керівництвом університету було виділено 2484,6 тис. грн. Також на виплату матеріальної допомоги співробітникам університету було виділено 286,2 тис.грн. Протягом року співробітники заохочувалися преміями. Так, цього року на преміювання науково-викладацького складу за підсумками було виділено 4310,7 тис.грн., на преміювання працівників з нагоди ювілею за сумлінну багаторічну працю – 527,5 тис.грн.

У повному обсязі (а це 45% від загальної кількості студентів бюджетної форми навчання) виплачувалась академічна стипендія, на що було витрачено 10358,5 тис.грн. Для виплати соціальної стипендії університет отримав 3 276,0 тис.грн. Вперше у 2021 році університет отримав стипендію для видатних науковців – 28,9 тис.грн.

Особлива увага керівництвом університету приділяється студентам-сиротам – 32 особи. На матеріальну допомогу, харчування, одяг та підручники витрачено 1269,2 тис.грн.

Адміністрація університету всебічно сприяє роботі профспілкового комітету в питаннях захисту трудових прав і соціально-економічних інтересів працівників, формування у членів колективу почуття єдиної родини. За звітний період звернень до профкому про порушення прав працівників і студентів не надходило. Співробітники та студенти звертались до профкому за допомогою у розв'язанні побутових, соціальних питань та наданням консультацій.

За звітний період згідно Положення про надання матеріальної допомоги членам ППОСС МДУ профкомом було надано матеріальну допомогу 113 членам профспілки на суму 85,11 тис. грн. Підставами надання матеріальної допомоги було: народження дитини (6 осіб на суму 5500 грн.); у зв'язку з початком навчального року (для школярів, 98 осіб на суму 16532 грн.); смерть члена профспілки або його близьких родичів, хвороби, які пов'язані з перебуванням в стаціонарі, фінансові витрати у зв'язку з придбанням ліків, онкологічне захворювання, тяжке матеріальне становище та оздоровлення (65 осіб на суму 65,2 тис. грн.); захист дисертацій (2 особи на суму 2000 грн.); здешевлення вартості путівки в дитячі оздоровчі табори (4 особи на суму 2000 грн.), здобувачам щодо проведення культурно-масових заходів (на суму 8310 грн.).

Профком сприяє проведенню в університеті культурно-масових заходів, а саме святкування Майданс, Дня працівників освіти, Нового року (здійснює придбання новорічних подарунків для дітей співробітників і студентів), 8 березня, Дня захисника України, студентських заходів – фотоконкурсів, конкурсів творчих колективів та ін. На зазначені заходи було витрачено 118,3 тис. грн. Не обійшли

увагою і народний ансамбль «Промінь» та вокалістів МДУ, надавши їм фінансову підтримку для участі у конкурсах та фестивалях.

Традиційним вже став відпочинок членів первинної профспілкової організації МДУ та їх сімей, а саме на березі лісового озера у «Форест Парку» (128 осіб на суму 18 тис. грн.) та Аквапарку «АкваЛенд» в м. Бердянськ (115 осіб на суму 6,4 тис.грн.).

У 2021 році були розглянуті та реалізовані разом з адміністрацією МДУ нові проекти, а саме оздоровлення членів первинної профспілкової організації МДУ та їх сімей на березі Азовського моря (с. Мелекіно, база відпочинку «Енергетік»). Протягом червня – серпня профком надав матеріальну допомогу на здешевлення путівки на суму 22,5 тис. грн. (на базі відпочинку оздоровилися 59 членів первинної профспілкової організації МДУ та їх сімей).

Роботу з питань про соціальний захист керівництво університету будувало на принципах конструктивного діалогу, соціального партнерства і співробітництва з первинною профспілковою організацією співробітників та студентів. Звернення і прохання профкому завжди брались до уваги й приймались оптимальні колективні рішення.

Завдання на 2022 рік:

- створення сприятливих умов для праці та навчання, підвищення безпеки освітньої діяльності Маріупольського державного університету;
- впровадження сучасних енергозберігаючих технологій і систем опалення навчальних корпусів та будівель університету, продовження реалізації загальноуніверситетської програми енергоефективності та енергоощадження;
- реконструкція будівель та споруд університету з урахуванням вимог для осіб з обмеженими можливостями;
- здійснення контролю за правильністю застосування систем оплати праці, нарахуванням заробітної плати та інших видів виплат компенсаційного і заохочувального характеру, встановлених колективним і трудовим договорами;
- збільшення обсягу надходжень до спеціального фонду в порівнянні з відповідними показниками за підсумками 2022 року на 100,0 тис.грн.
- збільшення кількості навчальних аудиторій, оснащених мультимедійним обладнанням або іншим спеціальним обладнанням, яке забезпечує виконання функцій мультимедійного обладнання;
- зростання обсягу витрат на оновлення лабораторного обладнання у кошторисі витрат.

VIII. РОБОТА, СПРЯМОВАНА НА ЗАПОБІГАННЯ ТА ВИЯВЛЕННЯ КОРУПЦІЇ

На виконання Закону України «Про вищу освіту», Закону України «Про запобігання корупції», з метою формування та реалізації антикорупційної політики в Маріупольському державному університеті, врегулювання конфлікту інтересів, надання роз'яснень, методичної та консультаційної допомоги з питань застосування актів законодавства із запобігання корупції, здійснення інформативної роботи в університеті діє Відділ з питань запобігання та виявлення корупції (далі – Відділ), який був створений наказом ректора № 212 від 23.09.2020 р.

У своїй діяльності Відділ постійно керується основними положеннями Закону України «Про запобігання корупції», наказом Національного агентства з питань запобігання корупції від 27.05.2021 р. № 277/21 «Про затвердження Типового положення про уповноважений підрозділ (уповноважену особу) з питань запобігання та виявлення корупції», Положенням про відділ з питань запобігання та виявлення корупції Маріупольського державного університету та іншими установчими й локальними нормативними актами МДУ.

Протягом 2021 року робота, спрямована на запобігання та виявлення корупції в університеті, здійснювалася відповідно до Плану заходів запобігання та протидії корупції у Маріупольському державному університеті на 2018-2021 роки, затвердженого наказом МДУ № 163 від 25.04.2018 р., положень Антикорупційної програми МДУ, затвердженої рішенням Конференції трудового колективу МДУ (від 18.02.2021 р. протокол №1) та введеної в дію наказом від 19.02.2021 р. № 48, Плану виконання Антикорупційної програми МДУ у 2021 році.

Навчальними тематичними заходами були охоплені наступні напрями роботи:

1. Оцінка корупційних ризиків та підготовка антикорупційної програми.
2. Дотримання антикорупційних заборон і обмежень.
3. Запобігання та врегулювання конфлікту інтересів.
4. Декларування та інші вимоги фінансового контролю.
5. Ознайомлення з механізмами повідомлення про можливі факти корупційних правопорушень в органі та захистом викривачів.
6. Дотримання вимог етичної поведінки і доброчесності тощо.

Відповідно до Плану заходів проводилася виховна, організаційна та роз'яснювальна робота із запобігання, виявлення і протидії корупції в університеті, здійснювалася перевірка на дотримання вимог антикорупційного законодавства України в структурних підрозділах МДУ, проводилася роз'яснювальна робота, особливо перед початком заліково-екзаменаційних сесій та проведенням підсумкової атестації, у період вступної компанії та під час освітнього процесу.

На виконання Закону України «Про запобігання корупції», Методології оцінювання корупційних ризиків у діяльності органів влади, затвердженої рішенням Національного агентства з питань запобігання корупції від 02 грудня 2016 року № 126, положень Антикорупційної програми МДУ на 2021 р. та Плану виконання Антикорупційної програми МДУ у 2021 у період з 13.09.2021 р. по 30.09.2021 р. Відділом було проведено оцінку корупційних ризиків у Маріупольському державному університеті за 2021 рік, за результатами якої було складено та затверджено ректором МДУ Звіт з оцінки корупційних ризиків у Маріупольському державному університеті.

Протягом звітного періоду Відділом проводилася робота із дотримання вимог антикорупційного законодавства під час проведення конкурсних заходів, які передують укладенню контрактів. В період конкурсів серед претендентів проводилась роз'яснювальна робота з питань запобігання та протидії корупції, запобігання корупційним та пов'язаним з корупцією правопорушенням. Водночас, відповідно до Методичних рекомендацій щодо застосування окремих положень Закону України «Про запобігання корупції» стосовно запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, дотримання обмежень щодо запобігання корупції, затверджених рішенням Національного агентства з питань запобігання корупції від 02.04.2021 № 5, виносилися попередження членам Вченої ради про наявність на той момент потенційного конфлікту інтересів.

Спільно з юридичним відділом було розроблено та затверджено Вченою радою МДУ (протокол від 23.12.2021 р. № 7) Положення про порядок запобігання і врегулювання потенційного та реального конфлікту інтересів в діяльності посадових осіб Маріупольського державного університету.

На виконання вимог частини першої статті 45 Закону України «Про запобігання корупції», у термін до 1 квітня 2021 року ректором, першим проректором, проректором з науково-педагогічної роботи, проректором із соціальних та організаційних питань своєчасно подані шляхом заповнення на офіційному веб-сайті Національного агентства з питань запобігання корупції декларації осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування за 2020 рік.

В університеті постійно проводиться антикорупційна експертиза проєктів локальних нормативних актів, організаційно-розпорядчих документів, наказів тощо; надаються консультації з антикорупційного законодавства, формування громадської думки серед здобувачів вищої освіти, співробітників щодо неприйнятності та осуду корупційних діянь. Відповідно до вимог чинного законодавства та Плану заходів в МДУ здійснюється робота із забезпечення прозорості здійснення процедур закупівель та розміщення на офіційних веб-сайтах передбаченої нормативними актами інформації з питань здійснення публічних закупівель. Протягом звітного

періоду забезпечувався невідкладний розгляд звернень громадян, підприємств, установ, організацій, органів державної влади з питань запобігання корупції.

У 2021 році, з метою інформування співробітників та здобувачів вищої освіти про роботу Відділу, дотримання принципу прозорості на офіційному сайті МДУ у розділі «Антикорупційні заходи» постійно оновлювалася інформація щодо виконання заходів із запобігання корупції, дотримання вимог антикорупційного законодавства, врегулювання конфлікту інтересів, декларування тощо. Разом з тим, в університеті створено належні умови щодо прийому та розгляду повідомлень від осіб, які добросовісно повідомляють про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень Закону України «Про запобігання корупції». Повідомити про корупційне або пов'язане з корупцією правопорушення можна шляхом надсилання відповідної інформації на електронну пошту: stopcorruption@mdu.in.ua та анонімно заповнивши форму «Повідомити про факти корупції» на офіційному вебсайті університету.

Офіційно за 2021 рік на адресу МДУ не надходило жодних звернень/заяв щодо вчинення працівниками корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень; жодна особа не була притягнута до відповідальності за вчинення корупційних правопорушень або правопорушень, пов'язаних з корупцією; не було проведено жодного внутрішнього розслідування та заходів з припинення або розслідування корупційних злочинів (включаючи оперативно-розшукові заходи) з боку уповноважених представників правоохоронних органів.

Завдання на 2022 рік:

- розробка Антикорупційної програми МДУ на 2022-2025 рр. та Плану заходів запобігання та протидії корупції в МДУ на 2022-2025 рр.;
- своєчасне виконання Плану заходів запобігання та протидії корупції в Маріупольському державному університеті;
- активізація інформаційної та роз'яснювальної роботи з питань дотримання антикорупційного законодавства України;
- забезпечення постійного контролю за корупційними ризиками, визначеними відповідно до оцінки корупційних ризиків;
- посилення роботи зі здійснення планових та позапланових перевірок діяльності працівників МДУ щодо виконання (реалізації) Антикорупційної програми та інших документів МДУ з питань антикорупційного законодавства;
- посилення роботи з проведення експертизи організаційно-розпорядчих, юридичних, виробничих та фінансових документів, а також їх проєктів; проєктів нормативних локальних актів МДУ.

ІХ. РЕЗУЛЬТАТИ ВИКОНАННЯ ЦІЛЬОВИХ ПОКАЗНИКІВ ДІЯЛЬНОСТІ МАРІУПОЛЬСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Інформацію про результати виконання цільових показників діяльності Університету, які закладено у контракт Міністерства освіти і науки України з ректором МДУ, представлено у таблиці 9.1.

Таблиця 9.1

Результати виконання цільових показників діяльності ЗВО

Індикатор	Цільове значення індикатора, одиниця вимірювання	Термін звітування	Стан виконання у 2021 р.	Примітка
<i>Індикатори, термін звітування за якими наступив</i>				
1. Запровадження системи ключових показників ефективності в контрактах заступників керівника ЗВО та керівників структурних підрозділів	До 01 жовтня 2021 року видано наказ ректора про запровадження системи ключових показників ефективності в закладі вищої освіти.	01 жовтня 2021 року	Виконано	Систему ключових показників ефективності проректорів та керівників структурних підрозділів університету (деканів факультетів, завідувачів кафедр) затверджено рішенням Вченої ради МДУ від 30.09.2021 року, протокол №2. Наказом МДУ від 30.09.2021 №286 «Про впровадження ключових показників ефективності в МДУ» здійснено експериментальне впровадження ключових показників ефективності у контрактах проректорів (першого проректора, проректора з науково-педагогічної роботи, проректора з науково-педагогічної роботи (міжнародні зв'язки), проректора з економічних питань-головного бухгалтера), деканів факультетів, завідувачів кафедр.
2. Запровадження розробки стратегічного плану розвитку МДУ строком на п'ять років, включаючи стратегії цифровізації та інтернаціоналізації	Затвердження стратегічного плану розвитку ЗВО строком на п'ять років, включаючи стратегії цифровізації та інтернаціоналізації ЗВО	01 серпня 2021 року	Виконано	Стратегічний план розвитку МДУ на 2021-2025 рр. затверджено рішенням Вченої ради МДУ від 24 лютого 2021 року, протокол № 8 та введено в дію наказом від 11 березня 2021 року, № 73. Серед стратегічних напрямів реалізації Стратегії, зокрема, визначено такі, як «Інтернаціоналізація та міжнародне

				співробітництво» та «Розвиток цифрового навчання»
3. Кількість цитувань публікацій НПП МДУ у фахових наукових виданнях України категорій «А» і «Б», виконаних штатними науково-педагогічними, науковими та педагогічними працівниками ЗВО	Збільшення кількості публікацій у порівнянні із відповідним показником за підсумками 2020 року: за підсумками 2021 року – на 3 % за підсумками 2022 року – на 6 % за підсумками 2023 року – на 9 % за підсумками 2024 року – на 12 %	01 січня 2022 року 01 січня 2023 року 01 січня 2024 року 01 січня 2025 року	Виконано	Кількість публікацій штатних науково-педагогічних, наукових та педагогічних працівників МДУ у фахових наукових виданнях України категорій «А» і «Б» у 2021 р. склала 164 статті, що на 27% більше у порівнянні з 2020 р. (129 статей).
4. Збільшення частки навчальних аудиторій, які оснащені мультимедійним обладнанням або іншим спеціальним обладнанням, яке забезпечує виконання функцій мультимедійного обладнання	Частка навчальних аудиторій, які оснащені мультимедійним обладнанням складає не менше 15% за підсумками 2021 року 35% за підсумками 2022 року 55% за підсумками 2023 року 80% за підсумками 2024 року	01 січня 2022 року 01 січня 2023 року 01 січня 2024 року 01 січня 2025 року	Виконано	Станом на 01 січня 2022 р. мультимедійним обладнанням укомплектовано 50% аудиторій університету.
5. Запровадження комплексної автоматизації управління закладом вищої освіти, включаючи систему електронного документообігу	Розроблено та запущено в експлуатацію систему автоматизованого управління закладом вищої освіти, включаючи систему електронного документообігу	01 січня 2022 року	Виконано	Наказом МДУ від 18.01.2021 №15 створена робоча група щодо впровадження системи електронного документообігу. Наказом МДУ від 17.12.2021 №381 впроваджено в експлуатацію систему електронного документообігу Маріупольського державного університету «IDoc» (СЕД МДУ «IDoc») та затверджена інструкція щодо роботи з модулями СЕД МДУ «IDoc». Усі співробітники університету мають облікові записи у системі, було проведено навчання щодо користування системою.
6. Створено та запущено в експлуатацію електронну систему управління освітнім процесом в закладі вищої освіти	Розроблено та запущено в експлуатацію електронну систему управління освітнім процесом в закладі вищої освіти	01 серпня 2021 року	Виконано	В університеті впроваджено АС «Деканат», в якій формується обліково-звітна документація з організації та управління освітнім процесом.
Індикатори, термін звітування за якими не наступив (проміжні результати виконання)				
7. Обсяг знаходжень до спеціального наукового фонду	Збільшення обсягу знаходжень до спеціального фонду в порівнянні з відповідним показником за підсумками 2020 року за підсумками 2022 року – на 300 тис. грн	01 березня 2023 року 01 березня 2024 року 01 березня 2025 року	У процесі виконання	Обсяг знаходжень до спеціального наукового фонду у 2021 р. склав 3983,47 тис. грн., що на 2734,26 тис. грн. або на 219% більше у порівнянні з відповідним показником за підсумками 2020 року (1249,21 тис. грн.)

	за підсумками 2023 року – на 500 тис. грн за підсумками 2024 року – на 800 тис. грн			
8. Збільшення кількості здобувачів вищої освіти, які брали участь у програмах міжнародної академічної мобільності (тривалістю не менше 1 місяця, за календарний рік)	Частка здобувачів вищої освіти, які брали участь у програмах міжнародної академічної мобільності, серед загальної кількості здобувачів вищої освіти складає не менше: 1% станом на 01 серпня 2023 року 1% станом на 01 серпня 2024 року 1% станом на 01 серпня 2025 року	01 серпня 2023 року 01 серпня 2024 року 01 серпня 2025 року	У процесі виконання	Частка здобувачів вищої освіти, які брали участь у програмах міжнародної академічної мобільності (тривалістю не менше 1 місяця), у загальній кількості здобувачів вищої освіти, у 2021 р. становила 0,5% .
9. Збільшення кількості штатних науково-педагогічних та наукових працівників, які брали участь у програмах міжнародної академічної мобільності (тривалістю не менше 14 днів, за календарний рік)	Частка штатних науково-педагогічних та наукових працівників, які брали участь у програмах міжнародної академічної мобільності (тривалістю не менше 14 днів, за календарний рік), серед загальної кількості штатних науково-педагогічних та наукових працівників складає не менше: 1% станом на 01 серпня 2022 року 1% станом на 01 серпня 2023 року 1% станом на 01 серпня 2024 року 1% станом на 01 серпня 2025 року	01 серпня 2022 року 01 серпня 2023 року 01 серпня 2024 року 01 серпня 2025 року	У процесі виконання	Частка штатних науково-педагогічних та наукових працівників, які брали участь у програмах міжнародної академічної мобільності (тривалістю не менше 14 днів), у загальній кількості штатних науково-педагогічних та наукових працівників у 2021 р. складала 0,4% .
10. Збільшення кількості іноземців та осіб без громадянства серед здобувачів вищої освіти ЗВО, у тому числі громадян країн-членів ОЕСР	Збільшення кількості іноземців від загальної кількості іноземних студентів: за підсумками 2022 року – 3% за підсумками 2023 року – 5% за підсумками 2024 року – 7%	01 січня 2023 року 01 січня 2024 року 01 січня 2025 року	У процесі виконання	Кількість іноземних здобувачів вищої освіти у 2021 році становила 504 ос., що на 36% більше порівняно з 2020 р. (370 ос.).

Х. БІОГРАФІЧНА ДОВІДКА

ТРОФИМЕНКО МИКОЛА ВАЛЕРІЙОВИЧ

Дата народження: 8 квітня 1985
Сімейний стан: одружений
Національність: українець
Автор понад 150 наукових публікацій
Вільно володіє українською, англійською, новогрецькою, російською

ОСВІТА

2002 – 2008 Навчання у Маріупольському державному університеті на ОС «Бакалавр» та «Магістр» спеціальності «Міжнародні відносини»
2008 – 2011 Навчання в аспірантурі Маріупольського державного університету по спеціальності 23.00.02 – політичні інститути та процеси
2011 Кандидат політичних наук
2014 Доцент кафедри міжнародних відносин та зовнішньої політики

ПРОФЕСІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ

11.2007 – 09.2011 Завідувач відділу міжнародних зв'язків Маріупольського державного університету
09.2011 – 12.2020 Проректор з науково-педагогічної роботи (міжнародні зв'язки) Маріупольського державного університету
2008 – до теперішнього часу Асистент, старший викладач, доцент, професор кафедри міжнародних відносин та зовнішньої політики Маріупольського державного університету
08.2018 – 12.2020 Радник Голови Донецької облдержадміністрації – керівника обласної військово-цивільної адміністрації, керівник Маріупольського офісу Донецької обласної державної адміністрації
12.2020 – до теперішнього часу Ректор Маріупольського державного університету
07.2021 – до теперішнього часу Заступник голови, член Президії ГО «Спілка ректорів закладів вищої освіти України»
08.2021 – до теперішнього часу Член Ради Фонду Президента України з підтримки освіти, науки та спорту (Указ Президента України №451/2021)

НАУКОВА ДІЯЛЬНІСТЬ

2011 – до
теперішнього часу

Член спеціалізованої вченої ради К 12.093.02 із захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата політичних наук зі спеціальності 23.00.02 – політичні інститути та процеси у Маріупольському державному університеті

2013 – до
теперішнього часу

- Відповідальний секретар Вісника МДУ (Серія: Історія, Політологія) Маріупольського державного університету, який включено до переліку наукових фахових видань України, міжнародної наукометричної бази INDEX COPERNICUS (Республіка Польща);
- Член редакційної ради Наукового журналу «Папірі» Академії інститутів та культур (Грецька Республіка);
- Член редакційної колегії Наукового Бюлетеня Кагулського державного університету (Молдова)

МІЖНАРОДНА ДІЯЛЬНІСТЬ

2008 – до
теперішнього часу

Координатор проектів:

- TEMPUS MODER «Розробка та впровадження професійно орієнтованих курсів»;
- Майстер-план «Чисте повітря для Маріуполя» Міністерства закордонних справ Німеччини;
- Британської Ради «Розвиток лідерського потенціалу університетів України» - «Інтернаціоналізація як спосіб підвищення конкурентоспроможності сучасного університету» від МДУ;
- Міністерства закордонних справ Литовської Республіки «Розробка та провадження українознавчих курсів для учнів з тимчасово окупованих територій України»;
- ЕРАЗМУС+ 586281-EPP-1-2017-1-EE-EPPKA2-SVNE-JP- Переосмислення регіональних студій: Балто-Чорноморське співробітництво;
- ЕРАЗМУС+ 598964-EPP-1-2018-1-UK-EPPKA2-SVNE-JP Вдосконалення підготовки журналістів задля демократизації України: розробка стандартів, інтегрованості та професійних компетенцій (DESTIN);
- ЕРАЗМУС+ 619451-EPP-1-2020-1-NL-EPPKA2-SVNE-JP Інтеграція та адаптація іноземних студентів (INTERADIS).

2015 – до
теперішнього часу
01.2018 – 02.2018

Член Ради директорів Європейської організації публічного права (Афіни, Грецька Республіка).

Учасник програми Державного Департаменту Сполучених Штатів Америки «Інститут з американістики з питань

формування політики в галузі національної безпеки 2018» (Університет Делавера).

2019 – 2020

Учасник проекту «Інноваційний університет і лідерство. Фаза V: Інтердисциплінарність та міжгалузевість і стратегії розвитку університету» (Республіка Польща).

08.2021

Учасник програми Г'юберта Гамфрі Державного Департаменту Сполучених Штатів Америки (Університет Вашингтона).

НАГОРОДИ

2005, 2007

Іменний стипендіат адвоката Христоса Манеаса (Грецька Республіка)

2005, 2007, 2015

Переможець міських конкурсів: «Майбутнє Маріуполя – 2005», «Майбутнє Маріуполя – 2007», «Маріуполець року – 2015».

2006

Подяка Маріупольського міського голови

2006, 2007

Грамота Міністерства освіти і науки України

2006

Стипендіат Президента України

2009

Іменний стипендіат Донецької обласної ради

2011

Почесна грамота Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України

2013

Переможець конкурсу Донецької обласної державної адміністрації «Молода людина року 2013»

2014 – 2016

Стипендіат Кабінету Міністрів України як молодий вчений

2014

Цінний подарунок від Голови Верховної Ради України

2017

Почесна грамота Кабінету Міністрів України

2020

Заслужений працівник освіти України (Указ Президента України №186/2020 від 15.05.2020)

2021

Почесний знак Профспілки працівників освіти і науки України «За соціальне партнерство»

2021

Подяка Маріупольської районної ради та районної державної адміністрації

2021

Грамота Комітету з питань прав людини, деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій У Донецькій, Луганській областях та Автономної Республіки Крим, міста Севастополя, національних меншин і міжнаціональних відносин Верховної Ради України

2021

Почесна грамота Донецької облдержадміністрації, Донецької обласної військово-цивільної адміністрації

XI. ВИСНОВКИ ТА ЗАВДАННЯ КОЛЕКТИВУ МАРІУПОЛЬСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ НА 2022 РІК

За підсумками роботи колективу Маріупольського державного університету у 2021 році за всіма основними напрямками (кадрове забезпечення і науково-педагогічний потенціал, організація та науково-методичне забезпечення освітнього процесу, якість підготовки фахівців, організація та результати науково-дослідної роботи, міжнародне співробітництво, виховна робота та розвиток студентського самоврядування, матеріально-технічне, фінансово-економічне забезпечення та соціальний розвиток, інформаційна діяльність, робота щодо запобігання та виявлення корупції) вдалося вирішити конкретні завдання та досягти відповідних результатів.

Головними завданнями колективу МДУ на 2022 рік визначено:

– моніторинг реалізації Стратегічного плану розвитку Маріупольського державного університету на 2021-2025 роки;

– *розвиток структури Університету та системи управління*: розвиток організаційної структури Університету за рахунок приєднання ряду закладів освіти (Маріупольський електромеханічний технікум, Маріупольський професійний аграрний ліцей, Маріупольський медичний фаховий коледж тощо); забезпечення ефективної взаємодії із наглядовою радою, студентським самоврядуванням, профспівковою організацією викладачів і студентів, Асоціацією випускників МДУ, спрямованої на розвиток конкурентоспроможності університету; запровадження системи ключових показників ефективності в контрактах керівників та працівників служб та відділів, НПП; прийняття та імплементація Стратегії інтернаціоналізації та Стратегії цифровізації як окремих стратегічних документів; продовження впровадження системи електронного документообігу.

– *освітній процес*: розвиток номенклатури спеціальностей відповідно до потреб ринку, ліцензування нових спеціальностей (технічний, медичний, аграрний напрямки тощо), відкриття нових освітніх програм (зокрема, за спеціальністю «Середня освіта»); забезпечення проходження процедури акредитації освітніх програм за спеціальностями Університету; активізація моніторингу якості вищої освіти та освітньої діяльності за освітніми програмами спеціальностей Університету, розширення співпраці із стейкхолдерами; подальший розвиток та удосконалення системи внутрішнього забезпечення якості освіти в МДУ; популяризація принципів академічної доброчесності серед усіх учасників освітнього процесу; забезпечення розвитку іншомовних компетентностей учасників освітнього процесу, виконання Плану заходів з реалізації Концепції розвитку

англійської мови в МДУ; розвиток інформаційних систем з метою підвищення ефективності управління освітнім процесом; продовження модернізації змісту освіти на основі студентоцентрованого підходу у навчанні та викладанні, розвитку інклюзивної освіти; подальше впровадження цифрових, у тому числі дистанційних технологій у освітній процес, підвищення цифрової компетентності його учасників; удосконалення напрямів профорієнтаційної роботи.

– *кадровий потенціал*: продовження комплектування штату та посилення кадрового потенціалу Університету досвідченими висококваліфікованими фахівцями, у тому числі з урахуванням відкриття нових освітніх програм; сприяння розкриттю та реалізації інноваційного потенціалу викладачів та співробітників через професійний розвиток, підвищення кваліфікації, стажування, використання технологій дистанційного навчання, самонавчання тощо; забезпечення проведення об'єктивних та прозорих процедур конкурсного відбору для заміщення посад професорів, доцентів, старших викладачів та асистентів, завідувачів кафедр італійської філології, практичної психології, кафедри теорії та практики перекладу, кафедри філософії та соціології із забезпеченням виконання законодавчих, нормативно-правових актів; забезпечення чіткого дотримання ліцензійних умов провадження освітньої діяльності під час проходження конкурсного відбору; забезпечення функціонування ефективної комплексної системи стимулювання всіх працівників університету відповідно до результатів рейтингування, професійної діяльності, якісної праці, орієнтованої на реалізацію конкретних завдань з оцінюванням за кінцевим результатом;

– *науковий потенціал*: забезпечення розвитку і оптимального співвідношення фундаментальних та прикладних досліджень; підвищення потенціалу комерціалізації результатів наукових досліджень і забезпечення правової охорони об'єктів інтелектуальної власності Університету; розширення напрямів прикладних досліджень; забезпечення зростання державного та позабюджетного фінансування фундаментальних і прикладних досліджень, розширення і збільшення обсягів госпдогвірної тематики НДР; підтримка існуючих та формування нових наукових шкіл, здійснення заходів щодо їх подальшого розвитку; розширення переліку наукових програм підготовки докторів наук; підвищення цитування публікацій науковців Університету; активізація участі молодих вчених та здобувачів вищої освіти у грантових проєктах, конкурсах науково-дослідних проєктів і розробок; проведення наукових конференцій різного рівня за участю провідних вітчизняних та зарубіжних учених; розвиток міжнародного наукового обміну, розширення участі у міжнародних програмах та наукових проєктах; удосконалення інформаційного забезпечення розвитку науки; розширення асортименту послуг наукової бібліотеки.

– *міжнародне співробітництво*: розвиток та урізноманітнення форм міжнародного співробітництва, запровадження нових форм співпраці з іноземними партнерами та всебічна підтримка вже існуючих; збільшення кількості міжнародних договорів та угод про співпрацю з іноземними закладами вищої освіти, організаціями та установами; розвиток міжнародної академічної мобільності викладачів та здобувачів вищої освіти, у тому числі у рамках проєктів Еразмус+; розширення участі викладачів і студентів у міжнародних конференціях, форумах, симпозіумах тощо; активізація участі у конкурсах на отримання міжнародних грантів; забезпечення якісної і стабільної реалізації міжнародних програм; створення нових міжнародних центрів за підтримки іноземних партнерів; залучення іноземних фахівців за відповідними напрямками діяльності для участі в освітньому процесі університету; збереження та збільшення контингенту іноземних здобувачів вищої освіти та слухачів підготовчого відділення із числа іноземних громадян.

– *виховна робота*: формування у здобувачів освіти корпоративної культури, активної життєвої позиції, виховання моральних принципів; посилення ролі національно-патріотичного виховання студентської молоді; створення умов для творчого розвитку студентства; розвиток студентського самоврядування; сприяння діяльності студентських гуртків, товариств, об'єднань, клубів за інтересами; забезпечення морального і матеріального стимулювання здобувачів освіти за успіхи та вагомі досягнення у громадському житті університету, міста, держави; організація співробітництва зі студентами інших закладів освіти і молодіжними організаціями.

– *розвиток інфраструктури*: продовження модернізації матеріально-технічної бази університету, планове виконання капітального і поточного ремонту приміщень та будівель університету; продовження реконструкції будівлі спортивного комплексу під освітньо-науковий простір «Музей науки»; вдосконалення інформаційно-телекомунікаційного забезпечення, обладнання всіх аудиторій стаціонарними сучасними мультимедійними технічними засобами; розвиток ефективного енергоменеджменту, впровадження сучасних енергозберігаючих технологій і систем опалення навчальних корпусів та будівель університету, продовження реалізації загальноуніверситетської програми енергоефективності та енергоощадження; створення безбар'єрного середовища в університеті, реконструкція будівель та споруд університету з урахуванням вимог для осіб з обмеженими можливостями.

– *фінансова стабільність*: повне дотримання принципів цільового та ефективного використання коштів; прозоре планування бюджету за участі підрозділів МДУ з урахуванням фінансової ситуації та невідкладних потреб університету; проведення регулярного внутрішнього фінансового аудиту та

оприлюднення його результатів; збільшення обсягу надходжень до спеціального фонду за рахунок збільшення частки наукових досліджень, розширення спектру платних освітніх послуг та спільних проектів з партнерами університету; забезпечення участі в інвестиційних програмах регіонального розвитку; збільшення обсягу витрат на оновлення лабораторного обладнання у кошторисі витрат; забезпечення соціально-економічного захисту викладачів, співробітників, здобувачів вищої освіти.

– *інформаційне забезпечення*: просування університету в сучасному інформаційному просторі, у тому числі у соціальних мережах, зокрема, за рахунок промоакцій до важливих подій в університеті, які потребують залучення великої кількості учасників (день відкритих дверей, відкриття нових спеціальностей тощо); впровадження брендингової стратегії університету; завершення розробки брендбуку університету і виготовлення брендваної продукції; створення відеороликів про спеціальності та інтерв'ю з випускниками; забезпечення реклами університету, зокрема, розміщення рекламних меседжів у соціальних мережах.

Імплементация зазначених пріоритетних завдань дозволить забезпечити виконання Стратегічного плану розвитку Маріупольського державного університету на 2021-2025 роки, зокрема, сприятиме подальшому перетворенню Маріупольського державного університету на освітньо-науковий та культурний центр трансформації громади.

Ректор МДУ, професор

Микола ТРОФИМЕНКО